

T.C.

A D A L E T B A K A N L I Ğ I
E Ğ İ T İ M D A İ R E S İ B A Ş K A N L I Ğ I

Y A R G I M E V Z U A T I B Ü L T E N İ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 19 Kasım – 02 Aralık 2009	Yayımlandığı Tarih 03 Aralık 2009	Sayı 429

İÇİNDEKİLER

- [Sürekli Görevle Yurt Dışında Bulunan Memurlara Ödenecek Aylıklara İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 2009/15551 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. 20 Kasım 2009 – 27412)
- [Kamu Alacakları İçin Uygulanan Gecikme Zammı Oranının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Kararın Yürürlüğe Konulmasına Dair 2009/15565 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. 19 Kasım 2009 – 27411)
- [Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Tarafından, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin \(b\) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Ekli Esasların Yürürlüğe Konulmasına Dair 2009/15581 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. 19 Kasım 2009 – 27411)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan Atama Kararı](#) (R.G. 24 Kasım 2009 – 27416)
- [Yurtdışında Sürekli Görevlendirilecek Personel Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 26 Kasım 2009 – 27418)
- [Memurların Hastalık Raporlarını Verecek Hekim ve Sağlık Kurulları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 20 Kasım 2009 – 27412)
- [Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan 1 Adet Karar](#) (R.G. 21 Kasım 2009 – 27413)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2007/115, K: 2009/80 Sayılı Kararı](#) (R.G. 26 Kasım 2009 – 27418)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/121, K: 2009/90 Sayılı Kararı](#) (R.G. 26 Kasım 2009 – 27418)
- [Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#) (R.G. 23 Kasım 2009 – 27415)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Özgen VD/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kılıçoğlu VD/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(N.M./Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Özel ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Abdulgafur Batmaz\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Sonkaya/Türkiye Davası\)](#)

- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Cengiz Polat/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Edip Uslu/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mehmet Sadık Birtane VD/Türkiye Davası\)](#)
- [Maliye Bakanlığında Tahsilat Genel Tebliği Seri: C, Sıra No: 1 \(R.G. 21 Kasım 2009 – 27413\)](#)
- [Türkiye İş Kurumundan Özürlü ve Eski Hükümlülerin Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Olarak İstihdamlarına İlişkin Tebliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ \(R.G. 24 Kasım 2009 – 27416\)](#)
- [Devlet ve Maliye Bakanlıklarından Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nde Yapılmasına Dair Tebliğ \(R.G. 1 Aralık 2009 – 27419\)](#)
- [Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği \(R.G. 25 Kasım 2009 – 27417\)](#)
- [Mesleki Yeterlilik Kurumundan Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ \(R.G. 26 Kasım 2009 – 27418\)](#)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlik İlanı \(R.G. 19 Kasım 2009 – 27411\)](#)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı \(R.G. 19 Kasım 2009 – 27411\)](#)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı \(R.G. 21 Kasım 2009 – 27413\)](#)
- [Adalet Bakanlığında 1 Adet İlan \(R.G. 25 Kasım 2009 – 27417\)](#)
- [Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından Duyuru \(R.G. 21 Kasım 2009 – 27413\)](#)
- [Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından Duyuru \(R.G. 25 Kasım 2009 – 27417\)](#)
- [Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından Duyuru \(R.G. 23 Kasım 2009 – 27415\)](#)
- [2009 Kasım Ayında İsteği Üzerine ve Yaş Haddinden Emekliye Ayrılan Hâkim ve Savcılara Ait Liste](#)

 [İçindekilere dön](#)

Bakanlar Kurulu Kararları

Karar Sayısı : 2009/15551

Ekli “Sürekli Görevle Yurt Dışında Bulunan Memurlara Ödenecek Aylıklara İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulması; Devlet Personel Başkanlığı ile Dışişleri ve Maliye bakanlıklarının görüşleri üzerine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 156 ncı ve 157 nci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu’nca 30/10/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL

CUMHURBAŞKANI

**SÜREKLİ GÖREVLE YURT DIŞINDA BULUNAN MEMURLARA ÖDENECEK
AYLIKLARA İLİŞKİN KARARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KARAR**

MADDE 1 – 29/6/2009 tarihli ve 2009/15191 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Sürekli Görevle Yurt Dışında Bulunan Memurlara Ödenecek Aylıklara İlişkin Karar”ın eki “Yurtdışı Aylıklarına Esas Ülke Grupları” cetvelinin;

a) 15 inci grubuna “NİJER CUMHURİYETİ” ibaresinden sonra gelmek üzere “GİNE CUMHURİYETİ”, “MORİTANYA İSLAM CUMHURİYETİ” ve “BURKİNA FASO” ibareleri,

b) 25 inci grubuna “YENİ ZELANDA” ibaresinden sonra gelmek üzere “UGANDA CUMHURİYETİ” ve “ZAMBIYA” ibareleri,
eklenmiştir.

MADDE 2 – Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 20 Kasım 2009 – 27412]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Karar Sayısı : 2009/15565

Ekli “Kamu Alacakları İçin Uygulanan Gecikme Zammı Oranının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar”ın yürürlüğe konulması; Maliye Bakanlığının 28/10/2009 tarihli ve 101747 sayılı yazısı üzerine, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulu’na 2/11/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL

CUMHURBAŞKANI

**KAMU ALACAKLARI İÇİN UYGULANAN GECİKME ZAMMI ORANININ
YENİDEN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN KARAR**

MADDE 1 – (1) 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan gecikme zammı oranı her ay için ayrı ayrı uygulanmak üzere % 1,95 olarak belirlenmiştir.

MADDE 2 – (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – (1) Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 19 Kasım 2009 – 27411]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Karar Sayısı : 2009/15581

Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü tarafından, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (b) bendi kapsamında yapılacak ihalelere ilişkin ekli Esasların yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığının 28/9/2009 tarihli ve 6761 sayılı yazısı üzerine, mezkur Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 21/10/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C. ÇİÇEK B. ARINÇ A. BABACAN M. AYDIN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bakanı

H. YAZICI F. N. ÖZAK M. AYDIN F. ÇELİK
Devlet Bakanı Devlet Bakanı Devlet Bakanı V. Devlet Bakanı

E. BAĞIŞ S. A. KAVAF C. YILMAZ S. ERGİN
Devlet Bakanı Devlet Bakanı Devlet Bakanı Adalet Bakanı

M. DEMİR B. ATALAY A. DAVUTOĞLU M. ŞİMŞEK
Milli Savunma Bakanı V. İçişleri Bakanı Dışişleri Bakanı Maliye Bakanı

N. ÇUBUKÇU M. DEMİR R. AKDAĞ V. EROĞLU
Milli Eğitim Bakanı Bayındırlık ve İskân Bakanı Sağlık Bakanı Ulaştırma Bakanı V.

M. M. EKER Ö. DİNÇER N. ERGÜN T. YILDIZ
Tarım ve Köyişleri Bakanı Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı Sanayi ve Ticaret Bakanı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. GÜNAY V. EROĞLU
Kültür ve Turizm Bakanı Çevre ve Orman Bakanı

**21/10/2009 TARİHLİ VE 2009/15581 SAYILI
KARARNAMENİN EKİ**

ESASLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Esasların amacı, Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (b) bendi uyarınca yurt içinden ve yurt dışından yapılacak mal ve hizmet alımlarında uygulanacak usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Esaslar, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünün, 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8

inci maddesinin (c) bendinde belirtilen deniz ve hava limanlarıyla, kara hudutlarındaki gümrük kapılarında giriş ve çıkış yapan kişi, eşya ve taşıtların muhafazası ile gümrüğe sevk edilmesini sağlamak, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 164 üncü maddesi kapsamında adli kolluk olarak güvenlik görevini ifa etmek, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu gereğince kaçakçılığı önleme, izleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmek amacıyla, savunma, güvenlik veya istihbarat alanları ile ilişkili olduğuna veya gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarafından karar verilen veya mevzuatı uyarınca sözleşmenin yürütülmesi sırasında özel güvenlik tedbirleri alınması gereken veya devlet güvenliğine ilişkin temel menfaatlerin korunmasını gerektiren hallerle ilgili mal ve hizmet alımlarını kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Esaslar, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (b) bendi ve geçici 4 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 4 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilave olarak bu Esasların uygulanmasında;

a) Araç: Makam aracı gibi idari görevlerde kullanılanlar hariç, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünce yürütülen görevlerde kullanılmak üzere, karada, denizde veya havada personel ve malzeme taşımak üzere tasarlanmış veya çekilebilen araçları,

b) Araştırma: Belirli bir konuda bilimsel nitelikli bilgi üretilmesi ya da üretilmiş bilginin denemeli uygulaması ile problemin çözümünde etkili olabilecek nitelikte geçerliliği denenmiş somut ürünler geliştirmeyi veya en son teknoloji seviyesini daha da yükseltmeyi amaçlayan faaliyetleri,

c) Geliştirme: Bir araştırma sonucu elde edilen bilimsel nitelikli bilgi veya prototipler ya da mevcut sistemlerin iyileştirilmesini kapsamak üzere bilimsel bilginin; faydalı sistem, araç, gereç, teçhizat, malzeme veya metotların meydana getirilmesi yolunda düzenli bir şekilde kullanılması faaliyetlerini,

ç) Genel Müdür: Gümrükler Muhafaza Genel Müdürünü,

d) Genel Müdürlük: Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünü,

e) Güvenlik ve istihbarat kapsamındaki alımlar: Kanuni veya idari düzenlemeler uyarınca, güvenlik ve istihbarata ilişkin temel menfaatlerin korunmasının gerekli olduğu 2 nci madde kapsamındaki alımları,

f) İhale yetkilisi: Gümrükler Muhafaza Genel Müdürünü,

g) Modernizasyon: Envanterde mevcut Genel Müdürlük malının veya yazılımının teknolojik gelişmelere ve ihtiyaçlara bağlı olarak araştırma ve geliştirme yoluyla ve ilave yazılım ya da donanım kullanılarak kullanım ömrünün ve performansının artırılmasını,

ğ) Silah: Uzaktan veya yakından canlıları öldürebilen, yaralayan, etkisiz bırakan araç ve aletlerin tümünü,

h) Silah teçhizatı: Taşınabilir veya mobil özelliği olan her türlü silaha ait araç, gereç, set ve avadanlıkları,

ı) Sistem: İstihbarat oluşumuna katkıda bulunmak üzere, muhtelif malzeme, teçhizat ve yazılımın bir araya getirilmesi ile oluşturulan cihazlar bütünü,

i) Standardizasyon: İşletme ve idame maliyetlerinin asgari düzeye indirilmesi veya mevcut sistemlerle uyumun sağlanması amacıyla kalite, marka, model veya üretici firma birliğinin sağlanması işlemi,

j) Yaklaşık maliyet: İhale öncesi her türlü fiyat araştırması yapılmak suretiyle katma değer vergisi hariç olmak üzere belirlenen değeri,

k) Yazılım: Bir bilgisayar sisteminde mikro işlemci ihtiva eden sistem, malzeme veya teçhizat, belirli bir işlevi meydana getirmek için yazılmış komutlar bütünü,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Genel Esaslar

Temel ilkeler

MADDE 5- (1) Genel Müdürlük, bu Esaslar kapsamındaki mal ve hizmet alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen temel ilkelerin yanında ulusal menfaat, standardizasyonun korunması ve süratle hareket ilkelerini de dikkate alır.

İhale usulleri

MADDE 6- (1) Bu Esaslara göre yapılacak ihalelerde aşağıdaki usullerden birisi uygulanır.

- a) Belli istekliler arasında ihale usulü.
- b) Pazarlık usulü.

Belli istekliler arasında ihale usulü

MADDE 7- (1) Belli istekliler arasında ihale usulü; ilan yapılmaksızın, idare tarafından yapılacak yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

(2) Satın alınacak mal veya hizmetin uzmanlık ve ileri teknoloji gerektirmesi, yapılacak işin veya satın alınacak mal, hizmet veya sistem ile ulusal menfaat ve güvenliğin gerektirdiği durumlarda ve/veya araştırma-geliştirme projelerinin gerçekleştirilmesinde ve standardizasyonun sağlanmasında bu usul uygulanır.

(3) Tekliflerin alınması ve değerlendirilmesini müteakip ihale, fiyat üzerinde görüşme yapılarak sonuçlandırılır.

Pazarlık usulü

MADDE 8- (1) Pazarlık usulü, ilan yapılmaksızın, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde ihalenin fiyatı üzerinde görüşme yapılarak sonuçlandırıldığı usuldür.

(2) Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü uygulanabilir:

a) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can ve mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

b) Güvenlik ve istihbaratla ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

c) İhalenin araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

ç) İhale konusu mal veya hizmetin özgün nitelikte veya karmaşık olması nedeniyle teknik ve mali özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.

d) 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen ve yaklaşık maliyeti her yıl Kamu İhale Kurumunca belirlenen limite kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

(3) İkinci fıkranın (d) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

Doğrudan temin

MADDE 9- (1) Aşağıda belirtilen hallerde; idare ihtiyaçlarını, ilan yapılmaksızın, davet edilen isteklilerle idari ve teknik şartlar ile fiyat üzerinde görüşme yaparak doğrudan temin edebilir.

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edildiği alımlar.

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olduğu alımlar.

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmet alımları.

ç) 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen ve her yıl Kamu İhale Kurumunca güncellenen limit dâhilindeki mal ve hizmet alımları.

d) İdarenin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.

e) Standardizasyonun korunması, araştırma-geliştirme projeleri ve acil istihbarat ihtiyaçlarını temin etmek maksadıyla; ihtiyaç ünitelerince teklif edilip ihale yetkilisince uygun görülen ve onaylanan tek kaynak alımları.

(2) Birinci fıkranın (ç) bendinin uygulanması durumunda, ihale komisyonu kurma ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan yeterlik kurallarını arama, teminat alınma ve sözleşme yapılma zorunluluğu yoktur. Bu durumda karar alınmaksızın ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.

(3) Birinci fıkranın (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinin uygulanması durumunda, ihale komisyonu kurma ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilir.

(4) Doğrudan temin ile yapılan mal ve hizmet alımlarında; ihale yetkilisince, mal ve hizmetin özelliğine göre, gerektiğinde ilgili ünitesinden uzman personel görevlendirilerek ihtiyaçlar temin edilir.

Alım isteği

MADDE 10- (1) Bu Esaslar kapsamındaki her türlü mal ve hizmet alımları, ihtiyaç ünitesince Genel Müdürden alınacak olur ile yapılır.

İhaleye katılabilme şartları ve ihale dokümanı

MADDE 11- (1) İhalelere katılmak için gerekli nitelik ve yeterliğe sahip bulunmak, Genel Müdürlükçe talep edilen bilgi, belge, teminatları vermek ve tebligat için adres beyanında bulunmak zorunludur.

(2) Genel Müdürlük tarafından hazırlanan ihale dokümanında, eşit muamele ve rekabetin sağlanması için yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterlerin belirtilmesi zorunludur. İhale konusu mal veya hizmete ait isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile varsa teknik şartnameler, sözleşme taslakları ve gerekli diğer belge ve bilgiler Genel Müdürlükçe davet edilen isteklilere bedelsiz olarak verilebilir.

İhale komisyonu

MADDE 12- (1) İhale yetkilisi, biri başkan, ikisi ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dâhil olmak üzere görevlendirir.

(2) İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

(3) Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

(4) İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimser kalmamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

(5) İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.

İhalenin sözleşmeye bağlanması

MADDE 13- (1) Mal ve hizmet alımlarında, isteklilerin davet edilmesi, sözleşme yapılıp yapılmaması ve sözleşme yapılacak ise sözleşmenin türü ve sözleşmede yer alması zorunlu hususların neler olacağı konusunda Genel Müdürlük yetkilidir.

(2) Genel Müdürlükçe hazırlanan sözleşmeler noter tasdikine tabi değildir.

İş miktarında artma ve eksilme olması

MADDE 14- (1) Mal ve hizmet alım sözleşmelerinde, öngörülmeleyen durumlar nedeniyle iş miktarındaki artışın zorunlu olması halinde artışa konu olan işin;

a) Sözleşmeye esas mal ve hizmet alımı kapsamında olması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

şartlarıyla sözleşme bedelinin % 20'sine kadar olan oran dahilinde süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde iş artışı yapılabilir.

(2) İş eksilişlerinde de % 20 oranı uygulanır.

(3) Ancak, idarece gerek görülmesi halinde, Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakandan onay almak kaydıyla birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen oranların üzerinde de iş artışı veya iş eksilişi yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yurt Dışı Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Esaslar

Yurt dışı alımlarda ödeme şekilleri

MADDE 15- (1) Yurt dışından yapılacak her türlü mal ve hizmet alımları;

a) Akreditif açılmak suretiyle ödeme,

b) Mal mukabili ödeme,

c) Peşin ödeme,

suretiyle gerçekleştirilebilir.

Devreden akreditiflere uygulanacak işlemler

MADDE 16- (1) Bütçe yılı içerisinde sözleşmesi yapıp akreditifi açılmış, ancak çeşitli nedenlerden dolayı mahsubu yapılamayan mal ve hizmet alımına ilişkin akreditif ve peşin ödemeler sonraki yıllara devredebilir. Bütçe yılı içerisinde sözleşmesi imzalanıp, sonraki yıllara devreden mal mukabili alımların bedeli ise devredildiği yılın bütçesinden ödenir.

Geçici teminat

MADDE 17- (1) Yurt dışından yapılacak mal ve hizmet alımlarında, tedarikçilerden geçici teminat mektubu alınması hususu Genel Müdürlüğün takdirindedir.

(2) Geçici teminat mektubunun alınması durumunda, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

(3) Geçici teminat mektubunun geçerlilik sürelerinin, tekliflerin geçerlilik süresinden en az otuz gün fazla süreli olması şarttır.

(4) Tekliflerin geçerlilik süresinin uzatılması durumunda geçici teminat mektuplarının süresinin de aynı süre ile uzatılması esastır. İlgili mevzuatına aykırı olarak düzenlenmiş teminat mektupları kabul edilmez.

Kesin teminat

MADDE 18- (1) Akreditif açılmak suretiyle yapılan geçici ve kati kabullü mal ve hizmet alımlarında, akreditif açılmadan önce, sözleşme bedelinin % 10'undan az olmamak kaydıyla kesin teminat mektubu alınır. Bunun dışındaki alımlarda teminat alınması hususu Genel Müdürlüğün takdirindedir.

(2) Peşin ödeme suretiyle yapılan mal ve hizmet alımlarında yükleniciden, ödeme yapılmadan önce sözleşme bedelinin % 100'ü oranında kesin teminat mektubu alınır.

(3) Mal mukabili ödemesi yapılan mal ve hizmet alımlarında kesin teminat mektubu alınması ve sözleşme yapılması zorunlu değildir.

(4) Kesin teminat mektubunun alınması durumunda süresi, ihale konusu işin bitiş tarihi dikkate alınmak suretiyle Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

(5) İlgili mevzuatına aykırı olarak düzenlenmiş kesin teminat mektubu kabul edilmez.

(6) Genel Müdürlüğe verilecek teminat mektuplarının; ilgili mevzuat uyarınca Türkiye'de bankacılık faaliyetinde bulunmasına izin verilen yerli ve yabancı bankalarca düzenlenmesi şarttır.

(7) Ayrıca, Türkiye dışında faaliyette bulunan yerli ve yabancı bankaların kontrgarantisi üzerine, Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.

(8) Yabancı bankaların veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantilerine dayanılarak verilecek teminat mektuplarında, kontrgarantiyi veren yabancı banka veya kredi kuruluşunun ismi ve teminatın kontrgarantili olduğunun belirtilmesi esastır.

(9) Genel Müdürlükçe, teminat mektuplarının geçerlilik süresi ile ilgili hususlarda kesin kabulün yapılacağı tarihe kadar, gerektiğinde garanti süresini de kapsayacak şekilde düzenlemeler yapılabilir.

(10) Bu Esaslar kapsamında bankalarca verilecek teminat mektuplarının kapsam ve şekli, Kamu İhale Kurumunca belirlenen kapsam ve şekilde olmalıdır.

(11) Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısı, garanti süresi dolduktan sonra kalanı, garanti süresi öngörülme hallerde ise tamamı yükleniciye iade edilir.

(12) Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin, kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.

(13) İşin konusunun piyasadan hazır halde alınıp satılan mal alımı olması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartı aranmaz.

Avans

MADDE 19- (1) Bu Esaslar kapsamında yurt dışından yapılacak mal ve hizmet alımlarında, sözleşmelerde belirtilmesi kaydıyla Genel Müdürlüğün belirleyeceği oranlarda teminat mektubu karşılığı avans verilebilir. Avans verilmesi durumunda, alınacak avans teminat mektuplarının süresi, mahsup süresi göz önünde bulundurularak Genel Müdürlükçe belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yurt İçi Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Esaslar

Geçici teminat

MADDE 20- (1) Yurt içi mal ve hizmet alım ihalelerinde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınabilir. İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

(2) Geçici teminatın alınması durumunda; geçici teminat mektubunun geçerlilik süresinin, tekliflerin geçerlilik süresinden en az otuz gün fazla süreli olması şarttır. Tekliflerin geçerlilik süresinin uzatılması durumunda geçici teminat mektuplarının süresinin de aynı süre ile uzatılması esastır.

(3) İlgili mevzuatına aykırı olarak düzenlenmiş teminat mektupları kabul edilmez.

Kesin teminat

MADDE 21- (1) Yurt içi alımlarda taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır.

(2) Ancak, danışmanlık hizmet ihalelerinde ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kesin teminat sözleşme yapılmadan önce alınmayabilir. Bu durumda, düzenlenecek her hakedişten % 6 oranında yapılacak kesintiler teminat olarak alıkonulur.

(3) Kesin teminat mektubunun alınması durumunda süresi, ihale konusu işin bitiş tarihi dikkate alınmak suretiyle Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

(4) Genel Müdürlüğe verilecek teminat mektuplarının; ilgili mevzuat uyarınca Türkiye'de bankacılık faaliyetinde bulunmasına izin verilen yerli veya yabancı bankalarca düzenlenmesi şarttır.

(5) Ayrıca, Türkiye dışında faaliyette bulunan yerli ve yabancı bankaların kontrgarantisi üzerine Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.

(6) Yabancı bankaların veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantilerine dayanılarak verilecek teminat mektuplarında, kontrgarantiyi veren yabancı banka veya kredi kuruluşunun ismi ve teminatın kontrgarantili olduğunun belirtilmesi esastır.

(7) Genel Müdürlükçe, teminat mektuplarının geçerlilik süresi ile ilgili hususlarda kesin kabulün yapılacağı tarihe kadar gerektiğinde garanti süresini de kapsayacak şekilde düzenlemeler yapılabilir.

(8) Bu Esaslar kapsamında bankalarca verilecek teminat mektuplarının kapsam ve şekli, Kamu İhale Kurumunca belirlenen kapsam ve şekilde olmalıdır.

(9) İlgili mevzuatına aykırı olarak düzenlenmiş kesin teminat mektubu kabul edilmez.

(10) Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısı, garanti süresi dolduktan sonra kalanı, garanti süresi öngörülmeyen hallerde ise tamamı yükleniciye iade edilir.

(11) Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.

(12) İşin konusunun piyasadan hazır halde alınıp satılan mal alımı olması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartı aranmaz.

Teminat olarak kabul edilecek değerler

MADDE 22- (1) Genel Müdürlükçe yurt içi mal ve hizmet alımlarında;

- a) Tedavüldeki Türk parası,
  - b) Bankalar tarafından verilen teminat mektupları,
  - c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen devlet iç borçlanma senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler,
- teminat olarak kabul edilir.

Avans

MADDE 23- (1) Bu Esaslar kapsamında yurt içinden yapılacak mal ve hizmet alımlarında sözleşmelerde belirtilmesi kaydıyla Genel Müdürlüğün belirleyeceği oranlarda teminat mektubu karşılığı avans verilebilir. Avans verilmesi durumunda, alınacak avans teminat mektuplarının süresi, mahsup süresi göz önünde bulundurularak Genel Müdürlükçe belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ortak Hükümler

İhale dokümanında değişiklik veya açıklama yapılması

MADDE 24- (1) İlân yapıldıktan sonra ihale dokümanında değişiklik yapılmaması esastır. Değişiklik yapılması zorunlu olursa, bunu gerektiren sebep ve zorunluluklar bir tutanakla tespit edilerek önceki ilânlar geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı şekilde ilân olunur.

(2) Ancak, ilân yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir. Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname, son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ihale dokümanı alanların tamamına gönderilir. Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde,

ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla yirmi gün zeyilname ile ertelenebilir. Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır.

(3) Ayrıca, istekliler tekliflerini hazırlarken ihale dokümanında açıklanmasına ihtiyaç duyulan hususlarla ilgili olarak son teklif verme gününden yirmi gün öncesine kadar yazılı olarak açıklama talep edebilir. Bu talebin idarece uygun görülmesi halinde yapılacak açıklama, bu tarihe kadar ihale dokümanı alan bütün isteklilere son teklif verme gününden on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ve açıklama talebinde bulunan istekli belirtilemez yazılı olarak gönderilir.

Tekliflerin hazırlanması ve sunulması

MADDE 25- (1) Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapııştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

(2) Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur. Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması, üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması ve teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur. Mal alımı ihalelerinde, ihale dokümanında alternatif teklif verilebileceğine dair hüküm bulunması halinde, alternatif tekliflerde aynı şekilde hazırlanarak sunulur.

(3) Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. Bu saatten sonra verilen teklifler kabul edilmez ve açılmaksızın iade edilir. Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir. Posta ile gönderilecek tekliflerin ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye ulaşması şarttır. Postadaki gecikme nedeniyle işleme konulmayacak olan tekliflerin alınıp zamanı bir tutanakla tespit edilir.

(4) Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hali hariç, herhangi bir sebeple geri alınamaz ve değiştirilemez.

Tekliflerin geçerlilik süresi

MADDE 26- (1) Tekliflerin geçerlilik süresi ihale dokümanında belirtilir. İdarece ihtiyaç duyulması halinde bu süre, teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla, en fazla ihale dokümanında belirtilen teklif geçerlilik süresi kadar uzatılabilir.

Tekliflerin alınması ve açılması

MADDE 27- (1) Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye verilir. İhale komisyonunca ihale dokümanında belirtilen saatte kaç teklif verilmiş olduğu bir tutanakla tespit edilerek, hazır bulunanlara duyurulur ve hemen ihaleye başlanır. İhale komisyonu teklif zarflarını alınıp sırasına göre inceler. 25 inci maddenin birinci fıkrasına uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmaz. Zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınıp sırasına göre açılır.

(2) İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilir. Belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilir. İstekliler ile teklif fiyatları ve yaklaşık maliyet tutarı açıklanır. Bu işlemlere ilişkin hazırlanan tutanak ihale komisyonunca imzalanır. Bu aşamada hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.

Tekliflerin değerlendirilmesi

MADDE 28- (1) İhale komisyonunun talebi üzerine idare tekliflerin incelenmesi, karşılaştırılması ve değerlendirilmesinde yararlanmak üzere net olmayan hususlarla ilgili isteklilerden yazılı olarak tekliflerini açıklamalarını isteyebilir. Ancak bu açıklama, hiçbir

şekilde teklif fiyatında değişiklik yapılması veya ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olmayan tekliflerin uygun hale getirilmesi amacıyla istenilmez ve yapılmaz.

(2) Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı 27 nci maddeye göre ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir. Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatları gelir kaydedilir. Bu ilk değerlendirme ve işlemler sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçilir. Bu aşamada, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığı incelenir. Uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunan teklifler değerlendirme dışı bırakılır.

Aşırı düşük teklifler

MADDE 29- (1) İhale komisyonu verilen teklifleri 28 inci maddeye göre değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

(2) İhale komisyonu;

a) İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,

b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,

c) Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

hususlarında belgelendirilmek suretiyle yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir.

(3) İhale komisyonu, aşırı düşük tekliflerin tespiti ve değerlendirilmesinde Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenen kriterleri esas alır.

Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptali

MADDE 30- (1) İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir. İhalenin iptal edilmesi halinde bu durum bütün isteklilere derhal bildirilir. İdare bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle herhangi bir yükümlülük altına girmez. Ancak, idare isteklilerin talepte bulunması halinde, ihalenin iptal edilme gerekçelerini talep eden isteklilere bildirir.

Fiyat farkı verilebilmesi

MADDE 31- (1) İhalelerde esas alınacak para birimi yabancı ülke para birimi olduğunda fiyat farkı verilmez. İhale onay belgesi ile idari şartnamede belirtilmek kaydıyla Türk Lirası esas alınarak yapılan ihalelerde ise 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 8 inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan fiyat farkı kararnamelelerine göre fiyat farkı ödenir.

(2) Sözleşmede yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde, sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılmaz.

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Yasak ve sorumluluklar

MADDE 32- (1) Bu Esaslar kapsamında yapılacak ihale işlerine ilişkin yasak fiil ve davranışlar hususunda, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun ceza ve ihalelere katılmaktan yasaklamaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Diğer hususlar

MADDE 33- (1) Bu Esaslar kapsamında yapılacak ihalelerde veya alımlarda sözleşme yapılmasında isteklinin ve idarenin görev ve sorumluluğu, ihalenin veya alımın sözleşmeye bağlanması, idare tarafından şikâyetlerin incelenmesi ile ilgili esaslar, denetim, muayene ve kabul işlemleri Genel Müdürlükçe belirlenir.

(2) 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan Kamu İhale Kurumu geliri, bu Esaslara göre yapılan ihalelerde alınmaz.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 34- (1) Bu Esaslar kapsamında yapılacak ihalelerde 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 54, 55 ve 56 ncı maddeleri uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 35- (1) Sayıştayın görüşü alınarak hazırlanan bu Esaslar, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 36- (1) Bu Esasları Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 19 Kasım 2009 – 27411]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararı

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

21/7/2009 tarih ve 04 sayılı kararname ile ataması yapılan, adlî yargı hâkiminin atamasının iptaline ilişkin karar aşağıda gösterilmiştir.

KARAR: 5/11/2009 - 19/Kar.

1 - Yargıtay Tetkik Hâkimliğinden, Gümüşhane Hâkimliğine atanan (41950) Mustafa Kurtuluş DEPREM'in ataması iptal edilmiştir.

[R.G. 24 Kasım 2009 – 27416]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Karar Sayısı : 2009/15594

Ekli “Yurtdışında Sürekli Görevlendirilecek Personel Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in yürürlüğe konulması; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 189 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameye göre, Bakanlar Kurulu’na 30/10/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

M. DEMİR

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

Devlet Bakanı

H. YAZICI

Devlet Bakanı

B. ARINÇ

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

F. N. ÖZAK

Devlet Bakanı

A. BABACAN

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. YILDIRIM

Devlet Bakanı V.

M. AYDIN

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

F. ÇELİK

Devlet Bakanı

E. BAĞIŞ Devlet Bakanı	S. A. KAVAF Devlet Bakanı	C. YILMAZ Devlet Bakanı	S. ERGİN Adalet Bakanı
M. V. GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	B. ATALAY İçişleri Bakanı	B. ATALAY Dışişleri Bakanı V.	M. ŞİMŞEK Maliye Bakanı
N. ÇUBUKÇU Milli Eğitim Bakanı	M. DEMİR Bayındırlık ve İskân Bakanı	Ö. DİNÇER Sağlık Bakanı V.	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
M. M. EKER Tarım ve Köyişleri Bakanı	Ö. DİNÇER Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	T. YILDIZ Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	T. YILDIZ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
N. ÇUBUKÇU Kültür ve Turizm Bakanı V.	V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı		

YURTDIŞINDA SÜREKLİ GÖREVLENDİRİLECEK PERSONEL HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 28/7/2006 tarihli ve 2006/11534 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yurtdışında Sürekli Görevlendirilecek Personel Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"b) Eğitim müşaviri, eğitim ataşesi ve eğitim ataşe yardımcısı kadrolarına atanabilmek için;

- 1) Eğitim-öğretim hizmetleri sınıfında en az bir yıl çalışmış olmak,
- 2) Son başvuru tarihi itibarıyla son üç yıldır Millî Eğitim Bakanlığı merkez veya taşra teşkilatı kadrolarında çalışıyor olmak,
- 3) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memur statüsünde, yardımcı hizmetler sınıfı kadroları hariç, eğitim müşaviri için oniki, eğitim ataşesi için on, eğitim ataşe yardımcısı için sekiz yıl hizmeti bulunmak, şartlarına sahip olmak gerekir."

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Sınava başvuran aday sayısının yüzden fazla olması halinde, meslekî yeterlilik sınavı yazılı ve sözlü olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilir. Yazılı sınavın yapılacağı merkez, bu Yönetmeliğe göre kurulan sınav komisyonunca belirlenir. Yazılı sınavda başarılı sayılabilmek için en az yetmiş puan alınması gerekir."

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 26** – (1) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 36 ncı maddesine göre Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu tarafından yurtdışında görevlendirilecek personelin görevlendirileceği ülkede konuşulan resmî dil ile yapılacak görev ve görevlendirilecek personelin ilk defa veya ikinci kez görevlendirilmesi hususları dikkate alınarak yabancı dil bilme şartı aranıp aranmayacağı, bilinmesi gereken yabancı dil ve yabancı dil bilgisi yeterliliği için Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından alınması gereken en az puanı veya denk kabul edilen diğer sınavlara ilişkin puanları belirlemeye Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu yetkilidir. Bu personel, yurtdışına en çok iki kez görevlendirilebilir."

MADDE 4 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 26 Kasım 2009 – 27418]

Karar Sayısı : 2009/15559

Ekli “Memurların Hastalık Raporlarını Verecek Hekim ve Sağlık Kurulları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığının 4/9/2009 tarihli ve 12077 sayılı yazısı üzerine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 2 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 30/10/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. DEMİR   B. ARINÇ   A. BABACAN   M. AYDIN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.   Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
Devlet Bakanı

H. YAZICI   F. N. ÖZAK   B. YILDIRIM   F. ÇELİK
Devlet Bakanı   Devlet Bakanı   Devlet Bakanı V.   Devlet Bakanı

E. BAĞIŞ   S. A. KAVAF   C. YILMAZ   S. ERGİN
Devlet Bakanı   Devlet Bakanı   Devlet Bakanı   Adalet Bakanı

M. V. GÖNÜL   B. ATALAY   B. ATALAY   M. ŞİMŞEK
Milli Savunma Bakanı   İşleri Bakanı   Dışişleri Bakanı V.   Maliye Bakanı

N. ÇUBUKÇU   M. DEMİR   Ö. DİNÇER   B. YILDIRIM
Milli Eğitim BakanıBayındırlık ve İskân BakanıSağlık Bakanı V.   Ulaştırma Bakanı

M. M. EKER   Ö. DİNÇER   T. YILDIZ   T. YILDIZ
Tarım ve Köyüşleri BakanıÇalışma ve Sos. Güv. Bakanı   Sanayi ve Ticaret Bakanı V.
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

N. ÇUBUKÇU   V. EROĞLU
Kültür ve Turizm Bakanı V.Çevre ve Orman Bakanı

**MEMURLARIN HASTALIK RAPORLARINI VERECEK HEKİM VE SAĞLIK
KURULLARI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 30/12/1980 tarihli ve 8/2175 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Memurların Hastalık Raporlarını Verecek Hekim ve Sağlık Kurulları Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Memurlara, yurt içinde yıllık izin vermeye yetkili birim amirinin, yurt dışında misyon şefinin onayı ile hastalık raporlarında gösterilen istirahat süreleri kadar hastalık izni verilir. Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan sivil memurlara bu izinler, izin vermeye yetkili amirin, yurt dışında Kıdemli Askeri Ataşenin onayı ile verilir.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 20 Kasım 2009 – 27412]

— • —

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kararı

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

Karar Tarihi : 23/10/2009

Karar No : 462

Üsküdar Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinin yargı çevresinin Üsküdar, Kadıköy ve Kartal Ağır Ceza Mahkemesinin yargı çevresi ile aynı olmak üzere belirlenmesine karar verilmiştir.

[R.G. 21 Kasım 2009 – 27413]

— • —

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2007/115

Karar Sayısı : 2009/80

Karar Günü : 11.6.2009

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER :

- 1- Aydın Bölge İdare Mahkemesi (Esas: 2007/115)
- 2- Eskişehir Bölge İdare Mahkemesi (Esas: 2008/78)
- 3- Danıştay Sekizinci Dairesi (Esas: 2007/61)
- 4- İzmir 1. İdare Mahkemesi (Esas: 2007/79)
- 5- Ankara 14. İdare Mahkemesi (Esas: 2007/47)
- 6- Bursa 4. Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2007/54)
- 7- Kahramanmaraş 2. Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2007/52)

İTİRAZLARIN KONUSU : 30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun;

- 1- 2. maddesinin,
- 2- 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin,
- 3- 16. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,
- 4- 27. maddesine 5560 sayılı Yasa'nın 34. maddesiyle eklenen (8) numaralı fıkranın, Anayasa'nın 2., 5., 9., 125., 138., 140., 142., 153., 155. ve 157. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

I- OLAY

İdari yaptırımlara karşı açılan davalarda, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı oldukları kanısına varan Mahkemeler iptalleri için başvurmuşlardır.

II- İTİRAZ VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇELERİ

Başvuran Mahkemeler 5326 sayılı Yasa'nın,
- 2. maddesi ile ilgili olarak özetle;

Kabahat tanımının belirsiz olduğu, kanunda “kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık” kabahat olarak tanımlanmakla birlikte bu tanımdan idari yaptırımın ne olduğunun anlaşılacağı, hukuk devletinin unsurlarından olan belirlilik ilkesi ile hukuki güvenlik ilkesi uyarınca yasa kurallarının anlaşılabilir açıklıkta olması gerekirken kabahat tanımı yapılırken bu ilkeye uyulmadığı, tanımda yer alan idari yaptırım ve haksızlık kavramlarını açıklayıcı bir düzenlemenin de bulunmadığı, hukukçuların dahi eksiksiz anlayamadığı kabahat tanımının vatandaşlarca anlaşılmasının beklenemeyeceği, kabahat

tanımının açık olmamasına rağmen kanunu bilmemek mazeret sayılmaz ilkesi gereğince kişilerin bu düzenlemeye göre cezalandırılacak olmasının Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu,

- 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile ilgili olarak özetle;

Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 günlü, E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararında idarenin kamu gücünü kullandığı ve kamu hukuku alanına giren işlem ve eylemlerinin idari yargı denetimine tabi olacağı belirtilmiş iken getirilen yeni düzenlemede adli yargının genel görevli kabul edilmesinin iptal kararı gerekçesinin dikkate alınmadığını gösterdiği, idare hukuku ilkelerine göre tesis edilmiş olan işlemlere karşı idari yargı yoluna başvurulabilmesi için bu yönde yasal bir düzenlemenin varlığının koşul olarak aranmasının Anayasa'ya aykırı olduğu, söz konusu düzenlemenin mahkeme kararlarına uyulmasının zorunlu olduğunu belirten kurala aykırı olduğu, Anayasa ile benimsenen yargı ayrılığı rejimine göre idari yargının görevli olması gereken idari işlemlerin denetiminde yasa koyucu tarafından adli yargının görevli kılınabilmesinin mümkün olmadığı ve yasa koyucunun bu konuda takdir hakkının bulunmadığı, Anayasa Mahkemesi kararında yer alan gerekçe dikkate alınmaksızın yeni yasal düzenleme yapılmasının kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırılık oluşturduğu, idarenin yürütmekle yükümlü olduğu hizmetleri gereği gibi yerine getirebilmesi amacıyla idare hukuku alanındaki düzene aykırı davranışlar nedeniyle yaptırım uygulama yetkisi ile donatıldığı; idari yaptırımlar arasında yer alan ve idari bir yasağa aykırı davranılması nedeniyle idari makamlarca kamu gücünün kullanılması suretiyle verilen idari para cezaları nedeniyle çıkacak uyuşmazlıklarda idari yargının görevli olduğu, idari işlem ve eylemlerin denetiminin bu konuda uzman olan idari yargı yerine adli yargıya bırakılmasının hukuk devleti ilkesinin gereklerinden biri olan etkin yargılama ilkesiyle bağdaşmadığı, önceden ceza kanununda yer alan ve adli ceza ile müeyyidelendirilen kabahatlerin ayrı bir kanunla düzenlenerek idari ceza ile müeyyidelendirilmesinden sonra bu işlemlere karşı açılacak davalarda adli yargının görevlendirilmesinin anılan süreçle de bağdaşmadığı, bu düzenlemenin her biri tipik idari işlem olan kabahatler sebebiyle verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların idari yargı yerlerinde görülmesi gerektiği yolunda Anayasa Mahkemesi'nce verilen geçmiş tarihli kararlara da aykırı olduğu, idare hukuku ilkelerine göre tesis edilen bir idari işlemin idari para cezası niteliğini taşıması nedeniyle denetiminin idari yargı alanından çıkarılarak adli yargıya bırakılmasının Anayasa'ya aykırı olduğu, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görev alanı dışında kalan idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda genel idari yargının görevli olduğu, yargı ayrılığının benimsendiği Anayasal rejimde idari işlemlere karşı adli yargının görevlendirilmesinin hukuk devletinin unsurlarından olan belirlilik ve hukuki güvenlik ilkelerine aykırı bulunduğu, belirtilen nedenlerle itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2., 5., 125., 138., 153., 155. ve 157. maddelerine aykırı olduğu,

- 16. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile ilgili olarak özetle;

İdari tedbirlerin kapsamı belirlenirken mülkiyetin kamuya geçirilmesinin yanı sıra "ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler" ifadesine yer verilmesinin bilinmeyen yeni bir kavramın ortaya çıkmasına neden olduğu, ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerin neler olduğunun anlaşılmadığı, anlaşılamayan bu düzenlemeye göre ilgililerin cezalandırılmasının hukuk devleti ilkesine uygun bulunmadığı ve Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu,

- 27. maddesine 5560 sayılı Yasa'nın 34. maddesiyle eklenen (8) numaralı fıkrası ile ilgili olarak özetle;

İdari yaptırımlara karşı açılacak davaların belirli durumlarda idari yargıda görülmesini öngören itiraz konusu kuralın, hukuki karmaşaya yol açacak nitelikte olduğu, yasaların belirli ve açık olması ilkesine aykırı olduğu, itiraz konusu kuralın uygulanması ile ilgili olarak mahkemelerin bile farklı uygulamaları bulunmakta iken kişilerin nerede dava açacakları konusunda belirsizlik bulunduğu, söz konusu düzenlemenin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı, "idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde"

ifadesinin de belirsiz olduğu ve idari işlemlerin istisnai hallerde idari yargıya yöneltilmesi halinin Anayasa'yla bağdaşmadığı, itiraz konusu kuralla idari işlem niteliğindeki idari yaptırımların hukuka uygunluk denetiminin idari yargı dışında bırakılması sonucuna yol açtığı, mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri ile işleyişi ve yargılama usullerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği, yasa ile yapılan belirlemenin ihtiyarilik içermemesi gerektiği, uygulamada ortaya çıkacak farklı uygulamalara göre farklı yargı yerlerinin görevli olmasının Anayasa'nın 125.,142. ve 155. maddelerine aykırı olduğu,

savını ileri sürmüşlerdir.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralları

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun, itiraz konusu kuralları da içeren 2., 3., 16. ve 27. maddeleri şöyledir;

MADDE 2- (1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.

MADDE 3- (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır."

MADDE 16- (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

MADDE 27- (1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(2) Mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru, kararın kesinleşmesini engellemez; ancak, mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir.

(3) Başvuru, bizzat kanunî temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe ile yapılır. Başvuru dilekçesi, iki nüsha olarak verilir.

(4) Başvuru dilekçesinde, idarî yaptırım kararına ilişkin bilgiler, bu karara karşı ileri sürülen deliller açık bir şekilde gösterilir. Dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebep dayanaklarıyla gösterilir.

(5) (Değişik: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir.

(6) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) Soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı başvuru da bu itiraz merciinde incelenir.

(7) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) Kovuşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; fiilin suç oluşturmaması nedeniyle verilen beraat kararına karşı kanun yoluna gidildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı itiraz da bu kanun yolu merciinde incelenir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında Anayasa'nın 2., 5., 9., 125., 138., 140., 142., 153., 155. ve 157. maddelerine dayanılmış, 38. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantılarında, Kabahatler Kanunu'nun;

A- 2. maddesi, 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi, 16. maddesinin (2) numaralı fıkrası ve 27. maddesinin (8) numaralı fıkrasının iptali isteminde bulunulan E.2007/115 sayılı dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN ile A. Necmi ÖZLER'in karşıoyları ve oyçokluğuyla karar verilmiştir.

B- 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin iptali isteminde bulunulan E.2007/47, E.2007/52, E.2007/54, E.2007/61, E.2008/78 sayılı dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

C- 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile 27. maddesinin (8) numaralı fıkrasının iptali isteminde bulunulan E.2007/79 sayılı dosyada öncelikle uygulanacak kural sorunu üzerinde durulmuştur.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İmar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davada Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin (8) numaralı fıkrası uyarınca görevli olan İdare Mahkemesince yapılan itiraz başvurusunda, 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin, bakılmakta olan davada uygulanma olanağı bulunmadığından bu bende ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve oyçokluğuyla, 5560 sayılı Yasa'nın 34. maddesiyle 5326 sayılı Yasa'nın 27. maddesine eklenen (8) numaralı fıkranın, dosyada eksiklik bulunmadığından, esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN İNCELENMESİ

Esas 2007/52, 2007/54, 2008/78 sayılı dosyaların konusunu oluşturan başvurularda yürürlüğün durdurulması istemlerinin koşulları oluşmadığından reddine, Esas 2007/115 sayılı dosyanın konusunu oluşturan başvuruda yürürlüğün durdurulması isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına, oybirliğiyle karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin raporlar, itiraz konusu yasa kuralları, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Birleştirme Kararları

30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun kimi madde, fıkra ve bentlerinin iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularına ilişkin olarak 2007/47, 2007/52, 2007/54, 2007/61, 2007/79, 2008/78 Esas sayılı davaların, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2007/115 Esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, birleştirilen davaların esaslarının kapatılmasına, esas incelemenin 2007/115 Esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 11.6.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B- Anayasaya Aykırılık Sorunu

1- Yasa'nın 2. Maddesinin İncelenmesi

Başvuru kararında, kabahat tanımının belirsiz olduğu, kanunda “kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık” kabahat olarak tanımlanmakla birlikte bu tanımdan idari yaptırımın ne olduğunun anlaşılacağı, hukuk devletinin unsurlarından olan belirlilik ilkesi ile hukuki güvenlik ilkesi uyarınca yasa kurallarının anlaşılabilir açıklıkta olması gerekirken kabahat tanımı yapılırken bu ilkeye uyulmadığı, tanımda yer alan idari yaptırım ve haksızlık kavramlarını açıklayıcı bir düzenlemenin de bulunmadığı, hukukçuların dahi eksiksiz anlayamadığı kabahat tanımının vatandaşlarca anlaşılmasının beklenemeyeceği, kabahat tanımının açık olmamasına rağmen kanunu bilmemek mazeret sayılmaz ilkesi gereğince kişilerin bu düzenlemeye göre cezalandırılacak olmasının Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi yasaların, kanun hükmünde kararnamelerin ve TBMM İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. İstemle bağlı kalmak koşuluyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık incelemesi yapabileceğinden, iptali istenen kuralla ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 38. maddesi yönünden de inceleme yapılmıştır.

Anayasa'nın 38. maddesinin ilk fıkrasında, “Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz”, denilerek “suçun yasallığı”, üçüncü fıkrasında da “ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur” denilerek “cezanın yasallığı” ilkesi vurgulanmıştır. “Suç ve cezanın yasallığı” ilkesi uyarınca bir hukuk devletinde, ceza yaptırımına bağlanan her eylemin tanımı yapılarak suçlar kesin biçimde ortaya konulmalıdır.

Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “belirlilik”tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi zorunludur. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup yasal bir düzenlemede hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bireyin, belirli bir kesinlik içinde bilmesi gerekmektedir. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Kabahatler Kanunu'nun “Tanım” başlıklı 2. maddesinde, “Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.” denilmektedir.

Kabahatler Kanunu'nda yer alan düzenlemelerin toplum düzenini, genel ahlakı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla getirildiğinin ifade edildiği Yasa'nın 1. maddesi de, kabahat olarak tanımlanan eylemlerin kapsamının belirlenmesi bakımından önem taşımaktadır.

İtiraz konusu kuralla kabahatin tanımlanmasında eylemin niteliğinden ziyade, yaptırımın niteliğine vurgu yapılmış ve kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanması öngördüğü haksızlıklar, kabahat olarak tanımlanmıştır.

Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların kapsamı ise Yasa'nın 16. maddesinde belirlenmiş ve idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirler olarak ifade edilmiştir.

“Kabahat” tanımı yapılmak suretiyle, daha önce idari yaptırıma tabi olmayan bir eylem, idari yaptırıma tabi kılınmamakta, aksine kanunla idari yaptırıma tabi kılınmış eylemler kabahat olarak adlandırılmaktadır. Bir başka deyişle, itiraz konusu kural ile yapılan kabahat tanımı, daha önce suç olmayan bir eylemi suç niteliğine dönüştürmemektedir.

İtiraz konusu kuralla, bir eylemin kabahat olarak kabulü için bu eylemin karşılığında kanunun mutlaka bir idari yaptırım uygulanmasını öngörmüş olması esas alındığından, söz konusu düzenlemede yeni bir suç yaratılmamakta, suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırılık bulunmamaktadır. İdari yaptırımlar yönünden ise söz konusu yaptırımların kanunla öngörülmüş olması gereğine yer verilmek suretiyle yasal düzenlemelere atıfta bulunulduğundan, yaptırımı yasa ile belirlenen bir eylemin belirsizliğinden ve öngörülemezliğinden söz edilebilmesine olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Şevket APALAK bu görüşe katılmamıştır.

2- Yasa'nın 31. Maddesiyle Değiştirilen 3. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinin İncelenmesi

a) Genel Açıklama

1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren Kabahatler Kanunu, "Genel Hükümler" ve "Çeşitli Kabahatler" başlıklı iki kısımdan oluşmaktadır.

Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlığını taşıyan 3. maddesinde "Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır." denilmek suretiyle, Kanun'un Birinci Kısımındaki maddelerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

Söz konusu madde, Anayasa Mahkemesinin 1.3.2006 günlü, E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi kararlaştırılan iptal kararının gerekçesi şöyledir:

"Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasında, "idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır"; 140. maddesinin birinci fıkrasında, "Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hâkim ve savcıları olarak görev yaparlar"; 142. maddesinde "Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir"; 155. maddesinin birinci fıkrasında da, "Danıştay, idari mahkemelerce verilen kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunda gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar" denilmektedir. Bu kurallara göre, Anayasa'da idari ve adli yargının ayrılığı kabul edilmiştir. Bu ayırım uyarınca idarenin kamu gücü kullandığı ve kamu hukuku alanına giren işlem ve eylemleri idari yargı, özel hukuk alanına giren işlemleri de adli yargı denetimine tâbi olacaktır. Buna bağlı olarak idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasakoyucunun geniş takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir.

Ceza hukukundaki gelişmelere koşut olarak, kimi yasal düzenlemelerde basit nitelikte görülen suçlar hakkında idari yaptırımlara yer verildiği görülmektedir. Daha ağır suç oluşturan eylemler için verilen idari para cezalarına karşı yapılacak başvurularda konunun idare hukukundan çok ceza hukukunu ilgilendirmesi nedeniyle adli yargının görevli olması doğaldır. Ancak, idare hukuku esaslarına göre tesis edilen bir idari işlemin, sadece para cezası yaptırımı içermesine bakılarak denetiminin idari yargı alanından çıkarılarak adli yargıya bırakılması olanaklı değildir.

Bu durumda, itiraz konusu kuralla diğer yasalardaki kabahatlere yollama yapılarak, yalnızca yaptırımın türünden hareketle ve idari yargının denetimine tabi tutulması gereken alanlar gözetilmeden, bunları da kapsayacak biçimde başvuru yolu, itiraz, bunlara ilişkin usûl ve esasların değiştirilmesi, Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırıdır, Kural'ın iptali gerekir."

22.7.2006 günlü, 26236 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan iptal kararının yürürlüğe girmesinden önce çıkarılan 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi şu şekilde değiştirilmiştir:

"(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”

b) Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararlarında, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 günlü, E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararında idarenin kamu gücünü kullandığı ve kamu hukuku alanına giren işlem ve eylemlerinin idari yargı denetimine tabi olacağı belirtilmiş iken getirilen yeni düzenlemede adli yargının genel görevli kabul edilmesinin iptal kararı gerekçesinin dikkate alınmadığını gösterdiği, idare hukuku ilkelerine göre tesis edilmiş olan işlemlere karşı idari yargı yoluna başvurulabilmesi için bu yönde yasal bir düzenlemenin varlığının koşul olarak aranmasının Anayasa'ya aykırı olduğu, söz konusu düzenlemenin mahkeme kararlarına uyulmasının zorunlu olduğunu belirten kurala aykırı olduğu, Anayasa ile benimsenen yargı ayrılığı rejimine göre idari yargının görevli olması gereken idari işlemlerin denetiminde yasa koyucu tarafından adli yargının görevli kılınabilmesinin mümkün olmadığı ve yasa koyucunun bu konuda takdir hakkının bulunmadığı, Anayasa Mahkemesi kararında yer alan gerekçe dikkate alınmaksızın yeni yasal düzenleme yapılmasının kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırılık oluşturduğu, idarenin yürütmekle yükümlü olduğu hizmetleri gereği gibi yerine getirebilmesi amacıyla idare hukuku alanındaki düzene aykırı davranışlar nedeniyle yaptırım uygulama yetkisi ile donatıldığı; idari yaptırımlar arasında yer alan ve idari bir yasağa aykırı davranılması nedeniyle idari makamlarca kamu gücünün kullanılması suretiyle verilen idari para cezaları nedeniyle çıkacak uyuşmazlıklarda idari yargının görevli olduğu, idari işlem ve eylemlerin denetiminin bu konuda uzman olan idari yargı yerine adli yargıya bırakılmasının hukuk devleti ilkesinin gereklerinden biri olan etkin yargılama ilkesiyle bağdaşmadığı, önceden ceza kanununda yer alan ve adli ceza ile müeyyidelenendirilen kabahatlerin ayrı bir kanunla düzenlenerek idari ceza ile müeyyidelenendirilmesinden sonra bu işlemlere karşı açılacak davalarda adli yargının görevlendirilmesinin anılan süreçle de bağdaşmadığı, bu düzenlemenin her biri tipik idari işlem olan kabahatler sebebiyle verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların idari yargı yerlerinde görülmesi gerektiği yolunda Anayasa Mahkemesi'nce verilen geçmiş tarihli kararlara da aykırı olduğu, idare hukuku ilkelerine göre tesis edilen bir idari işlemin idari para cezası niteliğini taşıması nedeniyle denetiminin idari yargı alanından çıkarılarak adli yargıya bırakılmasının Anayasa'ya aykırı olduğu, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görev alanı dışında kalan idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıklarda genel idari yargının görevli olduğu, yargı ayrılığının benimsendiği Anayasal rejimde idari işlemlere karşı adli yargının görevlendirilmesinin hukuk devletinin unsurlarından olan belirlilik ve hukuki güvenlik ilkelerine aykırı bulunduğu, belirtilen nedenlerle itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2., 5., 125., 138., 153., 155. ve 157. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasında, “İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır”; 155. maddesinin birinci fıkrasında da, “Danıştay, idarî mahkemelerce verilen kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunda gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar” hükmü yer almaktadır.

İtiraz konusu bent, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağını öngörmektedir.

Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin diğer hükümlerinde de, bu yaptırımlardan doğan uyuşmazlıklarda görevli yargı mercileri belirlenmiştir. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine

başvurulabileceği belirtilmektedir. Anılan maddenin (8) numaralı fıkrasında da “İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı mercisinde görüleceği ifade edilmektedir. Yasa’nın 19. maddesinde de, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için; bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılmaya kadar saklı tutulmaktadır.

Başka bir ifade ile Kabahatler Kanununda genel görevli mahkeme olarak sulh ceza mahkemesi görevli kılınmakla birlikte belirli durumlarda idari yargı mercilerinin görevli olduğu kabul edilmiş, belirli idari yaptırımlara ilişkin hükümlerin ise ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılmaya kadar saklı tutulması kararlaştırılmıştır.

İtiraz konusu kural, idari yaptırım kararlarına karşı başvurulacak kanun yolunun ilgili kanunlarda özel olarak düzenlenmiş olması halinde söz konusu hükümlerin uygulanmasını, idari yaptırımlara karşı başvurulacak kanun yolları bakımından diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanmasını öngörmektedir.

Anayasa’nın 153. maddesinin son fıkrasında, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organları ile yönetim makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağı öngörülmüştür. Bu kural gereğince, yasama organı, yapacağı düzenlemelerde daha önce aynı konuda verilen Anayasa Mahkemesi kararlarını gözönünde bulundurmamak, bu kararları etkisiz kılacak biçimde yasa çıkarmamak, Anayasa’ya aykırı bulunarak iptal edilen kuralları tekrar yasalaştırmamak yükümlülüğündedir. Başta yasama organı olmak üzere tüm organlar kararların yalnız sonuçları ile değil, bir bütünlük içinde gerekçeleri ile de bağlıdır. Kararlar gerekçeleriyle, yasama işlemlerini değerlendirme ölçütlerini içerirler ve yasama etkinliklerini yönlendirme işlevi de görürler. Bu nedenle, yasama organı düzenlemelerde bulunurken iptal edilen yasalara ilişkin kararların sonuçları ile birlikte gerekçelerini de gözönünde bulundurmamak zorundadır.

Bir yasa kuralının Anayasa’nın 153. maddesine aykırılığından söz edilebilmesi için iptal edilen önceki kural ile “aynı” ya da “benzer nitelikte” olması, bunların saptanabilmesi için de öncelikle, aralarında “özdeşlik” yani amaç, anlam ve kapsam yönlerinden benzerlik olup olmadığının incelenmesi gerekir.

Kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü kabahatlerden bir kısmının ceza hukuku kapsamında suç niteliği taşıdığı açıktır. Nitekim, Kabahatler Kanunu’nun İkinci Kısmında “Çeşitli kabahatler” başlığı altında düzenlenen fiilleri, ağırlıklı olarak 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 526. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olan kabahatler oluşturmaktadır. Ayrıca, çeşitli yasalarda yer alan ve yaptırımı hafif hapis ya da hafif para cezası veya her ikisi olan fiiller, 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun’un 7. maddesiyle idari para cezasına dönüştürülmüşlerdir. Uygulanacak yaptırımın yasa ile “idari” para cezasına dönüştürülmesinin bu tür yaptırım uygulanacak eylemlerin gerçekte ceza hukuku alanına giren suç olma özelliklerini etkilemeyeceği açıktır.

İtiraz konusu kuralla, bir yandan cezai karakteri ağır basan eylemler açısından verilen idari para cezası ve/veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin yaptırımlara karşı sulh ceza mahkemesine karşı başvurulabilmesi sağlanmakta iken, diğer yandan idari yaptırımlara karşı yasalarla idari yargı mercilerinin görevli kılındığı durumlarda ilgili yasa hükümlerinin uygulanması sağlanmakta, bir başka deyişle bu davalarda idari yargı yerlerinin görevli oldukları kabul edilmektedir.

Söz konusu düzenleme, Anayasa Mahkemesinin 1.3.2006 günlü, E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararında yer alan gerekçe doğrultusunda ve ilgili kanunlarda idari yargı mercilerinin görevli olduğunun belirtildiği idari yaptırımlardan doğan uyuşmazlıklarda

Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmek suretiyle bu uyuşmazlıkların çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olması kabul edilmiş ve bu anlamda idari yargının denetimine tabi tutulması gereken alan gözetilmiş bulunmaktadır. Bu nedenle, kural, daha önce iptal edilen düzenleme ile özdeş nitelikte değildir.

Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayrımına gidilmiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, kural olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasa koyucunun mutlak bir takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. İdari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde yasa koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. Kabahat konusu eylemlerin çeşitliliği ve idari yaptırımların uygulanma alanı dikkate alındığında, idari yargı teşkilatına oranla daha yaygın olan sulh ceza mahkemelerine başvuru olanağı tanınmasının, hak arama özgürlüğünü kolaylaştırıcı nitelikte olduğu, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasını olanaklı kıldığı ve idari yaptırımlara karşı sulh ceza mahkemelerine başvurulabileceği yolunda getirilen düzenlemenin haklı nedenini oluşturduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu Yasa kuralı Anayasa'nın 125., 153. ve 155. maddelerine aykırı değildir; iptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın Anayasa'nın 2., 5., 138. ve 157. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

3- Yasa'nın 16. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

Başvuru kararında, idari tedbirlerin kapsamı belirlenirken mülkiyetin kamuya geçirilmesinin yanı sıra "ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler" ifadesine yer verilmesinin bilinmeyen yeni bir kavramın ortaya çıkmasına neden olduğu, ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerin neler olduğunun anlaşılamadığı, anlaşılamayan bu düzenlemeye göre ilgililerin cezalandırılmasının hukuk devleti ilkesine uygun bulunmadığı ve Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi yasaların, kanun hükmünde kararnamelerin ve TBMM İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. İstemle bağlı kalmak koşuluyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık incelemesi yapabileceğinden, iptali istenen kuralla ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 38. maddesi yönünden de inceleme yapılmıştır.

Anayasa'nın 38. maddesinde ifadesini bulan suç ve cezanın yasallığı ilkesi uyarınca bir hukuk devletinde, ceza yaptırımına bağlanan her eylemin tanımı yapılarak, suçlar kesin biçimde ortaya konulmalıdır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri olan "belirlilik" ilkesi de, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup kişinin, yasada hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir kesinlik içinde bilebilmesini gerekli kılar.

Kabahatler Kanunu'nun 16. maddesinin (1) numaralı fıkrasında kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu belirtildikten sonra itiraz konusu (2) numaralı fıkrasında, idari tedbirlerin, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu ifade edilmiştir.

Yasa'nın 2. maddesinde, idari yaptırımların ve idari yaptırıma konu eylemlerin tümünün kanunla belirlenmesi esası kabul edilmiştir. Yasa'nın 4. maddesinin (2) numaralı fıkrasında da "Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir." denilmiştir.

Bu durumda, bir eyleme idari yaptırım uygulanabilmesi için kanunda öngörölmüş olması zorunludur. Kanunla öngörölen bir idari yaptırımın belirsizliğinden ise söz etmek mümkün değildir. Bu husus, iptali istenilen kuralda belirtilen mülkiyetin kamuya geçirilmesi tedbiri yönünden geçerli olduğu gibi diğer idari tedbirler yönünden de geçerlidir. Diğer idari tedbirlerin, itiraz konusu kuralda “ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler” olarak belirtilmesi de bu durumu daha açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Öte yandan, idari tedbirlerin çok çeşitli olmaları ve her zaman yeni tedbirlerin de yasa koyucu tarafından öngörölebilecek olmaları nedeniyle, tüm idari tedbirlerin bir metin içinde tahdidî olarak sayılması zorunluluğundan söz edilemez.

İtiraz konusu kuralda belirtilen idari tedbirler, mevcut yasal düzenlemelerde yer alan tedbirleri ifade ettiğinden ve bu düzenleme ile yeni bir ceza yaratılmadığından, suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırılık bulunmadığı gibi belirsizlik ve öngörülemezlikten söz edilebilmesine olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Şevket APALAK bu görüşe katılmamıştır.

4- Yasa'nın 27. Maddesine 5560 sayılı Yasa İle Eklenen (8) Numaralı Fıkranın İncelenmesi

İtiraz başvurusunda, idari yaptırımlara karşı açılacak davaların belirli durumlarda idari yargıda görülmesini öngören itiraz konusu kuralın, hukuki karmaşaya yol açacak nitelikte olduğu, yasaların belirli ve açık olması ilkesine aykırı olduğu, itiraz konusu kuralın uygulanması ile ilgili olarak mahkemelerin bile farklı uygulamaları bulunmakta iken kişilerin nerede dava açacakları konusunda belirsizlik bulunduğu, söz konusu düzenlemenin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı, “idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde” ifadesinin de belirsiz olduğu ve idari işlemlerin istisnai hallerde idari yargıya yöneltilmesi halinin Anayasa'yla bağdaşmadığı, itiraz konusu kuralla idari işlem niteliğindeki idari yaptırımların hukuka uygunluk denetiminin idari yargı dışında bırakılması sonucuna yol açtığı, mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri ile işleyişi ve yargılama usullerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği, yasa ile yapılan belirlemenin ihtiyarilik içermemesi gerektiği, uygulamada ortaya çıkacak farklı uygulamalara göre farklı yargı yerlerinin görevli olmasının Anayasa'nın 125.,142. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ileri sürölmüştür.

Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasında, “İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır”; 142. maddesinde “Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir”; 155. maddesinin birinci fıkrasında da, “Danıştay, idarî mahkemelerce verilen kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunda gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar” denilmektedir.

İtiraz konusu kural, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde göröleceğini hükme bağlamaktadır.

Söz konusu kural, sulh ceza mahkemesine başvurulabilecek idari yaptırım kararları yönünden geçerli olup, bu yaptırım kararı kapsamında idari yargının görev alanına giren bir başka kararın da verilmiş olması halinde bu kararın iptali talebiyle birlikte idari yaptırımın iptali isteminin de idari yargı merciinde görülmesini amaçlamaktadır. Bu suretle, idari yargının görevli olduğu işlem kapsamında tesis edilen bir idari yaptırım kararının hukuka uygunluk denetiminin de aynı yargı yerince yapılması sağlanmış olmaktadır.

İdari yaptırım kararlarına ilişkin uyuşmazlıkların hangi hallerde idari yargı yerlerince çözümleneceği itiraz konusu kuralda açıkça belirtildiğinden, kuralın belirsizliğinden ve mahkemelerin görevlerinin yasayla belirlenmesi gerektiği yolundaki Anayasa'nın 142. maddesine aykırılığından söz edilemez.

Öte yandan, idari yargı yerlerinin, idari işlem niteliğindeki tüm idari yaptırımlardan doğan uyuşmazlıkların çözümünde görevli olması gerekirken itiraz konusu kuralda yer alan uyuşmazlıklarla sınırlı olarak görevli kılınmasının, Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırılığı ileri sürülmüş ise de diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağını hükme bağlayan ve bu kapsamda bulunan idari yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemesinin görevli olmasını sağlayan Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına saptanması karşısında, itiraz konusu kural kapsamındaki idari yaptırımlar bakımından idari yargı yerlerini görevli kabul eden Yasa'nın 27. maddesinin (8) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırılığından söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural Anayasa'ya aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

VII- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun;

1- 2. maddesine,

2- 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine,

3- 16. maddesinin (2) numaralı fıkrasına,

4- 27. maddesinin, 5560 sayılı Yasa'nın 34. maddesiyle eklenen (8) numaralı fıkrasına, yönelik iptal istemleri, 11.6.2009 günlü, E. 2007/115, K. 2009/80 sayılı kararla reddedildiğinden, bu madde, fıkra ve bentlere ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 11.6.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VIII- SONUÇ

30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun;

1- 2. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Şevket APALAK'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

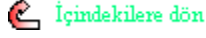
2- 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- 16. maddesinin (2) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Şevket APALAK'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- 27. maddesinin, 5560 sayılı Yasa'nın 34. maddesiyle eklenen (8) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

11.6.2009 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/121

Karar Sayısı : 2009/90

Karar Günü : 18.6.2009

İPTAL DAVASINI AÇAN : Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER

İPTAL DAVASININ KONUSU : 12.4.1991 günlü ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun;

1-) 6. maddesinin, 29.6.2006 günlü, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle değiştirilen dördüncü fıkrasının,

2-) 7. maddesinin ikinci fıkrasının 29.6.2006 günlü, 5532 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle değiştirilen üçüncü ve dördüncü tümcelerinin,

3-) 6. maddesine 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen fıkranın,

Anayasa'nın 13., 26., 28. ve 38. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

“ 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın,

- 6. maddesinin, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle değişik dördüncü fıkrasında, “Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür.”,

- 5532 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle değişik 7. maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü tümcelerinde de,

“Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür.”

kurallarına yer verilmiştir.

a- Düzenlemelerde,

- Ad ve kimlik belirterek ya da belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak biçimde kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini ya da terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin kimliklerini açıklamaya, yayınlama ya da bu yolla kişileri hedef gösterme,

- Terör örgütlerinin bildiri ya da açıklamalarını basama ya da yayınlama,

- Yasa'nın 14. maddesine aykırı olarak muhbirlerin kimliklerini açıklama yada yayınlama,

- Terör örgütünün propagandasını yapma,

Suçlarının basın ve yayın yoluyla işlenmesi durumunda, “suçun işlenişine iştirak etmemiş olan” sahipleri ve yayın sorumlularına adli para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Kurallarda açıkça belirtildiği gibi, yukarıda yer verilen suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi durumunda, suçun işlenişine iştirak etmemiş olsa da, basın yayın organlarının sahipleri ve yayın sorumluları cezalandırılmaktadır.

Anayasa'nın 38. maddesinin yedinci fıkrasında, ceza sorumluluğunun kişisel olduğu belirtilmiştir. Bu ilkeyle, suçu kim işlemişse cezanın yalnız ona hükmedilip uygulanması, başkalarının o suçtan dolayı cezalandırılmaması amaçlanmıştır. Başka bir deyişle, bu ilkeyle, ceza sorumluluğunun “kusura” dayalı olması gerektiği anlatılmaktadır.

Anayasa'nın basın özgürlüğüne ilişkin 28. maddesinin dördüncü fıkrasında,

- Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünü tehdit eden, suç işlemeye, ayaklanmaya ya da isyana özendirir nitelikte olan ya da Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber ya da yazıyı yazanlar, bastıranlar ya da aynı amaçla basanlar, başkasına verenlerin, bu suçlara ait yasa kuralları uyarınca sorumlu olacakları belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi, ceza sorumluluğunun kişiselliği ilkesine uygun olarak, bu kuralda sorumlu tutulanlar, yalnızca suç oluşturan haber ya da yazıyı yazan, bastıran, basan ya da başkasına verenlerdir.

Ceza sorumluluğunun kişiselliği ilkesine 1961 Anayasası'nın 33. maddesinde de yer verilmiştir. Maddenin gerekçesinde,

“Esasen bu kaidenin Anayasa'ya konulması sayesinde, basın davalarında yazı veya karikatürlerin müelliflerinden ve haberi vericisinden gayri kimselerin (gazete sahip ve yazı işleri müdürlerinin) rasgele cezalandırılmasını derpiş eden kanun hükümleri bertaraf edilmiş olacaktır.”

Denilerek, bu ilkenin, basın ve yayın organlarının sahipleri ve yayın sorumlularının, başkalarının eylemlerinden dolayı cezalandırılmalarına engel oluşturduğu açıklanmıştır.

Oysa yukarıda yer verilen kurallara göre, suçun işlenişine iştirak etmemiş olan basın ve yayın organlarının sahipleri ve yayın sorumluları başkasının eylemi nedeniyle ceza sorumluluğunun altına sokulmaktadır ki, bunun, “ceza sorumluluğunun kişiselliği” ilkesiyle bağdaşmadığı açıktır.

Bu nedenle, 3713 sayılı Yasa'nın,

- 6. maddesinin, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle değişik dördüncü fıkrası ile,

- 5532 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle değişik 7. maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü tümceleri,

Anayasa'nın 38. maddesine aykırı düşmektedir.

b- Öte yandan, düzenlemelerde, suç oluşturan eylemlerin basın ve yayın organlarına işlenmesi durumunda, suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunacağı, ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırının beşbin günü geçemeyeceği belirtilmiştir.

Türk ceza Yasası uyarınca günlük adli para cezası tutarı göz önünde bulundurulduğunda, suçun işlenişine iştiraki olmayan basın ve yayın organlarının sahiplerine ve yayın sorumlularına verilecek cezanın çok yüksek tutarlara ulaşabileceği görülecektir.

Basın ve yayın organlarının sahipleri ile yayın sorumlularına getirilen bu ağır yaptırım, basın ve yayın kuruluşlarında tedirginlik yaratacağından, haber, düşünce ve kanaatlerin özgürce yayımlanmasını engelleyecek niteliktedir.

Bu nedenle, söz konusu kuralların haber alma ve basın özgürlüğü yönünden incelenmesi gerekmektedir.

Anayasa'nın 12. maddesinde, herkesin kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve özgürlüklere sahip olduğu belirtilmiştir; 26. maddesinde düzenlenen düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile 28. maddesinde düzenlenen basın özgürlüğüne temel hak ve özgürlükler arasında yer verilmiştir.

Anayasa'nın 26. maddesinde, herkesin, düşünce ve kanatlarını söz, yazı, resim ya da başka yollarla tek başına ya da toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olduğu; bu özgürlüğün, resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber ya da görüş almak ya da vermek serbestliğini de kapsadığı vurgulanmıştır.

Yine Anayasa'nın 28. maddesinde, basının özgür olduğu belirtilmiş; Devlet'e basın ve haber alma özgürlüğünü sağlayacak önlemleri alma görevi verilmiştir.

Haber alma ve verme hakkı ya da haberlere ulaşma özgürlüğü, okuyucu, izleyici ya da dinleyicinin bireysel hakkı olarak düşünülemez ve düzenlenemez. Bunlar, okuyucuların, izleyicilerin ya da dinleyicilerin kolektif hak ve özgürlükleridir.

Bu bağlamda, basın özgürlüğü, düşünce ve kanaat özgürlüğünü tamamlayan ve onun kullanılmasını sağlayan özgürlüktür. Düşünce özgürlüğü, düşüncelerin özgürce açıklanması yanında bunların yayılması ve öğrenilmesi özgürlüğünü de içermektedir. Anayasa koyucu, okuyucuların, izleyicilerin ya da dinleyicilerin haber alma ve görüşleri öğrenme olanağından yoksun kalmamaları için basın özgürlüğüne özel önem vermiştir.

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin özlerine dokunulmaksızın, Anayasa'nın ilgili maddelerindeki nedenlerle ve yalnızca yasayla sınırlandırılabilceği belirtilmiştir.

Yine, Anayasa'nın düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile basın özgürlüğüne ilişkin 26 ve 28. maddelerinde, bu özgürlüklerin sınırlarına da yer verilmiştir.

26. maddenin değişik birinci fıkrasına göre, düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün kullanılması, ulusal güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyet'in temel nitelikleri ve Devlet'in Ülkesi ve Ulusu'yla bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak yöntemince belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret ve haklarının, özel ve aile yaşamlarının ya da yasanın öngördüğü meslek sırlarının korunması ya da yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlandırılabilir.

28. madde ise, basın özgürlüğünün sınırlandırılmasında 26. ve 27. madde kurallarının uygulanacağını belirtmiştir. 26. maddedeki sınırlandırma nedenleri yukarıda açıklanmıştır. 27. maddeye göre ise, basın özgürlüğü, Anayasa'nın 1., 2. ve 3. madde kurallarının değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamayacaktır.

Ayrıca, Anayasa'nın 29. maddesinin üçüncü fıkrasında, yasada, haber, düşünce ve kanaatlerin özgürce yayımlanmasını engelleyici ya da zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, mali ve teknik koşullar konulamayacağı öngörülmüştür.

Yukarıda açıklanan anayasal kurallar, basın ve yayın kuruluşlarının, belirtilen sınırlamalar dışında, halkın haber alma özgürlüğüne uygun çalışma koşullarında hizmet vermelerini gerektirmektedir.

Bu kurallar, genelde yazılı basına yönelik olmakla birlikte, maç düşünceyi yayma ve haber alma özgürlüklerinin güvence altına alınması olduğuna göre, aynı ilkelerin tüm basın ve yayın organları yönünden e geçerli olması ve bu araçların kullanılmasını engellemeye varan nitelikte yasal önlemler getirilmesinden kaçınılması zorunludur.

Ayrıca, Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerle ilgili sınırlamaların "demokratik toplum düzeninin gerekleri"ne ve "ölçülülük ilkesi"ne aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Buna göre hak ve özgürlükler, ancak demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olarak sınırlandırılabilir. Demokratik hukuk devletinde, güdülen amaç ne olursa olsun, sınırlamalar özgürlüğün kullanılmasını ölçsüz biçimde ortadan kaldıracak düzeyde olamaz.

Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarında da belirtildiği gibi, bir sınırlama kuralının demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olabilmesi için "ölçülülük" ilkesinin gözetilmesi, amaç ve sınırlama "orantısının" korunması gerekmektedir.

Ölçülülük ilkesi, yasal düzenlemede sınırlama aracının, sınırlama amacına ulaşmaya elverişli olmasını, sınırlama aracıyla amacı arasındaki oranın ölçsüz olmamasını anlatmaktadır.

Eylem ile önlem arasında adil bir dengenin bulunması, yine yukarıda yer verilen bu anayasal kuralların gereğidir. Bu adil dengenin bulunmaması, basın ve yayın organları sahip ve yayın sorumlularını tedirgin edip görev yapamaz duruma getirecektir ki, bunu, basın ve haber alma özgürlüğü ile bağdaştırmak olanaksızdır.

3713 sayılı Yasa'nın, 5532 sayılı Yasayla değişik 6 ve 7. maddelerinin yukarıya alınan fıkralarında, suçun işlenişine iştirak etmeyen basın ve yayın organları sahip ve yayın sorumlularına getirilen adli para cezalarının tutarlarının yüksekliği, eylem ve önlem arasında adil bir dengenin kurulmadığını, amaç ile araç orantısının gözetilmediğini göstermektedir.

Bu nedenle, 3713 sayılı Yasa'nın,

- 6. maddesinin, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle değişik dördüncü fıkrası ile,
- 5532 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle değişik 7. maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü tümcelerinde,

Öngörülen para cezaları, Anayasa'nın 26. maddesindeki haber alma özgürlüğü ile 28. maddesindeki basın özgürlüğüne aykırı düşmekte; 13. maddesindeki demokratik toplum düzeninin gerekleri ve ölçülülük ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

2- 3713 sayılı Yasa'nın 6. maddesine, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen fıkra,

“Terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş olan suçları ve suçlularını övme veya terör örgütünün propagandasını içeren süreli yayınlar hâkim kararı ile; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de Cumhuriyet savcısının emriyle tedbir olarak onbeş günden bir aya kadar durdurulabilir. Cumhuriyet savcısı, bu kararını en geç yirmidört saat içinde hâkime bildirir. Hâkim kırksekiz saat içinde onaylamazsa, durdurma kararı hükümsüz sayılır.” kuralına yer verilmiştir.

Düzenlemede,

- Terör örgütünün etkinliği çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik,

- İşlenmiş suçları ve suçluları övme,

- Terör örgütünün propagandasını,

içeren süreli yayınların, yargıç kararı ile önlem olarak onbeş günden bir aya kadar durdurulabileceği belirtilmiştir.

Yine kuralda, belirtilen süre ve koşullarla, gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda süreli yayınları durdurma yetkisi cumhuriyet savcılarında verilmiştir. Bu gibi durumlarda, cumhuriyet savcısının kararını en geç yirmidört saat içinde yargıca bildirmesi, yargıç bu kararı kırksekiz saat içinde onaylamazsa, savcı tarafından verilen durdurma kararının hükümsüz sayılması öngörülmüştür.

Anayasa'nın 28. maddesinin birinci fıkrasında, basının özgür olduğu, sansür edilemeyeceği; ikinci fıkrasında da, Devlet'in, basın ve haber alma özgürlüğünü sağlayacak önlemleri alacağı kurala bağlanmıştır.

Basın özgürlüğü kapsamındaki basın yayın organlarına yönelik önlemlere, yine Anayasa'nın 28. maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı ve sekizinci fıkralarında yer verilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, tedbir yoluyla “dağıtımın önlenmesi”; beşinci fıkrasında, yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilebilmesi için “yayım yasağı”; altıncı fıkrasında, süreli ya da süresiz yayınların “toplatılması”; sekizinci fıkrasında da, süreli yayınların “geçici olarak kapatılması” konuları düzenlenmiştir.

Anayasayla sınırlandırılan basın yayın organlarına yönelik yaptırımların yasayla genişletilmesine olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle, 3713 sayılı Yasa'nın 6. maddesine eklenen fıkra, süreli yayınlar için getirilen “geçici olarak durdurma” yaptırımının, Anayasa'nın 28. maddesinde yer verilen yaptırımların kapsamına girip girmediğinin irdelenmesi gerekmektedir.

28. maddenin dördüncü fıkrasında, basılmış bir yayının dağıtımının önlenmesine, altıncı fıkrasında da yine basılmış ve dağıtılmış süreli ya da süresiz bir yayının toplatılmasına ilişkin düzenlemelere yer verildiğine göre, 5532 sayılı Yasa ile getirilen fıkradaki süreli yayını “geçici olarak durdurma” yaptırımının, bu düzenlemeler kapsamında olmadığı açıktır.

28. maddenin beşinci fıkrasında, yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, yasayla belirtilecek sınırlar içinde, yargıç tarafından olaylara ilişkin “yayım yasağı” getirilebileceği; son fıkrasında da, Türkiye’de yayınlanan süreli yayımların, Devlet’in Ülkesi ve Ulusu’yla bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyet’in temel ilkelerine, ulusal güvenliğe ve genel ahlaka aykırı yayımlardan mahkum olma durumunda, mahkeme kararıyla “geçici olarak kapatılabilmesi” olanaklı kılınmıştır.

Görüldüğü gibi, 28. maddenin beşinci fıkrasında öngörülen yayım yasağı, “yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilebilmesi” ; sekizinci fıkrasındaki geçici kapatma yaptırımını da, süreli yayının fıkroda belirtilen nedenlerle “mahkûm olması” koşuluna bağlanmıştır.

5532 sayılı yasayla getirilen fıkroda öngörülen süreli yayımı “geçici olarak durdurma” yaptırımının, yukarıda belirtilen koşulları içermediği için, 28. maddenin beşinci ve sekizinci fıkraları kapsamında sayılamayacağı da ortadadır.

Bu durumda, 5532 sayılı Yasa’yla getirilen fıkroda, Anayasa’da bulunmayan bir yaptırıma yer verildiği saptanmaktadır ki, bunun olanaksızlığı yukarıda açıklanmıştır. Bu nedenlerle, 3713 sayılı Yasa’nın 6. maddesine, 5532 sayılı Yasa’nın 5. maddesiyle eklenen fıkra kuralı Anayasa’nın 28. maddesine aykırı düşmektedir.”

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Yasa Kuralları

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun, iptali istenen fıkra ve tümceleri içeren maddeleri şöyledir.

“MADDE 6- İsim ve kimlik belirterek veya belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar veya bu yolla kişileri hedef gösterenler “bir yıldan üç yıla kadar hapis” cezası ile cezalandırılır.

Terör örgütlerinin bildiri veya açıklamalarını basanlara veya yayınlayanlara “bir yıldan üç yıla kadar hapis” cezası verilir.

Bu Kanunun 14 üncü maddesine aykırı olarak muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar “bir yıldan üç yıla kadar hapis” cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin basın ve yayım yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayım organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayım sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak, yayım sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür.

Terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş olan suçları ve suçlularını övme veya terör örgütünün propagandasını içeren süreli yayımlar hâkim kararı ile; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de Cumhuriyet savcısının emriyle tedbir olarak onbeş günden bir aya kadar durdurulabilir. Cumhuriyet savcısı, bu kararını en geç yirmidört saat içinde hâkime bildirir. Hâkim kırksekiz saat içinde onaylamazsa, durdurma kararı hükümsüz sayılır.

MADDE 7- Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır.

Terör örgütünün propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayım yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. **Ayrıca, basın ve yayım organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayım sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. Ancak, yayım sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür.** Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır:

a) Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerin gizlenmesi amacıyla yüzün tamamen veya kısmen kapatılması.

b) Terör örgütünün üyesi veya destekçisi olduğunu belli edecek şekilde, örgüte ait amblem ve işaretlerin taşınması, slogan atılması veya ses cihazları ile yayım yapılması ya da terör örgütüne ait amblem ve işaretlerin üzerinde bulunduğu üniformanın giyilmesi.

İkinci fıkroda belirtilen suçların; dernek, vakıf, siyasî parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim

kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde işlenmesi halinde bu fıkradaki cezanın iki katı hükmolunur.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 13., 26., 28. ve 38. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımlarıyla 5.9.2006 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Yasanın 6. Maddesinin 532 Sayılı Yasanın 5. Maddesiyle Değiştirilen Dördüncü Fıkrasının İncelenmesi

1) Dördüncü Fıkra Yer Alan "...sahipleri ve..." İbaresini

Dava dilekçesinde; 3713 sayılı Yasa'nın 6. maddesinde belirtilen suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi durumunda, iptal konusu kural gereğince suçun işlenişine iştirak etmemiş olan basın yayın organlarının sahipleri ve yayın sorumluları hakkında bin günden onbin güne kadar adli para cezası verileceği, yayın sorumluları hakkında bu cezanın üst sınırının ise beşbin gün olarak belirlendiği; Türk Ceza Yasası uyarınca günlük adli para cezası tutarı göz önünde bulundurulduğunda, suçun işlenişine iştiraki olmayan basın ve yayın organlarının sahiplerine ve yayın sorumlularına iptal konusu kurallarla getirilen cezanın çok yüksek tutarlara ulaşabileceği, yaptırımındaki ağırlığın, basın ve yayın kuruluşlarında tedirginlik yaratacağı, haber, düşünce ve kanaatların özgürce yayımlanmasını engelleyeceği; bu nedenle iptal konusu kuralda öngörülen para cezalarının, Anayasa'nın 13. maddesindeki demokratik toplum düzeninin gerekleri ile ölçülülük ilkesine, 26. maddesindeki haber alma özgürlüğüne, 28. maddesindeki basın özgürlüğü ile 38. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan ceza sorumluluğunun kişiselliği ve ceza sorumluluğunun "kusura" dayalı olması ilkelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 6. maddesinin ilk üç fıkrasında;

- İsim ve kimlik belirterek veya belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanların veya yayınlayanların veya bu yolla kişileri hedef gösterenlerin,

- Terör örgütlerinin bildiri veya açıklamalarını basanların veya yayınlayanların,

- Yasa'nın 14. maddesine aykırı olarak muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanların veya yayınlayanların bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı, kuralına yer verilmiştir.

İptali istenen dördüncü fıkra ise

ilk üç fıkra da belirtilen fiillerin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunacağı, ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırının beşbin gün olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yasakoyucu, terörle mücadele için önemli gördüğü eylemleri 3713 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin ilk üç fıkrasında suç olarak düzenlerken, bu eylemlerin basın yayın yoluyla işlenmesinin ülke bütünlüğü için doğuracağı tehlikeyi dikkate alarak basın ve yayın organlarının sahiplerine ve yayın sorumlularına, yukarıda sayılan ve yaptırım altına alınan "açıklama ve yayımlama yasağı" ile ilgili dikkat ve özen yükümlülüğü getirmiş, bu yükümlülüğe aykırı davranışlara da iptal konusu kuralda, ceza yaptırımını öngörmüştür.

Anayasanın "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" kenar başlıklı 38. maddesinin yedinci

fikrasında, “Ceza sorumluluğu şahsidir” hükmü yer almaktadır. Anayasanın bu hükmü gereğince bir kişi, sadece kendisine ait kusurlu fiilinden sorumlu tutulabilir. Bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılmaması, diğer bir ifadeyle başkasının fiilinden sorumlu tutulmaması Anayasanın 38. maddesinin yedinci fıkrası gereğidir. Bu ilkeye göre, asli ve ferî failden başka kişilerin bir suç sebebiyle cezalandırılmaları olanaklı değildir.

Basın yayın organlarının sahipleri genellikle yayın hayatına sermayesiyle katkı sağlayan kişilerdir. Konumları nedeniyle bu kişilerin yayın işleri yönetimini şekillendirmek, yazı ve yayınları denetlemek ve yayın üzerinde inceleme ve denetim görevi olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Yayınları inceleme ve denetim ödevi yayın sorumlusuna aittir. Yasak eylemlerin basın yayın yoluyla işlenmesi halinde basın yayın organlarının sahiplerinin salt bu nitelikleri nedeniyle cezalandırılması ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine aykırılık oluşturur.

Açıklanan nedenlerle, 3713 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “...*sahipleri ve*...” ibaresi Anayasa'nın 38. maddesine aykırıdır, iptali gerekir.

Sacit ADALI, Ahmet AKYALÇIN, Mustafa YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Şevket APALAK bu görüşe katılmamıştır.

İbare iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 13., 26. ve 28. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

2) Dördüncü Fıkranın Kalan Kısmı

3713 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin iptal konusu dördüncü fıkrası; aynı maddenin ilk üç fıkrasında suç olarak düzenlenen fiillerin, basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan yayın sorumlularının da bin günden beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağını düzenleyen bir kuraldır.

Çağdaş ceza hukuku sistemlerinde taksirli sorumluluğun kaynağı, “uygar bir toplumda herkes hareketinin kötü neticeler doğurmasını engellemek yükümlülüğü için gerekli özeni göstermek zorundadır” şeklindeki kabule dayanır. Yine aynı şekilde, topluma karşı bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi de taksirli sorumluluğun kaynağını oluşturmaktadır.

Basın yayın organlarının yayın sorumlularının, konumları itibarıyla bu organların yayın politikalarını belirleme, yayın işleri yönetimini şekillendirme ve yazı ve yayınları denetleme görev ve sorumlulukları olduğu açıktır.

Yayın sorumluları yönünden iptal konusu tümcelere bakıldığında, burada bir kimsenin eyleminden dolayı diğer bir kimseye ceza sorumluluğu yükletiliyor gibi görülmekte ise de, gerçekte sorumluluğun hukuki nedeni, yayın sorumlularının kendi kusuruna dayanmaktadır. Bu kusur, yükümlü olduğu dikkat ve özeni göstermeyerek yasak eylemin, yayın sorumlusu olduğu basın yayın organında yayınlanmasına engel olmamaktan doğmaktadır. Dolayısıyla, 3713 sayılı yasanın 6. maddesinin dördüncü fıkrasında yaptırıma bağlanan suçun maddi unsurunu, üçüncü bir kişinin değil, bizzat basın ve yayın organlarının yayın sorumlusunun eylemi oluşturmaktadır.

Ayrıca, suç ve cezalara ilişkin olarak, Anayasada belirtilen uyulması zorunlu temel ilkelere aykırı olmamak koşulu ile yasakoyucu, suçlar ve cezalar hakkında gerekli gördüğü önlemleri almak, özellikle, ne tür eylemlerin suç sayılacağı, suç sayılan eylemlere ne kadar ve ne tür ceza verileceği gibi konularda takdir yetkisine sahiptir. Bu nedenle iptal konusu kuralı bu kapsamda değerlendirmek gerekir.

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların da Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı; düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti başlıklı 26. maddesinde ise herkesin düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olduğu, ancak bu hürriyetlerin kullanılmasının, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet

sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabileceği; basın özgürlüğünü düzenleyen 28. maddesinde de basının hür olduğu, sansür edilemeyeceği, devletin, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alacağı ve basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasa'nın 26. ve 27. maddeleri hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Diğer temel hak ve özgürlüklerde olduğu gibi düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile basın özgürlüğünün kullanılması da demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde ve Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen nedenlere bağlı olarak, kanunla, belli koşullara, sınırlamalara veya yaptırımlara bağlanabilir. Ancak bu getirilen sınırlama ve yaptırımlar hakların özüne dokunamaz, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

Anayasal açıdan dokunulamayacak öz, her temel hak ve özgürlük açısından farklılık göstermekle birlikte kanunla getirilen sınırlamanın hakkın özüne dokunmadığının kabulü için temel hakların kullanılmasını ciddi surette güçleştirip, amacına ulaşmasına engel olmaması ve etkisini ortadan kaldıracı bir nitelik taşıması gerekir.

Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan ölçülülük ilkesi, amaç ve araç arasında hakkaniyete uygun bir dengenin bulunması gereğini ifade eder. Ölçülülük, aynı zamanda yasal önlemin sınırlama amacına ulaşmaya elverişli olmasını, amaç ve aracın ölçülü bir oranı kapsamasını ve sınırlayıcı önlemin demokratik toplum düzeni bakımından zorunluluk taşımasını da içeren bir ilkedir.

3713 sayılı Yasa'nın 6. maddesinde suç olarak düzenlenen eylemlerin basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde terörle mücadeledeki bütünlüğün bozulma tehlikesi, basın ve yayın organlarının kitlelere ulaşmada sağladığı kolaylık ve toplum üzerindeki etkinliği ile iptal konusu kurallarda yer alan cezanın miktarı ve adli para cezası olarak belirlenmesi dikkate alındığında, eylem ile önlem arasında bulunması zorunlu adil denge bozulmadığından, iptal konusu kuralların Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan ölçülülük ilkesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Ülkemizde yaşanan terörün amacı, niteliği, kullandığı araçlar ve nihai hedefi dikkate alındığında, iptal konusu kuralların, Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerindeki hakların gayesine uygun bir şekilde kullanılmasını son derece zorlaştıran veya onu kullanılmaz duruma düşüren kayıtlara bağlamadığı dolayısıyla bu hakların özüne dokunmadığı, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün, kamu düzeninin ve milli güvenliğin korunmasının gereği olarak, zorunlu bir sosyal ihtiyaçtan kaynaklandığı ve ülkenin milli birlik ve bütünlüğü gibi meşru bir amaç taşıdığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13., 26., 28. ve 38. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU ile Mehmet ERTEN bu görüşe katılmamıştır.

B- 5532 Sayılı Yasanın 5. maddesiyle Yasa'nın 6. Maddesine Eklenen Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 28. maddesinin birinci fıkrasında, basının özgür olduğu, sansür edilemeyeceği; dördüncü, beşinci, altıncı ve sekizinci fıkralarında ise basın yayın organlarına yönelik önlemlere yer verildiği, maddenin dördüncü fıkrasında, tedbir yoluyla "*dağıtımın önlenmesi*"; beşinci fıkrasında, yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilebilmesi için "*yayım yasağı*"; altıncı fıkrasında, süreli ya da süresiz yayınların "*toplatılması*"; sekizinci fıkrasında da süreli yayınların "*geçici olarak kapatılması*" konularının düzenlendiği, bu nedenle Anayasayla sınırlandırılan basın yayın organlarına yönelik yaptırımların yasayla genişletilmesine olanak bulunmadığı, 3713 sayılı Yasa'nın 6. maddesine, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen fıkranın Anayasa'nın 28. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen fıkrada, terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş olan suçları ve suçluları övme veya terör örgütünün propagandasını içeren süreli yayınların, hâkim kararıyla, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise Cumhuriyet savcısının emriyle önlem olarak onbeş günden bir aya kadar durdurabileceği, Cumhuriyet savcısının kararını en geç yirmidört saat içinde hâkime bildireceği, hâkim kırksekiz saat içinde onaylamazsa, durdurma kararının hükümsüz kalacağı düzenlenmektedir.

Anayasa'nın 28. maddesinde "*Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.*

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır." kuralına yer verilmiş, dördüncü fıkrasında, Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü yayının tedbir yolu ile dağıtımının hâkim kararıyla, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebileceği belirtilmiştir. Buna göre, belirli nitelikteki suçları oluşturan içeriğe sahip basılmış eserlerin dağıtımını önlenebilecektir.

İptal konusu fıkrada belirtilen fiiller, diğer yasalarda da suç olarak düzenlenmiş fiillerdir. Bu fiillerin basın yayın yoluyla işlenmesi, iptali istenen kuralda belirtilen koruma tedbirinin uygulanması için yeterli olmayıp, bu eylemlerin bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde yapılmış olması da gereklidir. Bu nedenle iptal konusu kuraldaki tedbirin, basın yayın araçlarının bilinçli olarak terör faaliyetinde kullanılmasını engellemek ve bu kuruluşların sorumluluk bilinciyle hareket etmelerini sağlamak amacı taşıdığı anlaşılmaktadır. Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü korumakla görevli olan yasakoyucu böyle bir durum karşısında gerekli önlemleri almak zorundadır. İptal konusu kural da böyle bir zorunluluktan kaynaklanmaktadır.

Anayasa'nın 28. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "*dağıtımın önlenmesi*" tedbiri ile dava konu fıkrada öngörülen "*yayının geçici olarak durdurulması*" tedbiri arasında nitelik ve doğurduğu sonuçlar bakımından benzerlik bulunduğu, bu açıdan bakıldığında da yasa koyucunun Anayasa'nın 28. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan önlemden farklı bir düzenleme getirmediği açıktır.

Ayrıca, dava konusu kuralda yer alan ve süreli yayınların geçici olarak durdurulmasına neden olan eylemlerin niteliği, bu eylemlerin basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde ortaya çıkacak zararın büyüklüğü, terörün ülkemizdeki amacı, boyutları, kullandığı yöntemler, basın yayın organlarının kitlelere ulaşmada sağladığı kolaylık ve toplum üzerindeki etkinliği dikkate alındığında, iptal konusu kuralın demokratik toplum düzeninin sürekliliği için getirildiği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 28. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

C- 5532 Sayılı Yasanın 6. Maddesiyle Değiştirilen 7. Maddesinin İkinci Fıkrasının Üçüncü ve Dördüncü Tümcelerinin İncelenmesi

1) İkinci Fıkranın Üçüncü Tümcesinde Yer Alan "...sahipleri ve..." İbaresini

Dava dilekçesinde; 3713 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü tümcelerinin; 6. maddenin dördüncü fıkrasıyla ilgili yukarıda yer verilen gerekçelerle, Anayasa'nın 13. maddesindeki demokratik toplum düzeninin gerekleri ile ölçülülük ilkesine, 26. maddesindeki haber alma özgürlüğüne, 28. maddesindeki basın özgürlüğü ile 38. maddesinin yedinci fıkrasında yer alan ceza sorumluluğunun kişiselliği ve ceza sorumluluğunun "kusura" dayalı olması ilkelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3713 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin ikinci fıkrasında terör örgütünün propagandasını yapan kişilerin bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı, bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek cezanın yarı oranında artırılacağı kuralı yer

almaktadır. Fıkranın iptal konusu üçüncü ve dördüncü tümcelerinde ise propaganda suçunun basın yayın yoluyla işlenmesi halinde, ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunacağı, ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırının beşbin gün olduğu belirtilmiştir.

Yasakoyucu, 3713 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin ikinci fıkrasında terör örgütünün propagandasının yapılmasını suç olarak düzenlemiş, ayrıca basın ve yayın kuruluşlarının kitlelere ulaşmada sağladığı kolaylık ve kişiler üzerindeki etkisini göz önünde tutarak, bu suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesini ağırlaştırıcı neden kabul etmiştir. İptal konusu tümcede ise basın ve yayın organlarının sahiplerine ve yayın sorumlularına, sahibi veya yayın sorumlusu oldukları organlarda terör örgütlerinin propagandalarının yapılmasını önlemekle ilgili dikkat ve özen yükümlülüğü getirerek bu yükümlülüğe aykırı davranışları da ceza yaptırımına bağlamıştır.

Yasa'nın aynı düzenlemeyi içeren 6. maddesinin dördüncü fıkrasındaki gerekçelerle, 3713 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "...*sahipleri ve...*" ibaresi Anayasa'nın 38. maddesine aykırıdır, iptali gerekir.

Sacit ADALI, Ahmet AKYALÇIN, Mustafa YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Şevket APALAK bu görüşe katılmamıştır.

İbare iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 13., 26. ve 28. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

2) İkinci Fıkranın Üçüncü ve Dördüncü Tümcelerinin Kalan Kısmı

3713 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin iptal konusu ikinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü tümceleri; aynı maddenin ilk iki tümcesinde suç olarak düzenlenen fiillerin, basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan yayın sorumlularının da bin günden beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacağını belirten bir kuraldır.

İptal konusu kural, Yasa'nın 6. maddesinin dördüncü fıkrasının "...sahipleri ve..." ibaresi dışında kalan kısmıyla aynı hükümler içerdiğinden, bu bölümde belirtilen gerekçelerle Anayasa'nın 13., 26., 28. ve 38. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU ile Mehmet ERTEN, bu görüşe katılmamıştır.

V- SONUÇ

12.4.1991 günlü, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun:

1- 6. maddesinin, 29.6.2006 günlü, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle değiştirilen dördüncü fıkrasının;

a- Birinci tümcesinde yer alan "... sahipleri ve ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Sacit ADALI, Ahmet AKYALÇIN, Mustafa YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- Kalan kısmının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU ile Mehmet ERTEN'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 6. maddesine, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen fıkranın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- 5532 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle değiştirilen 7. maddesinin ikinci fıkrasının;

a- Üçüncü tümcesinde yer alan "... sahipleri ve ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Sacit ADALI, Ahmet AKYALÇIN, Mustafa YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- Üçüncü tümcesinin kalan kısmı ile dördüncü tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU ile Mehmet ERTEN'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

18.6.2009 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye Mustafa YILDIRIM	Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 26 Kasım 2009 – 27418]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararı

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/5455

Karar No : 2009/10879

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi : Ankara 18. Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 7/3/2007

Numarası : 2003/369-2007/83

Davacı : Bülent Aras Vekili Avukat Ahmet Gül

Davalı : Cüneyt Çakmak ve Diğerleri

Kanun Yararına

Bozma İsteyen : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

Davacı Bülent Aras tarafından, davalı Cüneyt Çakmak ve diğerleri aleyhine 17/4/2003 ve 26/12/2005 gününde verilen dilekçeler ile tazminat istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonunda; istemin kısmen kabulüne dair verilen 7/3/2007 günlü kararın Yargıtay'ca incelenmesi Adalet Bakanlığı'nın 17/3/2009 günlü gereklilik yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 27/4/2009 günlü istekle kanun yararına temyizi üzerine, kanun yararına bozma istemi içeren dilekçenin kabulüne karar verildikten sonra tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü.

1 - Dava, haksız eylem nedeniyle kişilik haklarına saldırıdan dolayı uğranılan manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Davacı, kasıtlı olarak, hakkında terör örgütü sempatzanı olduğu, fırsat ve ortam bulduğu takdirde örgüte her türlü yardım ve yataklık yapabilecek bir yapıya sahip olduğu biçiminde istihbarat raporu düzenleyen, bu bilgileri kullanan, istihbarat raporunun iptaline ilişkin idare mahkemesi kararını süresinde uygulamayan ve kullanmaya devam eden kamu görevlilerinin eyleminin kişilik haklarına saldırı oluşturduğunu belirterek kişilik haklarına saldırıdan dolayı manevi tazminat istemiştir. Yerel mahkemece istemin bir bölümü kabul edilmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, davacı tarafından yargılama sırasında verilen 26/10/2006 günlü dilekçenin maddi hatanın düzeltilmesi istemi olmayıp ıslah dilekçesi niteliğinde olduğundan, Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nın 86/1. maddesi gereğince ıslah gününe kadarki yargılama giderleri ile takdir edilecek zarar ve ziyanın davada mahkum olmuş gibi mahkeme veznesine yatırılması sağlanmadan verilen kararın aynı Yasa'nın 74. maddesine

aykırı olduğunu ve kasıtlı olarak gerçeğe aykırı istihbarat raporu düzenledikleri, suç unsuru, yargılama ve kanıt olmadığı halde istihbarat fiş kaydı oluşturdukları, oluşturulan bu kaydı kullandıkları iddia edilen davalılar Cüneyt Çakmak, Mesut Tecik, Tuncay Tuncel, Okan Oktay, Abdulkadir Avcı, Mahmut Çorumlu, Mücahit Dürük, Ali Soysal, Bekir Eksilmez, Çetin Aysun, Turgay Pamuk, Niyazi Erkut ve Hüseyin Atak yönünden Anayasa'nın 129/5. maddesi gereğince husumet yönünden davanın reddedilmesi gerektiğini ileri sürerek Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nın 427/6. maddesi uyarınca kararın yasa yararına bozulmasını istemiştir.

Dosya içeriğinden, davacının ilk dava dilekçesinde husumet yönelttiği 16 davalının, 16.000,00 YTL manevi tazminat ile müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmalarını istediği; 26/10/2006 günü verdiği maddi hatanın düzeltilmesi istemli dilekçesinde ise, davalıların müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmalarına ilişkin isteminin 'sehven hatalı olarak' yazıldığını belirterek; ilk dava dilekçesindeki istemini, her bir davalıdan 1.000,00 YTL manevi tazminat alınması biçiminde düzelttiğini açıkladığı anlaşılmaktadır. Davacının bu istemi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nın 83 ve izleyen maddelerinde düzenlenmiş bulunan ıslah niteliğinde olmayıp maddi hatanın düzeltilmesi niteliğinde olduğundan, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bu yöne ilişkin yasa yararına bozma istemi yerinde görülmediğinden reddedilmesi gerekmiştir.

2 - Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın diğer yasa yararına bozma istemine gelince; Anayasa'nın 129/5. maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 13/1. maddesi gereğince memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken kusurlu eylemleri nedeniyle oluşan zararlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve yasada gösterilen biçim ve koşullara uygun olarak idare aleyhine açılabilir. İdare aleyhine böyle bir davanın açılabilmesi, hizmet kusurundan kaynaklanmış, idari işlem ve eylem niteliğini yitirmemiş davranışlar ile sınırlıdır.

Davalılar Cüneyt Çakmak, Mesut Tecik, Tuncay Tuncel, Okan Oktay, Abdulkadir Avcı, Mahmut Çorumlu, Mücahit Dürük, Ali Soysal, Bekir Eksilmez, Çetin Aysun, Turgay Pamuk, Niyazi Erkut ve Hüseyin Atak'a yöneltilen eylem, hizmet kusurundan kaynaklanan, idari işlem ve eylem niteliğini yitirmemiş davranışlar niteliğinde olduğundan, adı geçen davalılar yönünden davanın husumet nedeniyle reddedilmesi gerektiği gözetilmeyerek onlar yönünden de sorumluluk kararı verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bu yöne ilişkin yasa yararına bozma istemi yerinde olup kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (2) sayılı bentte gösterilen nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yasa yararına bozma isteminin kabulü ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nın 427. maddesi uyarınca sonuca etkili olmamak koşulu ile kararın BOZULMASINA; öteki yasa yararına bozma isteminin ilk bentteki nedenlerle reddine; gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine 8/10/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 23 Kasım 2009 – 27415]

— • —

 İçindekilere dön

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

ÖZGEN VD/Türkiye Davası*

Başvuru No:28925/03
Strazburg

8 Nisan 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (28925/03) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşları) Raziye Özgen, Huriye Akar (Özgen), Durkadın Karaosmanoğlu¹, Ümmehani Demir (Özgen), Fatma Yiğit (Özgen), Ummahani Akkanat (Özgen), Osman Özgen, Duran Karaosmanoğlu², Ömer Özkan'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 15 Ağustos 2003 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar, sırasıyla 1919, 1960, 1939, 1951, 1953, 1943, 1947, 1938 ve 1940 doğumlu olup Tosmur'da (Alanya) ikamet etmektedirler.

9 Şubat 1959 yılında, Tosmur Köyü (Alanya) muhtarı, köylülerin küçükbaş hayvanları için otlak olduğunu ileri sürerek, 780 parsel numaralı taşınmazın köy mülkü olarak kaydedilmesi talebiyle Alanya Kadastro Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

Sırasıyla 27 Nisan ve 26 Eylül 1959 tarihlerinde, Hazine ve Oba köyü, ihtilafli taşınmaz üzerinde hak talebinde bulunmuş ve müdahil taraf sıfatıyla yargılamaya katılma talebinde bulunmuşlardır.

Söz konusu dava, Bekir Özkan ve Rüştü Özgen aleyhine açılmıştır.

31 Mart 1965 tarihinde, Kadastro Mahkemesi, söz konusu talebi reddetmiş ve ihtilafli taşınmazın müşterek olarak Bekir Özkan ve Rüştü Özgen adına kaydedilmesine karar vermiştir.

29 Kasım 1965 tarihinde, Yargıtay, bu kararı bozmuştur.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Davayı iadeten görmekte olan Kadastro Mahkemesi 9 Eylül 1977 tarihinde, Bekir Özkan ve Rüştü Özgen'in, taleplerini Mayıs 1936 tarihli tapu kaydıyla desteklediklerini tespit etmiştir. Kadastro Mahkemesi, dava konusu parselin 134.280 m² lik bir alan olduğunu, davalı tarafın sunduğu tapu kaydının ise yalnızca 13.785 m² lik bir alanı kapsadığını belirlemiştir. Mahkeme, Hazine'nin yalnızca söz konusu taşınmazın fazla olan kısmını talep ettiği sonucunu çıkarmıştır.

Bilirkişi raporlarını temel alarak, Kadastro Mahkemesi, tapu kaydına kaydedilen alanın, dava konusu taşınmazın gerçek alanına tekabül ettiği sonucuna ulaşmıştır. Sonuç olarak Mahkeme,

---

¹ Başvuranların avukatları tarafından sunulan nüfus kayıtlarında, başvuranın Özgen olan soyadı, daha sonra Karaosmanoğlu olarak değişmiştir.

² Başvuranların avukatları tarafından sunulan nüfus kayıtlarında, başvuranın Özgen olan soyadı daha sonra Karaosmanoğlu olarak değişmiştir.

sözkonusu taşınmazın, Bekir Özkan ve yargılama sırasında 13 Ocak 1970 tarihinde vefat eden Rüştü Özgen'in mirasçıları adına müşterek olarak tescil edilmesine karar vermiştir.

Sözkonusu mirasçılar, başvuranın eşi Raziye Özkan (Özgen) ile Durkadın Özgen, Ümmehani Özgen, Fatma Özgen, Huriye Özgen ve Osman Özgen'di.

12 Aralık 1978 tarihinde Yargıtay, bu kararı bozmuştur.

27 Nisan 1979 tarihinde, Yargıtay, karar düzeltme başvurusunu reddetmiştir.

Davayı iadeten görmekte olan Kadastro Mahkemesi, 18 Haziran 1986 tarihinde, tapu kaydında geçtiği şekliyle, taşınmazın hudutlarının, dar vadilerden oluştuğuna, bu nedenle de değişmez olarak değerlendirilemeyeceğine, öyle ki tapu kaydında tanımlanan alanın değişmiş ve daha geniş bir alanı kaplar hale gelmiş olmasının mümkün olduğuna kanaat getirmiştir.

Yeni bilirkişi raporlarının ve tanıkların dinlenmesinin ardından, Mahkeme, kadastro kaydı dışında kalan 6.917 m² lik kayalık bölge haricindeki ihtilafli taşınmazın başvuranlar adına tescil edilmesine karar vermiştir.

10 Mayıs 1988 tarihinde, Yargıtay, ilk derece mahkemesinin, ihtilafli taşınmazın zamanaşımı yoluyla iktisaba konu olup olamayacağını araştırmadığına kanaat getirerek, incelemenin yetersiz yapıldığı gerekçesiyle bu kararı bozmuştur.

18 Eylül 1989 tarihinde, Yargıtay, karar düzeltme talebini reddetmiştir.

Davayı iadeten inceleyen Kadastro Mahkemesi, 29 Mayıs 1991 tarihinde yeni bilirkişi raporu ışığında, Kadastro Mahkemesi, ihtilafli taşınmazın 81.335 m² genişliğindeki kısmının, zamanaşımı yoluyla iktisap uyarınca 1981 yılında ölen Bekir Özkan'ın mirasçılarının ve Rüştü Özgen'in adına müşterek olarak tescil edilmesine karar vermiştir. Mahkeme ayrıca Hazine'nin talebini kısmen haklı bulmuş ve 52.945 m² lik alanın da Hazine adına tescil edilmesine karar vermiştir. Bekir Özkan'ın mirasçıları Emine Özkan, Duran Özkan, Ömer Özkan, Osman Özkan ve Ummahani Özkan'dı.

13 Haziran 1994 tarihinde, Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını kısmen onamış ve kanıtların değerlendirilmesinde ve hesaplamada hata yapıldığı gerekçesiyle de kararı kısmen bozmuştur. Yargıtay, 100 dönüme kadar olan alanlar için davalıların zamanaşımı yoluyla iktisaptan yararlanma hakkına sahipken başvuranlara verilen alanın yetersiz olduğunu belirtmiştir. Davalıların, zamanaşımı yoluyla iktisap uyarınca ek olarak 59.385 m² lik alan üzerinde hakları bulunmaktaydı.

15 Aralık 1995 tarihinde, Yargıtay, başvuranların yaptığı karar düzeltme talebini, ilk derece mahkemesinin kararını onayladığı kısım için reddetmiş, buna karşın, kararını bozduğu kısmı için kabul etmiştir. Bu bağlamda Yargıtay, ihtilafli taşınmazın sulanabilir bir alan olduğunu, bu nedenle de 13 Haziran 1994 tarihli kararında belirtildiği gibi 100 dönümlük alana değil 80 dönümlük alana tekabül ettiğini belirlemiştir. Böylece, Yargıtay, böylece bu konudaki kararını düzeltmiştir.

Davayı iadeten yeniden gören Kadastro Mahkemesi, 5 Mayıs 2000 tarihinde Yargıtay'ın kararına uymuş ve ek bilirkişi raporunu göz önüne alarak kadastro planında ve bilirkişi raporunda belirtilen sulanabilir alandan 39.385 m² lik bir bölümün başvuranlara ek olarak verilmesi gerektiğine kanaat getirmiştir. Taşınmazın geri kalan kısmı, Hazine'ye verilmiştir.

20 Şubat 2001 tarihinde, Yargıtay, sözkonusu taşınmazın 39.385 m² lik alanının başvuranlara müşterek olarak, geri kalan kısmının da Hazine'ye verilmesine hükmeden ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Yargıtay, bununla birlikte, ilk derece mahkemesinin kararının, başvuranlara verilen 39.385 m² lik alanın içinde yer alan iki alanı belirtmeyi atladığını tespit etmiştir. Bu eksikliğin, ilk derece mahkemesinin kararının infazı sırasında tereddüt oluşturabileceğine kanaat getirerek Yargıtay, maddi hata yapıldığı gerekçesiyle kararın sadece bu kısmını bozmuştur.

11 Temmuz 2001 tarihinde, Yargıtay, bu karar hakkında yapılan karar düzeltme başvurusunu reddetmiştir.

Davayı iadeten gören Kadastro Mahkemesi, 28 Aralık 2001 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararının bozulan kısmı haricinde kararın nihai hale geldiğini ve bu konuda karar vermeye gerek olmadığını belirtmiştir. Kadastro Mahkemesi, 5 Mayıs 2000 ve 20 Şubat 2001 tarihli kararlarla tespit edilmesinin ardından başvuranlara verilen alanları belirtmekle yetinmiştir.

2 Temmuz 2002 tarihinde, Yargıtay, alanın tespitine ilişkin olarak yapılan maddi bir hatanın düzeltilmesinin ardından sözkonusu kararı onamıştır.

Yargıtay 16 Aralık 2002 tarihinde karar düzeltme talebini reddetmiş ve bu karar başvuranların avukatına 17 Şubat 2003'te bildirilmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLMESİ HAKKINDA

Başvuranlar, yargılama sırasında yürürlüğe giren yasa hükümlerinin uygulanmasını ve ifadelerin dikkate alınma yöntemlerini göz önüne alarak yargılamanın hakkaniyetten yoksun olmasından şikayetçilerdir. Ayrıca başvuranlar, yargılama süresinin, AİHS'nin 6/1 maddesi ile öngörülen "makul süre" ilkesine riayet etmediğini ileri sürmektedirler.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

1. Yargılamanın hakkaniyetine ilişkin

Özellikle ifadelerin dikkate alınma yöntemini göz önüne alarak yargılamanın hakkaniyetten yoksun olduğu kapsamında başvuranların yapmış oldukları şikayete ilişkin olarak AİHM, ulusal bir mahkemenin karar almasını sağlayan olayın unsurlarını değerlendirme yetkisinin bulunmadığını zira kendisinin üçüncü veya dördüncü derece yargı makamı olmadığını hatırlatmaktadır. Ayrıca AİHM'nin görevi tanıkların ifadelerinin hukuka uygun bir biçimde delil olarak kabul edilip edilmeyeceği hususunda görüş bildirmek olmayıp, kanıt unsurlarının sunulmuş biçimleri de dahil olmak üzere bütünlük içerisinde değerlendirilen yargılamanın hakkaniyete uygun olup olmadığını araştırmaktır (Bkz. *Van Mechelen ve diğerleri- Hollanda*, 23 Nisan 1997 tarihli karar). Dosya unsurları göz önüne alındığında mevcut davanın hakkaniyete uygun olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksundur ve AİHS'nin 35/3 ve 35/4 maddeleri uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

Yargılamanın hakkaniyetine ilişkin olarak yapılan mevzuat değişiklikleri hususundaki iddiaya ilişkin olarak ise şikayetin genel bir üslupla düzenlendiğini ve başvuranların, bu konuya hiçbir açıklık getirmediğini tespit etmek gerekmektedir. Sözkonusu şikayet, hiçbir hukuki mesnede

dayanmamaktadır. Sonuç olarak, sözkonusu şikayet, açıkça dayanaktan yoksundur ve AİHS'nin 35/3 ve 35/4 maddeleri uyarınca şikayetin reddedilmesi gerekmektedir.

2. Yargılama süresine ilişkin olarak

Hükümet, başka bir açıklamada bulunmadan iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle AİHM'ye sözkonusu şikayeti reddetme çağrısında bulunmaktadır.

Başvuranlar görüş bildirmemektedirler.

AİHM, Hükümet'in mevcut davada başvuranların tüketmesi gereken iç hukuk yolları ve amacı hususunda hiçbir açıklamada bulunmadığını belirtmektedir. Ayrıca AİHM, Türk Hukuk düzeninin yargılanabilirliğe, AİHS'nin 13. maddesi uyarınca yargılama süresi hakkında şikayette bulunabilmeyi sağlayan etkin bir başvuru yolu sunmadığını daha önce tespit etme imkanı bulunduğunu hatırlatmaktadır (*Tendik ve diğerleri-Türkiye*, başvuru no: 23188/02, 22 Aralık 2005). Sonuç olarak, başvuranların, AİHS'nin 6. maddesi kapsamında yapmış oldukları şikayetleri çözüme kavuşturacak herhangi bir başvuru yoluna sahip oldukları belirtilmemiştir. Hükümet'in bu husustaki itirazının kabuledilemez olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

Hükümet, davanın karmaşıklığı ile olgusal ve hukuki koşullar gibi davanın olağanüstü koşullarını AİHM'nin dikkatine sunmaktadır. Bu bağlamda Hükümet, iç hukukta bazılarında başvuranların hazır bulunmadığı yüze yakın duruşma gerçekleştirildiğini belirtmiştir. Ulusal merciler, keşif yaptırmış, tanıkların ifadelerine başvurmuş ve bilirkişi raporları hazırlatmıştır.. Hükümet, yargılamanın yavaşlamasına başvuranların katkısı olduğunu ve hiçbir eksikliğin, ulusal mercilere isnat edilemeyeceğini savunmaktadır.

Başvuranlar, bu argümanlara itiraz etmektedirler.

İhtilafli yargılama 9 Şubat 1959'da başlamış ve 16 Aralık 2002 tarihinde sonlanmıştır. Ancak, dikkate alınacak dönem, 28 Ocak 1987 döneminde Türkiye'nin kişisel başvuru hakkını tanınmasıyla başlamaktadır. Bununla birlikte, bu tarihten itibaren geçen sürenin makul niteliğini değerlendirmek için, davanın sözkonusu dönemde içinde bulunduğu durumu göz önüne almak gerekmektedir. Bu bağlamda sözkonusu tarihe kadar dava zaten yirmi sekiz yıl sürmekteydi ve bu tarihten sonra da yaklaşık on beş yıl daha devam etmiştir.

AİHM, yargılama sürecinin makul yapısının dava koşullarını takiben ve mahkeme yerleşik içtihatları, özellikle davanın karmaşıklığı, başvuranın ve yetkili mercilerin tutumu ve ilgililer bakımından davanın önemi dikkate alınarak değerlendirildiğini hatırlatmaktadır (*Frydlander-Fransa*, başvuru no: 30979/96).

AİHM, mevcut davadakine benzer sorunları ortaya koyan birçok dava incelemiş ve AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Takdirine sunulan unsurların tamamını incelemesinin ardından AİHM, Hükümet'in davanın farklı sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatindedir.

Konuya ilişkin içtihadını göz önüne alarak AİHM, mevcut davada yargılama süresinin çok uzun olduğuna ve “makul süre” gerekliliğine riayet etmediğine kanaat getirmektedir.

Bu durumda AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, ihtilaflı yargılama süresinin uzunluğunun, 1 No'lu Ek Protokol'un 1. maddesi ile güvence altına alınan mallarına saygı haklarını ihlal etmesinden de şikayetçidir.

Hükümet, bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM, sözkonusu şikayetin, yukarıda incelenen şikayetle ilgili olduğunu ve kabuledilebilir nitelikte olduğunu belirtmektedir.

AİHS'nin 6/1 maddesi hakkındaki tespitini göz önüne alarak AİHM, mevcut davada ihlal edilmiş olsa dahi sözkonusu hükmün ayrıca incelenmesine gerek olmadığı kanaatindedir (*Zangi-İtalya*, 19 Şubat 1991).

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranların her biri maruz kaldıkları maddi zarar için 30.000 Euro ve manevi tazminat olarak da 70.000 Euro talep etmektedirler.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, ihlal edilen tespit ile iddia edilen maddi tazminat arasında bir illiyet bağı görememektedir ve sözkonusu talebi reddetmektedir. Buna karşın AİHM, başvuranlara ortaklaşa olarak 10.800 Euro manevi tazminat ödenmesine kanaat getirmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, AİHM organları veya ulusal mahkemeler önünde yapmış oldukları masraf ve harcamaların geri ödemesini belirlenen süre içerisinde talep etmemişlerdir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun, yargılamanın çok uzun olması ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamında yapılan şikayetlerinin *kabuledilebilir*, geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;

2. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamında yapılan şikayetin incelenmesine *gerek olmadığına*;

4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından başvurulara ortaklaşa olarak 10.800 Euro manevi tazminat *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 8 Nisan 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KILIÇOĞLU VD/Türkiye Davası*

Başvuru No:50945/99

Strazburg

12 Şubat 2008

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (50945/99) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşları) Haydar Kılıçoğlu, Hasan Türk, Mensur Işık, Faruk Yaygın, Mehdiin Güler, Ali Özgen, Salih Yalçinkaya, Celal Ayus, Ramazan Tekin, Cemal Koçer ve Hüseyin Bora'nın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 25 Mart 1999 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Adli yardımdan yararlanan başvuranlar, Diyarbakır Barosu avukatlarından M. Vefa tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Türk vatandaşı olan başvuranlar, Haydar Kılıçoğlu, Hasan Türk, Mensur Işık, Faruk Yaygın, Mehdiin Güler, Ali Özgen, Salih Yalçinkaya, Celal Ayus, Ramazan Tekin, Cemal Koçer ve Hüseyin Bora sırasıyla 1955, 1953, 1975, 1971, 1951, 1950, 1951, 1960, 1964, 1949 ve 1962 doğumlulardır ve Diyarbakır ve Şanlıurfa'da ikamet etmektedirler. Olayların meydana geldiği dönemde, başvuranların tamamı HADEP üyesiydi.

16 Şubat 1999 tarihinde PKK eski lideri Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından, olası eylemleri engellemek için Diyarbakır bölgesinde, operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Çok sayıda insan “şüpheli” sıfatıyla yakalanmış ve polis memurları tarafından sorgulanmıştır (Bkz. aynı bağlamda, *Çelik ve Yıldız-Türkiye*, başvuru no: 51479/99, 10 Kasım 2005 ve *Sinan Tanrıkulu ve diğeleri- Türkiye*, başvuru no: 50086/99, 3 Mayıs 2007).

Sözkonusu operasyonlar çerçevesinde başvuranlar, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından “şüpheli” sıfatıyla yakalanmış ve gözaltına alınmışlardır. Başvuranların çoğu HADEP binasında yakalanmışlardır. Başvuranların gözaltı gerekçeleri, yakalama ve arama tutanaklarında belirtilmemiştir.

19 Şubat 1999 tarihinde, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı, dosya üzerinden yaptığı incelemenin ardından, sorgulanacak şüpheli sayısının fazla olması nedeniyle başvuranların gözaltı süresini iki gün uzatmıştır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuranlar, 20 ve 21 Şubat 1999 tarihlerinde sorgulanmışlardır. Sorgularının sonunda, Devlet Güvenlik Mahkemesi nöbetçi hakiminin dosya üzerinden verdiği karar ile başvuranların gözaltı süresi altı gün daha uzatılmıştır.

25 Şubat 1999 tarihinde, Savcı, dokuz veya on gün süreyle gözaltında bulunan başvuranların salıverilmesine karar vermiştir.

Abdullah Öcalan'ın yakalanmasını protesto etme amacı taşıyan gösteri hazırlıkları ve diğer tüm yasadışı faaliyetler hakkında polis memurlarının karinelerini destekleyecek delillerin yetersiz olması nedeniyle, 1 Mart ve 22 Nisan 1999 tarihli takipsizlik kararları ile Savcı, başvuranlar hakkında yürütülen cezai soruşturmayı sonlandırmıştır.

HUKUK

I. AİHS’NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, suç işlemelerinden şüphelenilmesini gerektirecek makul hiçbir gerekçe öne sürülemediğinden gözaltına alınmalarının kanuna aykırı olmasından şikayetçilerdir. Başvuranlar ayrıca gözaltı süresinin çok uzun olduğunu ve sözkonusu gözaltının kanuna uygunluğuna itiraz imkanı tanıyan bir başvuru yolunun bulunmadığını ifade etmişlerdir. Başvuranlar, AİHS'nin 5/1 c), 5/3. ve 5/4. maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümet, AİHM'ye iç hukuk yollarının tüketilmemesinden dolayı başvurunun kabuledilemez ilan edilmesi çağrısında bulunmaktadır. Hükümet, eski Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu uyarınca, başvuranların gözaltına alınmalarının kanuna uygunluğu hususuna, gözaltı sürelerinin uzunluğu ile sorgulanmak için polis karakolunda tutulmalarına itiraz etme imkanlarının bulunduğu fakat başvuranların itirazda bulunmadıkları kanaatindedir. Ayrıca kanuna aykırı olarak özgürlüğünden yoksun bırakılan bir kimseye tazminat verilmesine ilişkin 7 Mayıs 1976 tarihli 466 sayılı yasa uyarınca, başvuranlar, tazminat elde edebilirlerdi.

AİHM, benzer bir sorunu daha önce incelediğini ve Hükümet'in itirazını reddettiğini hatırlatmaktadır (Bkz. örneğin, *Öcalan-Türkiye*, başvuru no: 46221/99). Mevcut davada başka

bir sonuca ulaşmasını gerektirecek hiçbir gerekçe bulunmadığını tespit eden AİHM, Hükümet'in ön itirazını reddetmektedir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. AİHS'nin 5/1. maddesi

Başvuranlar, kanuna aykırı olarak özgürlüklerinden yoksun bırakılmalarından şikayetçilerdir.

Hükümet, mevcut dava koşullarında, başvuruların gözaltına alınmalarının kanuna uygun olduğunu ve başvuruların suç işlemesine engel olma zorunluluğu inancına ilişkin makul gerekçelere dayandığını savunmaktadır. Hükümet, ilgili dönemde yazılı basında çıkan makalelere ve AİHM'nin somut olaylara dayanarak (beyanlar ve gösteri çağrısında bulunan televizyon yayımları) başvuruların gözaltına alınmalarına neden olan şüphelerin zorunluluk seviyesinin bulunduğu sonucuna ulaştığı benzer koşullardaki *Çelik ve Yıldız* kararına atıfta bulunmaktadır.

Başvuranlar, iddialarını yinelemişlerdir.

AİHM, aynı bağlamdaki olayların ortaya konulduğu *Çelik ve Yıldız* ve *Sinan Tanrıku ve diğerleri* davalarında, olayların meydana geldiği dönem göz önüne alındığında, güvenlik güçlerince elde edilen bilgilerin objektif olarak ciddiye alınabileceğini kabul ettiğini ve AİHS'nin 5/1. maddesinin ihlal edilmediği tespitine ulaştığını hatırlatmaktadır. Hükümet, görüşünde, *Çelik ve Yıldız* davası ile yasadışı gösteriler hakkında yayımlanan makalelere atıfta bulunmakla yetinmektedir. AİHM, AİHS'nin 5. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde aşağıda yaptığı tespitlerini ve bu maddenin 1. ve 3. paragrafları arasındaki bağı göz önüne alarak, bu belirsizlikten kesin bir sonuç çıkarmaya gerek görmemektedir.

Bu durumda AİHM, mevcut davada, gözaltının kanuna aykırı olduğu iddiası hakkındaki şikayetin ayrıca incelenmesine gerek olmadığı kanaatindedir.

2. AİHS'nin 5/3. maddesi

Başvuranlar, gözaltı süresinin çok uzun olmasından şikayetçilerdir (*Kılıçoğlu* için on gün ve diğer başvurular için dokuz gün).

Hükümet, belirtilen sürenin, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan mevzuata uygun olduğu kanaatindedir.

AİHM, *Brogan ve diğerleri-Birleşik Krallık* kararında (29 Kasım 1988 tarihli karar), adli müdahale olmaksızın dört gün altı saatlik gözaltı süresinin, teröre karşı toplumu koruma amaçlı da olsa, AİHS'nin 5/3. maddesinde belirlenen kesin zaman sınırlarını aştığına karar verdiğini hatırlatmaktadır.

AİHM, mevcut davada, Cumhuriyet Savcısı karşısına çıkarılmadan ve salıverilmeden önce başvuruların sırasıyla dokuz ve on gün boyunca gözaltında tutulmalarının gerekli olduğunu kabul edememektedir.

Bu durumda AİHS'nin 5/3. maddesi ihlal edilmiştir.

3. AİHS'nin 5/4. maddesi

Başvuranlar, kendilerine uygulanan tedbirlerin kanuna uygunluğunun denetimi için iç hukukta başvuru yolunun bulunmayışından şikayetçilerdir.

Hükümet, kanuna aykırı olarak özgürlüğünden yoksun bırakılan bir kimseye tazminat verilmesi hakkındaki 466 sayılı yasa uyarınca başvuruların tazminat talebinde bulunabileceklerini belirterek itirazını sunmaktadır.

AİHM, hızlı ve otomatik bir hukuki denetim olmaksızın gözaltına alınan başvuranlardan tazminat başvurusunda bulunmalarının istenmesinin, AİHS'nin 5. maddesinin 5. paragrafından farklı olan 4. paragrafı tarafından sunulan güvencenin niteliğini değiştirebileceği kanısındadır (*Yağcı ve Sargın – Türkiye*, 8 Haziran 1995 tarihli karar).

Gözaltına alınmanın ve gözaltı süresinin kanuna uygunluğunun denetimi için hakime başvurma imkanı tanıyan eski Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 128/4 maddesince öngörülen başvuru ile ilgili olarak, AİHM, *Öcalan-Türkiye* (başvuru no: 46221/99, 12 Mayıs 2005) kararında, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 128/4 maddesi uyarınca, gözaltında tutulmanın kanuna uygunluğunun ulusal bir hakim tarafından değerlendirilmesinin AİHS'nin 5/4 maddesinin gereklerine uymadığı kanaatine vardığını hatırlatmaktadır.

AİHM, bu görüşlerin mevcut dava için de geçerli olduğu kanısındadır ve AİHS'nin 5/4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmaktadır.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar, maruz kaldıkları kanaatinde oldukları zararlarının tanzim edilmesini istemekte ve başvuruların her biri 1.000 Euro maddi ve 10.000 Euro manevi tazminat talebinde bulunmaktadırlar.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, iddia edilen maddi tazminatın hiçbir hukuki mesnedinin bulunmadığını tespit etmekte ve sözkonusu talebi reddetmektedir. Buna karşın AİHM, manevi tazminat olarak, Kılıçoğlu'na 3.500 Euro, diğer başvuranların her birine de 3.000 Euro ödenmesine karar vermektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, yerel mahkemeler ve AİHM önünde yapmış oldukları masraf ve harcamalar için toplamda 51.067 Euro talep etmektedirler. Başvuranlar, Devlet Güvenlik Mahkemeleri önünde uygulanan adli yardım ücret tarifesi ile Diyarbakır Barosu ücret tarifesine ilişkin değerlendirmeleri temelinde talep ettikleri, dosya hazırlanması sırasında geçen saat ücretinin ve çeviri, yazışma, fotokopi ve kırtasiye masraflarının hesap dökümünü yapmaktadırlar.

Hükümet, sözkonusu talebin asılsız ve aşırı olduğu kanaatindedir.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran, yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini, gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada, sahip olduğu unsurları, yukarıda sözü edilen kriterleri ve Avrupa Konseyi tarafından AİHM önündeki yargılama için önceden adli yardım olarak verilen miktarı göz önüne alarak AİHM, yargılama masraf ve giderleri için başvuranlara ödeme yapılmasına gerek olmadığı kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilebilir* olduğuna;
2. AİHS'nin 5/3. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 5/4. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. AİHS'nin 5/1. maddesinin ayrıca incelenmesine gerek olmadığına;
5. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından Kılıçoğlu'na 3.500 Euro (üç bin beş yüz Euro) ve diğer başvuranların her birine 3.000 Euro (üç bin Euro) manevi tazminat *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 12 Şubat 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

N.M. /Türkiye Davası

Başvuru No: 42175/05
18 Mart 2008

Kayıttan Düşme

OLAYLAR

N.M. isimli başvuran 1969 doğumlu bir İran vatandaşıdır ve Kastamonu'da ikamet etmektedir. Başvuran, AİHM huzurunda New York Barosu avukatlarından D. Abadi tarafından temsil edilmektedir.

Taraflarca sunulduğu şekliyle dava olayları şöyle özetlenebilir.

23 Ağustos 2002 tarihinde, başvuran ile oğulları yasadışı yollardan Türkiye'ye girmişlerdir.

Başvuranın vermiş olduğu bilgiye göre, başvuranın babası 1986 yılında başvuranın erkek kardeşini vurmuş ve öldürmüştür, sonrasında da hapse girmiştir. Babası hapishanedeyken başvuranın ailesi maddi sıkıntılarla karşılaşmış ve başvuranın annesi fahişelik yapmaya başlamıştır. 1990 yılında, başvuranın annesi polis tarafından yakalanmış ve zinadan suçlu bulunmuştur. Ekim 1990'da taşlanarak öldürülmüştür. Bu sırada başvuran evli olup bir erkek çocuğu bulunmaktadır. Bu olaylardan sonra eşi başvuranı terk etmiştir. Başvuran, annesinin ölümünün ardından ruhsal bunalım geçirmiştir. Başvuranın iki erkek kardeşi ile kız kardeşi intihar etmiştir. Bu arada, başvuranın babası hapishaneden çıkmıştır. Başvuran, kendisini sürekli olarak taciz eden babası ile birlikte yaşamaya başlamıştır. Başvuranın babası yeniden evlenmiş ve başvuranı üvey annesinin babası ile evlenmeye zorlamıştır. Bu evlilikten başvuranın bir erkek çocuğu daha olmuştur.

Başvuran ile oğulları Van'a geldiğinde, başvuran bir kaçakçıdan sahte evrak temin etmiş ve bu evraka dayanarak polise kaydolmuştur. Başvuran daha sonra Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne sığınma hakkı talebinde bulunmuştur. Başvuranın sığınma talebi, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği tarafından reddedilmiştir.

Başvuran, 2004 yılında Türkiye'den ayrılmıştır. Hükümet, başvuranın kendi rızası ile ayrıldığını ileri sürerken, başvuran yasadışı olarak sınır dışı edildiğini iddia etmiştir. Başvuran İran'a geldiğinde, İran polisi tarafından zulme maruz bırakılmamış, ancak yasadışı yollarla İran'dan ayrıldığı için para cezasına çarptırılmıştır. Bu olaydan kısa bir süre sonra, başvuran yeniden yasadışı yollarla Türkiye'ye girmiştir. Van'da polis tarafından yakalanmış ve tekrar sınır dışı edilmiştir. Bu kez, başvuran İran sınırına geldiğinde, İran İstihbarat Servisi tarafından yakalanmıştır. Başvuran, Türk makamları için casusluk yapmakla suçlanmış ve iddiaya göre kötü muamele görmüştür. Başvuranın anlattığına göre, kefaletle tahliye edilmeden önce 27 gün boyunca alıkonmuştur.

Başvuran ile oğulları, 19 Aralık 2004 tarihinde yeniden Türkiye'ye kaçmıştır. Sahte pasaportu olduğundan dolayı başvuran sınırda kaydolmamıştır. Bu kez, Van yerine Kütahya'ya gitmiştir. Mülteci statüsü için yeniden Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne başvurmuştur.

2005 yılının sonuna doğru, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği başvuranın davasını yeniden açmaya karar vermiştir. 21 Ekim 2005 tarihinde, başvuran polis tarafından yakalanmıştır. Dosyasının Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği makamları tarafından incelenmekte olduğunu polise anlattıktan sonra serbest bırakılmıştır. 2005 yılının Kasım ayının başında, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği başvuranla görüşmüştür.

17 Kasım 2005 tarihinde, Kütahya polisi başvuranla iletişime geçmiştir. Başvurana Van'a –Türkiye'ye yasa dışı yollardan girdiği sınıra- gitmesi söylenmiştir.

Aralık 2005'te başvuran Van'a geri dönmüştür.

30 Ocak 2006 tarihinde, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği başvuranın talebini reddetmiştir. Bu karar, 23 Mart 2006 tarihinde başvurana tebliğ edilmiştir.

AİHM ÖNÜNDEKİ USUL

Başvuran, 25 Kasım 2005 tarihinde başvurusunu AİHM'ye sunmuştur. AİHM, 28 Kasım 2005 tarihinde AİHM İçtüzüğü'nün 39. maddesini uygulamaya karar vermiştir.

Başvuranın avukatı, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin 23 Şubat 2007 tarihinde başvuran ile oğullarına mülteci statüsü verdiğini 28 Mart 2007 tarihli bir

mektup ve faks mesajı ile AİHM'ye bildirmiş ve başvuran ile oğullarının "Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Mülteci Sertifikalarının" kopyalarını sunmuştur.

Hükümet, İçişleri Bakanlığı'nın 27 Nisan 2007 tarihinde başvuran ile oğullarına 18 Ağustos 2007 tarihine kadar -üçüncü bir ülkeye yerleşinceye kadar- geçerli oturma izni verdiğini 4 Haziran 2007 tarihli bir mektupla AİHM'ye bildirmiştir.

Hükümet, 12 Eylül 2007 tarihinde başvuran ile oğullarının oturma izinlerinin 17 Ağustos 2008 tarihine kadar uzatıldığını 11 Ekim 2007 tarihli bir mektupla AİHM'ye bildirmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, sınır dışı edilme riski altında bulunduğu ve İran'a dönmesi halinde hem İran makamlarından hem de ailesinden zulüm göreceğini ileri sürmüş ve bu şikayetini AİHS'nin 3. ve 13. maddelerine dayandırmıştır.

HUKUK

Başvuran, İran'a zorunlu dönüşünün AİHS'nin 3. ve 13. maddelerince güvence altına alınan haklarını ihlal edeceği konusunda şikayetçi olmuştur.

AİHM, başvuran ile oğullarına üçüncü bir ülkeye yerleşene kadar 17 Ağustos 2008 tarihine kadar geçerli yenilenebilir oturma izni verildiğini kaydetmektedir. Bu nedenle, başvuran şu anda sınır dışı edilme konusunda direkt risk altında değildir ve sınır dışı edilmeye maruz bırakılmadığı için de 3. maddeye aykırı bir risk sözkonusu değildir.

Bu şartlarda, AİHM, AİHS'nin 37. maddesinin 1 (a) bendi anlamı dahilinde, artık başvuruyu incelemeye devam etmenin haklı bir gerekçesi olmadığı kararına varır (*Carmen Emilia Rojas Arenas / Hollanda*, no. 1989/07). Ayrıca AİHM, *in fine* 37/1 madde uyarınca, AİHS ve Protokollerinde tanımlandığı şekliyle insan haklarına saygıya ilişkin olarak, başvurunun incelenmesine devam edilmesini gerektiren hiçbir özel koşul tespit etmemektedir. Dolayısıyla, AİHM, AİHS'nin 29/3 maddesi ile AİHM İhtüzüğünün 39. maddesinin artık davaya uygulanmaması ve davanın kayıttan düşürülmesi gerektiği kararını verir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

Başvurunun *kayıttan düşürülmesine* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ÖZEL VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 37626/02

Strazburg

31 Ocak 2008

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1950, 1964, 1960 ve 1963 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedirler.

Mesleği doktorluk olan A. Özel, H. Köse ve C. Çakar, askere çağrılanlara sahte çürük raporu düzenlemekten İstanbul Emniyet Müdürlüğü polisleri tarafından 30 Kasım, 5 ve 6 Aralık 1995 tarihlerinde yakalanarak gözaltına alınmışlardır.

Başvuranlar 9 Aralık 1995 tarihinde Genelkurmay Başkanlığı İstanbul Askeri Mahkemesi hakiminin (Askeri mahkeme) kararıyla tutuklu yargılanmak üzere Kasımpaşa Askeri Cezaevi'ne gönderilmişlerdir.

A. Mert 12 Mart 1996 tarihinde askerlik hizmetinden muaf olmak için sahte çürük raporu alma suçuyla İstanbul Emniyet Müdürlüğü polisleri tarafından yakalanmış, 18 Mart 1996 tarihinde askeri hakim kararıyla tutuklu yargılanmak üzere Kasımpaşa Askeri Cezaevi'ne konulmuştur.

Askeri Mahkeme Cumhuriyet Başsavcısı 22 Mart 1996 tarihli bir iddianame ile Askeri Ceza Kanunu'nun 81. maddesine dayalı olarak A.Özel, H.Köse ve C.Çakar'ı askerlik hizmeti için çağrılan bazı kişilere sahte doktor raporu düzenlemek ve A. Mert'i ise askerlik hizmetinden muaf olmak için sahte doktor raporu almak suçu ile itham etmiştir.

A. Özel 18 Nisan 1996 tarihinde, diğer başvuranlar 12 Haziran 1996 tarihinde tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmışlardır.

Askeri mahkeme 20 Ekim 2000 tarihli bir karar ile A. Mert'i bir yıl beş ay on beş gün, A. Özel'i bir yıl on bir ay on gün, C. Çakar'ı on ay ve H. Köse'yi altı ay yirmi gün hapis cezasına çarptırmıştır.

A.Özel, H. Köse ve C. Çakar 22 Ocak 2001 tarihinde Askeri Yargıtay'da temyize gitmişlerdir.

A. Mert belirtilmeyen bir tarihte temyize gitmiştir.

Askeri Yargıtay 16 Nisan 2002 tarihinde ilk derece mahkemesinin A. Mert hakkındaki kararını onamış, H. Köse, C. Çakar ve A. Özel hakkındaki kararını bozmuştur.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.
1 Nisan 2004 tarihinde Askeri mahkeme dava dosyasını yeniden incelemiş ve üç başvuranı bir yıl bir aydan bir yıl on bir aya kadar hapis cezasına çarptırmıştır.

İlk derece mahkemesinin bu kararı 19 Temmuz 2005 tarihinde Askeri Yargıtay tarafından C. Çakar ve A. Özel tarafından onanmış ve H. Köse için ikinci defa bozulmuştur.

22 Haziran 2006 tarihinde H. Köse 10 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Taraflardan edinilen son bilgiye göre yargı süreci Askeri Mahkeme önünde halen devam etmektedir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6/1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar ceza yargı sürecinin uzunluğunun AİHS'nin 6/1. maddesinde öngörülen «makul süre» ilkesinin ihlaline yol açtığını ileri sürmektedirler. Başvuranlar bu maddeye dayalı olarak sivil oldukları halde kendilerini yargılayan askeri mahkemenin bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan yoksun olduğundan şikayetçi olmaktadır.

A. Ceza yargı sürecinin uzunluğu hakkında

AİHM başvurular hakkında sürdürülen ceza sürecinin 30 Kasım 1995 tarihinde A. Özel için, 5 Aralık 1995 tarihinde H. Köse, 6 Aralık 1995 tarihinde C. Çakar için, 12 Mart 1996 tarihinde yakalanarak gözaltına alınmaları ile başladığını ve Askeri Yargıtay'ın 16 Nisan 2002 tarihinde A. Mert için, 19 Temmuz 2005 tarihinde C. Çakar ve A. Özel için vermiş olduğu nihai kararlarıyla tamamlandığını hatırlatır. Askeri Yargıtay önünde bulunan H. Köse ile ilgili karar üçüncü kez incelenmesi için ilk derece mahkemesine geri gönderilmiştir.

Edinilen bu bilgilerden ceza sürecinin A. Özel ve C. Çakar için dokuz yıl yedi ay; A. Mert için altı yıl bir ay sürdüğü anlaşılmaktadır. Taraflardan alınan son bilgilere göre iki bozma kararının ardından H. Köse'nin davası Askeri Yargıtay önünde bulunmaktadır ve şu ana dek on bir yıl on bir aydan fazla bir süre geçmiştir.

AİHM yargılama süresinin makul olup olmadığının davanın şartları ışığında, ve davanın karmaşıklığı, başvuran ve ilgili mercilerin tutumu gibi içtihadında yerleşmiş ölçütlere göre değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatır (Bkz. diğerleri arasında *Pélissier ve Sassi-Fransa* Büyük Daire kararı, no: 25444/94).

AİHM daha önce de bu başvurudakine benzer sorunlar hakkında görüş bildirme fırsatını bulduğunu ve AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını anımsatır (Bkz. sözü edilen *Pélissier ve Sassi* kararı).

AİHM mahkemeye sunulan tüm delil unsurlarını incelemiş ve Hükümetin Mahkemenin bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını tespit etmiştir. Mahkemenin bu yöndeki yerleşik içtihadını göz önünde bulunduran AİHM sözkonusu yargı sürecinin uzunluğunun aşırı ve «makul süre» koşuluna aykırı olduğu sonucuna varmıştır.

Bu nedenle AİHS'nin 6/1. maddesi ihlal edilmiştir.

B. Askeri mahkemenin bağımsızlığı ve tarafsızlığı hakkında

AİHM daha önce de bu başvurudakine benzer sorunlar hakkında görüş bildirme fırsatını bulduğunu ve AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını anımsatır (Bkz. sözü edilen Ergin (no:6), Onaran-Türkiye no: 65344/01 5 Haziran 2007 ve Düzgören-Türkiye no: 56827/00 kararları).

AİHM, Hükümetin mevcut davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını kaydetmektedir. Bunun yanı sıra sivil kişiler olarak orduya sadakat göstermek zorunluluğu olmayan başvuranların yalnızca askeri hakimlerden oluşan bir mahkemede askerlik hizmetinin yerine getirilmemesine ilişkin görülen davada ordu mensubu hakimler tarafından yargılanmaktan endişe duymalarının anlaşılabilir olduğu tespitinde bulunmaktadır (Bkz. *a contrario*, Önen-Türkiye kararı, no: 32860/96, 10 Şubat 2004). Başvuranların haklarında açılan davada Askeri mahkemenin kararını dava konusunun özüne yabancı gerekçelere dayandırmasından endişelenmesini meşru bulmaktadır. Bu nedenle başvuranların bu yargı makamının tarafsız ve bağımsız olmadığı yönündeki şüpheleri objektif olarak doğrulanmaktadır. (sözü edilen Incal kararı, s. 1573, / 72 *in fine* ve sözü edilen *Ergin* kararı, par.54).

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre "Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuranların her biri 70.000 Euro maddi, 30.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu meblağlara karşı çıkmaktadır.

AİHM, talep edilen maddi tazminat ile tespit edilen ihlal arasında illiyet bağı bulunmadığını kaydetmektedir ve talebi reddetmektedir. Buna karşın, yargı sürecinin uzunluğu nedeniyle başvuruların manevi bakımdan haksızlığa uğradığını belirten AİHM hakkaniyete uygun şekilde manevi tazminat olarak A. Mert'e 3.000 Euro, C. Çakar ve A. Özel'in her birine 4.800 Euro ve H. Köse'ye 6.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

AİHM ayrıca, bu başvurudaki gibi özel bir durumda, bağımsızlık ve tarafsızlık koşullarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından mahkumiyet kararı alındığında, ilgilinin talebi doğrultusunda yeni bir sürecin ya da yargılamanın başlatılmasının ilke olarak tespit edilen ihlalin giderilmesi bakımından uygun bir yöntemi oluşturduğu görüşündedir (sözü edilen Ergin kararı).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar kanıtlayıcı bir belge olmaksızın AİHM önünde yapmış oldukları yargı masraf ve giderleri için 20.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu meblağlara karşı çıkmaktadır.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. Bu başvuruda AİHM, mahkemeye sunulan deliller ve sözü edilen ilkeler dikkate alındığında yargılama masraf ve giderleri hakkındaki talebi reddetmektedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. Ceza yargı sürecinin uzunluğu nedeniyle AİHS'nin 6 / 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Askeri mahkemenin bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan yoksun olması nedeniyle başvurular bakımından AİHS'nin 6/1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. a) AİHS'nin 44 / 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin

manevi tazminat olarak:

- i. başvuranlardan C.Çakar ve A. Özel'e 4.800'er (dört bin sekiz yüz) Euro;
- ii. H. Köse'ye 6.000 (altı bin) Euro;
- iii. A. Mert'e 3.000 (üç bin) Euro *ödemesine*;
- iv. belirtilen miktarların her türlü vergi ve kesintiden muaf tutulmasına;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 / 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 31 Ocak 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ABDULGAFUR BATMAZ

1 Nisan 2008

(Dostane Çözüm)

OLAYLAR

Abdulgafur Batmaz adlı başvuran 1973 doğumlu Türk vatandaşıdır ve halen Diyarbakır D-tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunmaktadır. AİHM önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından M. Özbekli tarafından temsil edilmiştir. Dava olayları, taraflarca sunulduğu şekliyle şöyle özetlenebilir:

12 Eylül 1994 tarihinde başvuran, yasadışı Hizbullah örgütünün faaliyetlerinde yer aldığı şüphesiyle gözaltına alınmış, 4 Ekim 1994 tarihinde hakkında tutukluluk kararı verilmiştir.

24 Ekim 1994 tarihinde Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi savcısı, başvurunu 27 başka sanıkla birlikte Hizbullah mensubu olmakla suçlayan bir iddianame sunmuştur.

18 Kasım 1994 tarihinde Diyarbakır DGM ilk duruşmasını gerçekleştirmiş, değişik tarihlerde başvuran ve diğer sanıklar aleyhinde açılan davalar birleştirilmiştir.

Her duruşma sonunda Diyarbakır DGM başvuranın tutukluluk halini kendi gerek görmesi veya başvuranın talebi üzerine tekrar değerlendirmiş, ancak her defasında delillerin

durumu, suçun niteliği ve muhtemel cezanın ağırlığını dikkate alarak tutukluluğun devamına karar vermiştir.

Dava dosyasındaki bilgilere göre başvuranın davası halen devam etmektedir.

ŞİKÂyetLER

Başvuran AİHS'nin 5/3. maddesine dayanarak tutukluluk süresinin fazla olmasından şikâyetçi olmuştur.

Başvuran, hakkında yürütülen yargılamanın AİHS'nin 6/1 maddesinde öngörülen "makul süre" şartını ihlal ettiğini iddia etmiştir.

HUKUK

Mahkeme, Hükümetten aşağıdaki beyanı almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurunun dostane çözümünü teminen başvurana *ex gratia* 15,000 (on beş bin) Euro ödemeyi teklif ettiğini beyan ederim.

Tüm maddi-manevi zararlar ve yargılama giderlerini kapsayan bu meblağ, uygulanabilecek tüm vergilerden muaf olarak, ödeme günü geçerli kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilecektir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 37/1. maddesi uyarınca, Mahkeme'nin kararı tebliğinden itibaren üç ay içerisinde ödenecektir. Meblağın belirtilen üç aylık süre içerisinde ödenmemesi durumunda, Hükümet, ödeme gerçekleşinceye kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödemeyi taahhüt eder. Ödeme, davanın nihai olarak karara bağlanmasını sağlayacaktır."

Mahkeme, başvuran imzalı aşağıdaki beyanı almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurunun dostane çözümünü teminen tarafıma *ex gratia* 15,000 (on beş bin) Euro ödemeyi teklif ettiğini bildiririm.

Tüm maddi-manevi zararlar ve yargılama giderlerini kapsayan bu meblağ, uygulanabilecek tüm vergilerden muaf olarak, ödeme günü geçerli kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilecektir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 37/1. maddesi uyarınca, Mahkeme'nin kararı tebliğinden itibaren üç ay içerisinde ödenecektir. Meblağın belirtilen üç aylık süre içerisinde ödenmemesi durumunda, Hükümet, ödeme gerçekleşinceye kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödemeyi taahhüt eder."

Teklifi kabul eder ve söz konusu başvuruya yol açan olaylar hususunda Türkiye aleyhindeki iddialardan vazgeçerim. Bu şekilde, davanın nihai olarak karara bağlandığını bildiririm."

AİHM, taraflar arasında varılan dostane çözümü dikkate alır. Çözümün, AİHS ve Protokollerinde öngörülen insan haklarına saygı temeline dayandığı hususunda tatmin olmuştur (AİHS'nin *in fine* 37/1. maddesi). Ne var ki davanın özel koşullarında Mahkeme devletin adaletin düzgün işletilmesi zorunluluğunu dikkate alarak başvuru konusu cezai kovuşturmanın mümkün olduğunca hızlı bir şekilde tamamlanması için gerekli tüm adımların atılmasını ya da bu kovuşturma sonuçlanana kadar başvuranın tutukluluğunun kaldırılmasını sağlaması gerektiği görüşündedir (bkz. *Yakışan – Türkiye*, no. 11339/03 ve *Katic – Sırbistan*, no. 13920/04). Yukarıda belirtilenler ışığında AİHS'nin 29/3. maddesinin davaya uygulanmasına devam edilmemesi ve davanın kayıttan düşürülmesi uygundur.

Yukarıdaki gerekçelere dayalı olarak, AIHM oybirliğiyle,

Başvurunun kayıttan düşürülmesine *karar vermiştir.*

Sally DOLLE
Kâtip

Antonella MULARONI
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SONKAYA/Türkiye Davası*

Başvuru No: 11261/03
Strazburg
12 Şubat 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 11261/03 no’lu davanın nedeni T.C vatandaşı Hasan Sonkaya’nın (“başvuran”) Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesinin (“AİHS”) 34. maddesi uyarınca 5 Mart 2003 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne (“AIHM”) yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından G. Altay tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

1965 doğumlu olan başvuran İstanbul’da ikamet etmektedir.

Olayların meydana geldiği dönemde deri sektöründe faaliyet gösteren Deri-İş Sendikası’nın Tuzla Şube başkanlığını yürüten başvuran işten çıkarılan kimselere destek vermek maksadıyla 11 Ekim 2002 tarihinde düzenlenen bir gösteriye katılmıştır. Başvuran Tuzla İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından gözaltına alınmıştır.

11 Ekim 2002 tarihinde saat 19.55’te, yakalanmasının hemen ardından düzenlenen tıbbi raporda başvuranın sağlık durumunun normal olduğu ve baş ağrısından ve buna bağlı bir travmadan şikayetçi olduğunu ifade ettiği bildirilmiştir. Doktor başvuranın Kartal Devlet Hastanesine sevk edilmesini istemiştir.

Başvuranla birlikte diğer yedi kişi gözaltına alınmalarını müteakip Orhanlı dispanserine sevk edilmişlerdir. Anılan dispanserde düzenlenen tıbbi raporda başvuranın kendini yaralamak için kendini yere attığı belirtilmiştir. Düzenlendiği saatin belirtilmediği raporda, başvuranın sağ dirseğinde bir lezyon, sağ kol iç tarafında bir ekimoz, sağ omuz ve sağ bacak iç tarafında hiperemiye rastlandığı belirtilmiştir.

12 Ekim 2002 günü saat yedide başvuranla birlikte diğer yedi kişi Tuzla dispanserine götürülmüşlerdir. Düzenlenen raporda başvuranın sağ kol omuz bölgesinde 20 cm. çapında bir ekimoza ve bileklerinde kan toplanmasına rastlandığı belirtilmiştir. Raporun geriye kalanı okunamayacak durumdadır. Başvuran sözkonusu tarihte serbest bırakılmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Başvuran 15 Ekim 2002 tarihinde Güzelbahçe sağlık ocağında muayene edilmiştir. Düzenlenen tıbbi raporda ilgilinin, sağ bileğinde, sağ el orta parmağında ve özellikle burun kemiğinde olmak üzere yüzünde kısa süre önce meydana gelmiş bir travmaya rastlandığı belirtilmiştir.

Başvuranın talebi ve kendisine kötü muamelede bulunulduğu yönündeki iddiaları üzerine başvuran 26 Aralık 2002 tarihinde İnsan Hakları Vakfı tarafından muayene edilmiştir. Düzenlenen tıbbi raporda sağ kol iç kısmında 3x3 cm. çapında yeşilimsi sarı renkte bir ekimoza, sağ dirsekte 1x1 cm. çapında kabuk bağlamış bir yaraya, sağ el orta parmağında şişmeye, sağ kol iç kısmında 3x4 cm. çapında sarı mor renkte bir ekimoza, saç derisinde 2x2 cm. çapında bir lezyona ve sağ göz alt kısmında 2x2 cm. çapında bir lezyona rastlandığı belirtilmiştir.

Başvuran, gözaltında tutulduğu sırada kendisine kötü muamelede buldukları iddiasıyla Halil İbrahim Akpınar, Murat Coşkun ve Kenan Çatalçam adlı jandarmalar aleyhinde belirtilmeyen bir tarihte suç duyurusunda bulunmuştur.

Tuzla Cumhuriyet Savcılığı 3 Aralık 2002 tarihinde konuyla ilgili olarak takipsizlik kararı vermiştir. Savcılık, başvuranın Tuzla organize deri sanayii bölgesinde düzenlenen izinsiz bir gösteriye katıldığını, dağılmaları yönünde yapılan çağrıya olumsuz cevap vermeleri üzerine jandarmaların başvuranla birlikte yedi kişiyi güç kullanarak gözaltına aldığını, sözkonusu kimselerin jandarma binasına getirildiklerinde slogan attıklarını, başvuranın nezarete konulmamak için direndiğini, nezarete konulması üzerine kendini yaralamak amacıyla kendini yere attığını ve video kayıt cihazının çalıştırılmasıyla birlikte bu davranışına son verdiğini belirtmiştir.

Başvuran Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi önünde bu karara itiraz etmiştir. Başvuran kendisine kötü muamelede bulunulması üzerine bayıldığını ve bu olaya şahit olan avukat Cafer Şahinkaya'nın konuyla ilgili olarak ifadesine başvurulmadığını belirtmiştir.

Ağır Ceza Mahkemesi 28 Ocak 2003 tarihinde itiraz edilen kararı onamıştır.

İstanbul Asliye Ceza Mahkemesi 4 Kasım 2003 tarihinde aldığı bir kararla izinsiz gösteriye katılma ve polise mukavemet iddialarıyla ilgili olarak başvuranın beraatine hükmetmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran kendisini gözaltına alan jandarmaların kötü muamelelerine maruz kaldığını iddia etmektedir. Başvuran bu hususta AİHS'nin 3. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazında bulunmaktadır. *H.L. – Birleşik Krallık* (no: 45508/99, 10 Eylül 2002) davasına atıfta bulunan Hükümet başvuranın kötü muamele iddialarıyla ilgili olarak İçişleri Bakanlığı aleyhinde tazminat davası açabileceğini savunmaktadır.

Başvuran Hükümetin argümanlarına itiraz etmektedir.

AİHM, Hükümet tarafından atıfta bulunulan içtihadın aksine mevcut davada başvuranın, devletin ya da devlet idaresinin sorumlu tutulmasına yol açabilecek bir ihmal ya da tıbbi bir kusur nedeniyle maruz kaldığını iddia ettiği kötü muamelelerden değil; gözaltında tutulduğu sırada maruz kaldığı kötü muamelelerden şikayetçi olduğunu tespit etmektedir (*Z.W. – Birleşik Krallık*, no: 34962/97, 27 Kasım 2001). AİHM buna benzer bir itirazı *Fazıl Ahmet Tamer ve diğerleri – Türkiye* davasında (no: 19028/02, prg. 75-76, 24 Temmuz 2007) reddettiğini tespit etmektedir. Mevcut davayı inceleyen AİHM, Hükümet tarafından halihazırda farklı bir karara varmasını sağlayacak nitelikte ikna edici herhangi bir olgu ya da argüman sunulmadığını değerlendirmektedir. Dolayısıyla Hükümetin bu itirazının reddedilmesi yerinde olacaktır.

AİHM başvurunun AİHS'nin 35/3 maddesi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. AİHM ayrıca başvurunun başka herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit etmektedir. Bu itibarla başvurunun kabuledilebilir ilan edilmesi yerinde olacaktır.

B. Esasa ilişkin

Hükümet başvuranın 11 Ekim 2002 tarihinde gözaltına alındığını ifade etmektedir. Aynı gün düzenlenen tıbbi raporda başvuranın kol ve bacaklarında ekimoz ve kan toplanmasına rastlandığına işaret edilmiştir. Söz konusu raporda başvuranın kendisini yere atması sonucunda yaralandığı belirtilmektedir. Gözaltının sona erdiği 12 Ekim 2002 tarihinde düzenlenen tıbbi raporda ise 11 Ekim 2002 tarihli raporda belirtilen izlerin dışında herhangi bir izle rastlanmadığı ifade edilmiştir. Ulusal makamlarca yürütülen ceza soruşturmasına atıfta bulunan Hükümet başvuranın vücudundaki yaraların, başvuranın yakalandığı esnada polise mukavemet etmesinden kaynaklandığını ileri sürmektedir.

Hükümetin argümanlarına itiraz eden başvuran iddialarını yinelemektedir.

AİHM, gözaltında tutulduğu sırada bir kimsenin tamamen polis memurlarının kontrolü altında bulunduğu halde yaralanması durumunda, bu dönemde meydana gelen her türlü yaralanmanın olaylara ilişkin kuvvetli karineler ortaya çıkmasına neden olacağını anımsatır (bkz. *Salman – Türkiye*, no: 21986/93, prg. 100). Bu itibarla bu yaralanmaların nedeni hakkında makul bir izahat vererek, mağdurun iddiaları hakkında, hele ki bu iddialar tıbbi belgelerle desteklenmişse, şüphe doğuran delilleri sunmak devlete görevi düşmektedir. (bkz., diğer birçokları arasında, *Selmouni – Fransa*, no: 25803/94, prg. 87, *Berktaş – Türkiye*, no: 22493/93, prg. 167, 1 Mart 2001, *Ayşe Tepe – Türkiye*, no: 29422/95, prg. 35, 22 Temmuz 2003, ve *Soner Önder – Türkiye*, no: 39813/98, prg. 34, 12 Temmuz 2005).

Mevcut davada AİHM başvuranın 11, 12, 15 Ekim ve 26 Aralık 2002 tarihlerinde muayene edildiğini tespit etmektedir. 11 Ekim 2002 tarihinde yakalanmasının hemen ardından düzenlenen ilk raporda başvuranın sağlık durumunun iyi olduğu belirtilerek başvuranın baş ağrısından ve buna bağlı bir travmadan şikayetçi olduğunu beyan ettiği ifade edilmiştir. Gözaltına alınmasını müteakip aynı gün Tuzla dispanseri tarafından düzenlenen ikinci raporda başvuranın sağ dirseğinde bir lezyona, sağ kolunun iç kısmında bir ekimoz, sağ omzunda ve sağ bacağına kan toplanmasına rastlandığı belirtilmiştir. Ancak 15 Ekim 2002 tarihinde

Güzelbahçe Sağlık Ocağı tarafından düzenlenen raporda başvuranın sağ bileğinde, sağ el orta parmağında ve özellikle burun kemiğinde olmak üzere yüzünde kısa bir süre önce meydana gelmiş bir travmaya rastlandığı belirtilmiştir. Başvuranın talebi üzerine 26 Aralık 2002 tarihinde Türkiye İnsan Hakları Vakfı tarafından düzenlenen tıbbi raporda ise başvuranın vücudunda daha önceki raporlarda sözü edilmeyen ekimozlara rastlandığı ifade edilmiştir.

Hükümetin öne sürdüğü üzere başvuranın yakalandığı sırada polise mukavemet ettiği varsayılsa dahi, başvuranın vücudundaki lezyon ve ekimoz izlerinin farklılaştığı ve ardı ardına farklı doktorlarca muayene edilmesiyle birlikte bu izlerin arttığını kaydetmek gerekir. Sonuç olarak AİHM Hükümetin izahatından tatmin olmamıştır.

Bu itibarla, gerek Hükümet tarafından makul bir izahat verilmemiş olması gerek sözkonusu tıbbi raporlar arasındaki tutarsızlıklar gerekse başvuranı muayene eden farklı doktorlar tarafından tespit edilen izler nedeniyle farklı sağlık merkezleri tarafından başlangıçta yapılan tıbbi muayenelerin usulüne uygun olarak yapılmadığını kabul etmek gerekir (bkz. *Akkoç – Türkiye*, no. 22947/93 ve 22948/93, prg. 118, ve *Soner Önder – Türkiye*, no: 39813/98, prg. 36, 12 Temmuz 2005).

AİHM, savcılık tarafından yürütülen ceza soruşturmasının başvuranın vücudunda tespit edilen yaraların kaynağına ilişkin geçerli bir izahat sunmadığını kaydetmektedir.

Yetkili makamların denetimleri altında bulunan kişilerle ilgili sorumluluğuna dikkat çeken AİHM'ye göre böylesi bir durum, devletin AİHS'nin 3. maddesi bakımından polis memurlarının yahut cezaevi kurumunun denetimine bırakılmış hassas durumdaki kişileri koruma yükümlülüğünü yerine getirmediği anlamına gelir. Bu durumda devlet, kötü muamele mağdurları tarafından haklarında suçlamada bulunulan sanıkların beraat etmiş olmalarını (bkz., diğerleri arasında, *Esen – Türkiye*, no: 29484/95, prg. 28, 22 Temmuz 2003) ya da terör veya organize suçla mücadeleyle ilgili zorlukları haklı bir biçimde ileri süremez (*Aksoy – Türkiye*, 18 Aralık 1996 tarihli karar, prg. 62).

Bu itibarla AİHM mevcut davada tespit edilmiş ve çürütülemeyen maddi delillerle desteklenen yara izleri nedeniyle AİHS'nin 3. maddesinin esas bakımından ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maruz kaldığı manevi zararın tazmini için 5.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu meblağa itiraz etmektedir.

AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğini göz önünde bulunduran AİHM başvurana manevi tazminat başlığı altında talep ettiği meblağ olan 5.000 Euro'nun ödenmesinin yerinde olacağına hükmetmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ayrıca AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 9.010 YTL talep etmektedir. Başvuran bu meblağın 8.500 YTL tutarındaki kısmını başvurunun sunmak maksadıyla yatığı masraflar için, 300 YTL tutarındaki kısmını tercüme masrafları için 210

YTL'lik kısmını ise iletişim ve fotokopi harcamaları için talep etmektedir. Başvuran bu talebiyle ilgili olarak herhangi bir fatura ya da belge sunmamıştır.

Hükümet bu meblağa itiraz etmektedir.

AİHM içtihadına göre bir başvuran, yargılama masraf ve giderlerinin iadesini ancak bu masraf ve giderlerin gerçekliğini, gerekliliğini ve de makul oranda olduğunu ortaya koyduğu müddetçe temin edebilir. Mevcut davada başvuranın talebini destekleyici mahiyette herhangi bir belge sunmadığını kaydeden AİHM yukarıda anılan kıstasları göz önünde bulundurarak başvuranın yargılama masraf giderlerine ilişkin talebini reddeder.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna* ;
2. AİHS'nin 3. maddesinin esas bakımından *ihlal edildiğine* ;
3. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak manevi tazminat başlığı altında başvurana 5.000 Euro (beş bin Euro) *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına* ;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine* ;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 12 Şubat 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

CENGİZ POLAT/Türkiye Davası*

Başvuru No:40593/04
Strazburg
11 Aralık 2007

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 40593/04 no'lu davanın nedeni, T.C. vatandaşı Cengiz Polat'ın (başvuran), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne, 15 Ekim 2004 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. Maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul Barosu avukatlarından E. Kanar tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1965 doğumludur. Şu anda Edirne F Tipi Cezaevinde tutuklu bulunmaktadır.

Başvuran, 6 Şubat 1993 tarihinde, yasadışı silahlı bir örgütün, TKP/ML-TİKKO (Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist-Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu), eylemlerine katıldığı şüphesiyle İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli polis memurları tarafından yakalanmış ve gözaltına alınmıştır.

Başvuran, 15 Şubat 1993 tarihinde, önce İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, sonra da tetkik hakimi huzuruna çıkartılmıştır. Aynı gün, tetkik hakimi başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir.

Cumhuriyet Savcısı, 5 Nisan 1993 tarihli bir ithamnameyle, başvuran ile diğer on dokuz sanığı diğer hususlar meyanında yasadışı silahlı bir örgüte üye olmak ve devletin anayasal düzenini bozan eylemlere katılmakla suçlayarak bu kişiler aleyhinde cezai takibat başlatmıştır. İddia makamı, Ceza Kanunu'nun 146/1. maddesi uyarınca ölüm cezası talep etmiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi, takibat sırasında, iddia edilen suç ile kanıtların durumunu göz önünde bulundurarak başvuranın serbest kalma taleplerini reddetmiştir.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuran, 12 Haziran 2000 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından kendisine yöneltilen suçlamalardan hüküm giymiş ve müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır.

15 Mayıs 2001 tarihinde, Yargıtay, usul gerekçeleriyle başvuranın mahkumiyet kararını bozmuştur. Dava, yeniden incelenmek üzere İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne iade edilmiş ve başvuranın tutukluluk hali devam etmiştir.

7 Mayıs 2004 tarihinde, anayasal bir değişikliğin ardından Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılmış ve başvuranın davası İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir. Yerel mahkemeler, takibat sırasında, iddia edilen suç ile dava dosyasındaki belgelerin niteliğini gözönünde bulundurarak, başvuranın serbest kalma taleplerini reddetmiştir. Başvuran, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 298. maddesi uyarınca bu kararlara itiraz etmiştir; ancak başvuranın bütün talepleri yerel mahkemeler tarafından reddedilmiştir.

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, 31 Ocak 2005 tarihinde, Ceza Kanunu'nun 146/1. maddesi uyarınca başvurunu suçlu bulmuş ve müebbet hapis cezasına çarptırmıştır.

Yargıtay, 20 Mart 2006 tarihinde, Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını bozmuş ve dava dosyası İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne iade edilmiştir.

Başvuran, 4 Ekim 2006 tarihinde, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır. Dava dosyasındaki bilgiye göre, dava hala İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda beklenmektedir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 5/3 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, tutuklu yargılanmasının AİHS'nin 5/3 maddesinde öngörülen "makul süre" şartına uymadığı konusunda şikayetçi olmuştur.

Hükümet bu iddiaya itiraz etmiştir.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, başvuranın AİHS'nin 5/3 maddesine dayanan şikayetini 15 Ekim 2004 tarihinde sunmuş olması nedeniyle, 6 Şubat 1993–12 Haziran 2000 tarihleri arasında tutuklu bulunduğu sürenin altı aylık süre dışında olduğu gerekçesiyle dikkate alınmaması gerektiğini savunmuştur.

AİHM, *Solmaz / Türkiye* kararında (no. 27561/02) benimsenen ilkelere atıfta bulunmaktadır. Bu kararda, başvuranın hapsedilmesi durumunda, birbirini izleyen tutukluluk dönemlerinin bir bütün olarak dikkate alınması ve altı aylık sürenin son tutukluluk döneminin bitiminden itibaren başlaması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, altı aylık sürenin, son tutukluluk döneminin bitiminden itibaren (4 Ekim 2006) başlaması gerekmektedir.

Buna göre, AİHM, Hükümet'in itirazını reddetmektedir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas

Hükümet, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin başvuranın tutuklu yargılanma süresini gereksiz yere uzatmadığını ileri sürmüş ve başvuranın sorumlu tutulduğu suçun ciddi nitelikte olduğunu belirtmiştir.

Başvuran, tutuklu yargılanma süresinin çok uzun tutulduğunu hatırlatmaktadır.

AİHM, yukarıda açıklandığı gibi, sözkonusu sürenin başvuranın yakalandığı 6 Şubat 1993 tarihinde başlayıp serbest bırakıldığı 4 Ekim 2006 tarihinde sona erdiğini kaydetmektedir. AİHM'nin içtihadına göre, AİHS'nin 5/1 (a) maddesi uyarınca mahkumiyetinden sonra başvuranın alıkonduğu sürenin (12 Haziran 2000-15 Mayıs 2001 ile 31 Ocak 2005-20 Mart 2006 arasında geçen süreler) özgürlüğünden mahrum edildiği toplam

süreden düşülmesinden sonra, sözkonusu davada göz önünde bulundurulması gereken sürenin on bir yıl altı aydan fazla olduğu görülmektedir.

Bu dönem boyunca, yerel mahkemeler, “suçun niteliği, kanıtların durumu ve tutukluluğun süresi dikkate alınarak” gibi birbirinin aynı ve klişeleşmiş terimler kullanarak başvuranın tutuklu yargılanmasının devamına karar vermişlerdir. AİHM, başvurana atfedilen suçun ciddiyeti ile muhtemel cezanın ağırlığını dikkate almaktadır. Ancak, AİHM, tutukluluk süresinin makul olup olmadığı konusunun kuramsal olarak değerlendirilemeyeceğini hatırlatmaktadır. Bir sanığın tutukluluğunun makul olup olmadığı konusu, her davanın kendine has özelliklerine göre değerlendirilmelidir. Kişisel özgürlük hakkına saygı kuralından daha çok önem arz eden kamu menfaatinin gerçekten gerekli olduğu yönünde belirli göstergeler olması durumunda, masumiyet karinesine bakılmaksızın, tutukluluğun devam etmesi desteklenebilir (*Kulda / Polonya*, no. 30210/96). AİHM, sözkonusu davada, yerel mahkemelerin başvuranın tutukluluk süresini uzatma yönündeki kararlarında böylesi bir muhakemenin olmadığını kaydetmektedir. AİHM’ye göre, “kanıtların durumu” ifadesi genellikle suça dair ciddi göstergelerin varlığı ve devamlılığında ilgili bir faktör olsa da, sözkonusu davada bu ifade, tek başına, başvuranın şikayetçi olduğu tutukluluk süresini haklı çıkaramaz (bkz, *Letellier / Fransa*, A Serisi no. 207; *Tomasi / Fransa*, A Serisi no. 241-A; *Mansur / Türkiye*, A serisi no. 319-B).

AİHM, sözkonusu davadakine benzer sorunlar içeren davalarda genellikle AİHS’nin 5/3 maddesinin ihlalini saptamıştır (bkz, *Atıcı / Türkiye (no.1)*, no. 19735/02; *Dereci / Türkiye*, no. 77845/01; *Taciroğlu / Türkiye*, no. 25324/02).

AİHM, kendisine sunulan belgelerin tamamını inceledikten sonra, Hükümet’in sözkonusu davada, AİHM’nin bu davada farklı bir sonuca varmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit veya delil sunmadığına karar vermiştir. AİHM, konuyla ilgili içtihadını gözönüne alarak, sözkonusu davada başvuranın tutuklu yargılanmasının çok uzun sürdüğüne ve bu durumun AİHS’nin 5/3 maddesine ters düştüğüne karar vermiştir.

Buna göre, AİHS’nin 5/3 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS’NİN 5/4 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, yerel mahkemelerin tutuklu yargılanmasını gözden geçirme şeklinin AİHS’ye ters düştüğünü ileri sürmektedir. Başvuran, konuyla ilgili olarak, yerel mahkemeler kararlarını verirken ne kendisinin ne avukatının duruşmaya katılmadığını, kararların yalnızca dava dosyasına dayanılarak verildiğini iddia etmektedir.

Başvuranın şikayetinin bu kısmı, AİHS’nin 5/4 maddesi bağlamında incelenmelidir.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, AİHS’nin 35/1 maddesinde öngörülen iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle bu şikayetin reddedilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Hükümet, yerel mahkemeler huzurunda başvuranın hiçbir aşamada AİHS’nin 5. maddesine dayanmadığını iddia etmiştir.

B. Esas

Hükümet, iddiaları reddetmiştir.

AİHM, söz konusu zamanda geçerli kanunların başvuranın veya avukatının mahkeme oturumlarına katılmalarına izin vermediğini, dolayısıyla incelemelerin yalnızca dosyadaki belgelere dayanılarak yapıldığını kaydetmektedir. Bunun sonucunda, başvuran çekişmeli bir davanın gereklerinden yararlanamamıştır. AİHM, benzer bir sorunu incelediği ve AİHS'nin 5/4 maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığı *Bağrıyanık / Türkiye* davasında (no. 43256/04) vermiş olduğu kararı hatırlatmaktadır. AİHM, sözkonusu davada, daha önceki tespitlerinden sapmasını gerektirecek herhangi bir özel koşula rastlamamıştır.

Sonuç olarak, AİHM, AİHS'nin 5/4 maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

III. AİHS'NİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, on dört yılı aşkın sürenin ardından hala beklemede olan cezai takibatın çok uzun sürmesi konusunda şikayetçi olmuş ve bu şikayetini AİHS'nin 6/1 maddesine dayandırmıştır.

AİHS'nin 35/3 maddesi çerçevesinde bu şikayetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle, başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

Başvuran aleyhindeki suçlamalar ile dokuz sanık ve çok sayıda tanığı kapsayan geniş kapsamlı bir duruşma yapmanın gerekliliğini gözönünde bulunduran Hükümet, davanın karmaşık nitelikte olduğunu ileri sürmüştür. Hükümet, bu etmenlerin yargılamanın neden uzun sürdüğü konusuna açıklık getirdiğini ve adli makamların ihmalinin ya da geciktirmesinin sözkonusu olamayacağını belirtmiştir.

AİHM, cezai takibatın, dava dosyasındaki bilgiye göre, başvuranın yakalandığı 6 Şubat 1993 tarihinde başladığını ve hala İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda beklemede olduğunu gözlemlemektedir. Dolayısıyla, dava, bu kararın alındığı tarih itibarıyla on dört yıl yedi aydan fazla süren bir dönemde iki aşamalı bir yargıda dört kez incelenmiştir.

AİHM, sözkonusu davadakine benzer sorunlar içeren davalarda genellikle AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlalini saptamıştır (bkz, *Pélissier ve Sassi / Fransa*, no. 25444/94; *Ertürk / Türkiye*, no. 15259/02).

AİHM, kendisine sunulan belgelerin tamamını inceledikten sonra, konuyla ilgili içtihadını gözönüne alarak, cezai takibatın çok uzun sürdüğüne ve "makul süre" şartını yerine getirmediğine karar vermiştir.

Buna göre, 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

IV. İHLAL EDİLDİĞİ İDDİA EDİLEN DİĞER AİHS MADDELERİ

Başvuran, son olarak, 5/1 (a) maddesi uyarınca gözaltı süresinin makul süreyi aştığı konusunda şikayetçi olmuştur.

Hükümet, altı ay kuralına uymadığı gerekçesiyle bu şikayetin kabuledilemez olduğunu ileri sürmüştür.

AIHM, iç hukuk yolunun bulunmadığı hallerde, altı aylık sürenin AIHS'nin ihlalini oluşturduğu iddia edilen eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren başladığını hatırlatmaktadır (*Ege / Türkiye*, no. 47117/99).

AIHM, başvuranın gözaltı süresinin 15 Şubat 1993 tarihinde sona erdiğini gözlemlemektedir. Ancak, başvuran, altı aydan daha uzun bir süre sonra, 15 Ekim 2004 tarihinde, AIHM'ye başvuruda bulunmuştur.

AIHM, bu şikayetin istenen sürenin dışında yapıldığı gerekçesiyle, AIHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragrafları gereğince reddedilmesi gerektiğine karar vermiştir.

V. AIHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AIHS'nin 41. maddesine göre “Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AIHS, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, maddi tazminat olarak 70,000 Yeni Türk Lirası (YTL) –yaklaşık 40,000 Euro-, manevi tazminat olarak ise 100,000 YTL –yaklaşık 57,000 Euro- talep etmiştir. Başvuran, maddi tazminatla ilgili olarak, cezai takibatın çok uzun sürmesine ve tutuklu yargılanması sırasında geçen süre boyunca çalışmaması durumuna atıfta bulunmuştur.

Hükümet, bu miktarlara itiraz etmiştir.

AIHM, talep edilen maddi tazminat ile tespit edilen ihlaller arasında illiyet bağı bulunmadığını kaydederek bu talebi reddeder. Ancak, AIHM, yalnızca AIHS'nin ihlalinin saptanmasıyla yeterince tazmin edilemeyecek bir durum nedeniyle başvuranın manevi zarar görmüş olabileceğini kabul etmektedir. Davanın koşulları ile içtihadını dikkate alan AIHM, manevi tazminat olarak başvurana 12,500 Euro ödenmesine karar verir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranın avukatı, İstanbul Barolar Birliği'nin ücret cetveline göndermede bulunarak, yerel yargılama süreci ile sözkonusu davanın AIHM huzuruna getirilmesi sırasında geçen 189 saat için çalışma ücreti olarak 210,740 YTL (yaklaşık 120,000 Euro) talep etmiştir.

Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

AIHM'nin içtihadına göre, bir başvuran gerçekliğini ve gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. AIHM, sözkonusu davada, kendisine sunulan bilgiye ve yukarıdaki ölçütlere dayanarak, yargılama masraf ve giderleri için başvurana 1,500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AIHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AIHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. AİHS'nin 5. maddesinin 3. ve 4. paragrafları ile 6/1 maddesi uyarınca yapılan şikayetin *kabuledilebilir*, başvurunun kalan kısmının *kabuledilemez olduğuna*;
2. AİHS'nin 5/3 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 5/4 maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
5. (a)AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana manevi tazminat olarak 12,500 Euro (on iki bin beş yüz Euro), yargılama masraf ve giderleri için 1,500 Euro (bin beş yüz Euro) *ödenmesine*;
(b)Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77/2. ve 3. maddeleri gereğince 11 Aralık 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

EDİP USLU/Türkiye Davası*

Başvuru No:43/02
Strazburg
20 Mayıs 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (43/02) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Edip Uslu'nun (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 7 Kasım 2001 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, Hatay Barosu avukatlarından Z. Işık tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1949 yılı doğumludur ve Hatay'da ikamet etmektedir.

Başvuran, Hatay'da bulunan 468 m² yüzölçümündeki 1231 no'lu parselin sahibiydi. Başvuran, buraya iki katlı bir villa inşa etmişti.

4 Temmuz 1995 tarihinde, Kıyı Kanunu uyarınca Hazine başvuran hakkında tapu iptal davası açmıştır.

16 Aralık 1999 tarihli bir kararla, Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi, kıyı kenar çizgisi içinde yer aldığı gerekçesiyle başvurana ait parselin tapusunu iptal etmiştir.

3 Ekim 2000 tarihli bir karar ile Yargıtay, itiraz edilen kararı onamıştır.

Başvurana 6 Haziran 2001 tarihinde tebliğ edilen 30 Nisan 2001 tarihli kararla Yargıtay, karar düzeltme başvurusunu reddetmiştir.

28 Eylül 2001 tarihinde, başvuran, tapusu iptal edilen taşınmazı için değer tespit davası açmıştır. Aynı gün Samandağ Asliye Hukuk Mahkemesi, başvuranın talebini kabul etmiştir.

2 Ekim 2001 tarihinde, başvuran, bilirkişi raporunu mahkemeye sunmuştur. Taşınmazın değeri, bina ve yetiştirilen ağaçlar dahil yaklaşık 79.228.135.000 Türk Lirası olarak takdir edilmiştir. Bu meblağ, yaklaşık 56.281 Euro'ya tekabül etmekteydi.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

HUKUK

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi uyarınca tazminat ödenmeksizin Hazine lehine taşınmazından yoksun bırakılmasından şikayetçidir.

Hükümet bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

A.Kabuledilebilirliğe İlişkin

Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediğine dair itirazını sunmuştur. Hükümet, Anayasa'nın 125. maddesi ve İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun ve Medeni Kanunun ilgili maddeleri uyarınca başvuranın tapusunun iptali nedeniyle tazminat davası açabileceğini belirtmektedir.

Hükümet ayrıca başvuranın tapusunun iptalinden itibaren altı aylık süre içerisinde başvuruda bulunmuş olması gerektiğini savunmaktadır.

Başvuran bu argümanlara karşı çıkmaktadır.

Hükümet'in ilk itirazına ilişkin olarak AİHM, *Doğruöz ve Aslan- Türkiye* (başvuru no: 1262/02, 30 Mayıs 2006) ve *Kadayıfçı ve diğerleri-Türkiye* (başvuru no: 16480/03, 16486/03 ve 28128/03, 17 Temmuz 2007) kararlarında benzer argümanı reddettiğini hatırlatmaktadır. AİHM, önceki kararından farklı bir sonuca ulaşmak için hiçbir gerekçe görememektedir.

Altı ay kuralı hakkında yapılan itiraz ile ilgili olarak AİHM, tapunun iptaline ilişkin olarak yapılan yargılamanın, 6 Haziran 2001 tarihinde başvurana tebliğ edilen 30 Nisan 2001 tarihli Yargıtay kararı ile sona erdiğini, başvuranın ise başvurusunu, 7 Kasım 2001 tarihinde yani AİHS'nin 35/1 maddesinin öngördüğü altı ay süresi içerisinde sunduğunu belirtmektedir.

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

Mevcut davada AİHM, başvuranın mallarına saygı hakkında yapılan müdahalenin, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin 1. satırının ikinci cümlesi uyarınca "mülkten yoksun bırakma" olarak incelenmesi gerektiği tespitine ulaşmaktadır.

AİHM, başvuranın şikayetine benzer bir şikayeti daha önce incelediğini ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştığını hatırlatmaktadır. Aslında AİHM, bir malın değerine uygun makul bir miktar ödenmeksizin mülkten yoksun bırakılmanın ciddi bir ihlal oluşturduğunu ve tazminat ödenmemesinin 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamında ancak istisnai durumlarda haklı görülebileceğini ifade etmektedir. (bkz; sözü edilen *N.A ve Diğerleri*) Mevcut davada, başvuran sahip olduğu mülkün Hazine'ye devredilmesi nedeniyle hiçbir tazminat almamıştır. AİHM, Hükümet'in sözkonusu davayı farklı bir sonuca ulaştırmak için hiçbir tespit ve delil sunmadığını saptamaktadır (sözü edilen, *N.A ve Diğerleri*).

Bu durumda 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

2 Ekim 2001 tarihli bilirkişi raporuna dayanarak başvuran, maddi zarar için 56.300 Euro ve maruz kaldığı manevi zarar için 15.000 Amerikan Doları talep etmektedir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

Mevcut davada, AİHM, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamında tespit edilen ihlalin nedeninin, taşınmaza el konulmasının yasal olup olmaması değil, uygun tazminatın ödenmemesi olduğunu saptamaktadır (*Scordino – İtalya, n° 36813/97*).

Sözkonusu unsurları ve yukarıda sözü edilen ihtilafli yapı ve parselin fiyatına ilişkin olarak sahip olduğu bilgileri göz önüne alarak AİHM, hakkaniyete uygun olarak, taşınmaz ve iki katlı villa için başvurana 50.000 Euro maddi tazminat ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

Mevcut dava koşullarında AİHM, ihlal tespitinin kendisinin manevi tazminat için yeterli adil tatmin oluşturduğu kanaatindedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, çeviri masrafları için 128,62 YTL (yani yaklaşık 70 Euro) ve ulusal mahkemeler önünde yapmış olduğu masraf ve giderler için 559.658.000 YTL (yani yaklaşık 922 Euro) talep etmektedir. Başvuran, yapmış olduğu yargılama masraf ve giderlerini desteklemek için belgelerin bir nüshasını sunmaktadır.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran yapmış olduğu yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda olduğu ortaya konulduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada sahip olduğu unsurları ve sözü edilen kriterleri göz önüne alarak AİHM, tüm masraflar için başvurana 992 Euro ödenmesinin makul olacağı kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. İhlal tespitinin kendisinin manevi tazminat için yeterli adil tatmin oluşturduğuna;
4. a) AİHS'nin 44/2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:
  - i. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, 50.000 Euro (elli bin Euro) maddi tazminat *ödenmesine*;
  - ii. miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, yargılama masraf ve giderleri için 992 Euro *ödenmesine*;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 20 Mayıs 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MEHMET SADIK BİRTANE VD./ Türkiye Davası*

**Başvuru No:12471/03
13 Kasım 2007**

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Türk vatandaşı olan başvuranlar, Mehmet Sadık Birtane, Hayrettin Birtane, Alaaddin Birtane, Hediye Sümer ve Remziye Küçük ve sırasıyla 1951, 1970, 1940, 1940 ve 1930 doğumlulardır ve Diyarbakır'da ikamet etmektedirler. Başvuranlar, AİHM önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından C.Aydın, M. Kılavuz ve A. Akat tarafından temsil edilmektedir.

Davanın koşulları

Tarafların anlattığı şekliyle dava olayları şu şekilde özetlenebilir:

1999 yılında, Batman barajının yapımı çerçevesinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (idare), başvuranlara ait iki taşınmazı kamulaştırmıştır.

İdareye bağlı bir bilirkişi komisyonu, sözkonusu taşınmazların değerini belirlemiş ve mülkün devrinin gerçekleştiği tarihte başvuranlara kamulaştırma bedelleri ödenmiştir.

Ödenen tutarda anlaşmazlık doğması üzerine başvuranlar, taşınmazların her biri için Silvan Asliye Hukuk Mahkemesi'nde bedel artırımı davası açmışlardır.

Mahkeme, başvuranları kısmen haklı bulmuş ve idareyi, başvuranlara ek kamulaştırma bedeli ödemeye mahkum etmiştir.

Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

İdare, kamulaştırma bedellerini ödemiştir.

Dosyada bulunan belgelerin içeriğine göre, başvuranlar, idare hakkında cebri icra işlemi başlatmışlardır. Sözkonusu yargılamaların bitiminde, İcra Müdürlüğü'nün hesabı ve borçların ödenmesi temelinde İdare, ek bedelleri de ödemiştir. Bu ödemelere ilişkin ayrıntılar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

PARSEL NO	GEÇİKME FAİZİ BAŞLANGIÇ TARİHİ	YARGITAY KARAR TARİHİ	EK KAMULAŞTIRMA BEDELİ (TL)	ÖDEME TARİHİ	ÖDEME TUTARI (TL ve YTL)
n° 206 Mehmet Sadık, Hayrettin ve Alaaddin BIRTANE	7.4.1999	8.10.2001	48 265 638 000 (45 550 Euro)	30.9.2002 ve 27.10.2004	146 614 510 000 (91 200 Euro). ve 18 665 YTL (11 600 Euro)
n° 788 Hediye SÜMER ve Remziye KÜCÜK	28.2.2000	24.9.2001	57 540 414 000 (63 650 Euro)	30.9.2002 ve 15.07.2005	150 975 070 000 (93 900 Euro). ve 21 831 YTL (11 500 Euro)

Ekonomik veriler

Enflasyonun Türkiye'deki etkileri Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan ayrıntılı fiyat endeksi listesinde belirtilmiştir.

HUKUK

1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunarak, başvurular, Devlet tarafından ek kamulaştırma bedelinin gecikmeli olarak ödenmesinden ve gecikme faizi oranının yetersizliğinden şikayetçilerdir.

AİHM'nin *Akkuş* kararında benimsenen hesaplama yöntemine atıfta bulunarak Hükümet, başvuruların zararlarının tamamının idare tarafından tanzim edildiğini savunmaktadır.

AİHM, dosyada bulunan unsurların tamamını incelediğinde, Yargıtay kararından yaklaşık bir yıl sonra idarenin başvuruların alacaklarını ödemesi ile mahkeme kararlarını yerine getirdiğini gözlemlemektedir. İdare tarafından yapılan ödemedeki gecikmenin başvurularını maddi bir zarara uğratıp uğratmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

Bu noktada, başvurulara gerçekten yapılmış ödeme tutarı ile ödeme tutarı gecikme dönemindeki paranın değer kaybı dikkate alınarak belirlenseydi başvuruların ellerine geçecek miktar arasındaki farkın göz önüne alınması gerekmektedir (sözü edilen *Akkuş*).

Bu bağlamda, AİHM, hesaplama yönteminin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan ayrıntılı fiyat endeksi listesinde belirtilen Türkiye'deki enflasyon sonuçlarını dikkate aldığını hatırlatmaktadır.

Söz konusu hesaplama yöntemi göz önüne alındığında, AİHM, başvurularla ilgili olarak somut hiçbir kayıp tespit edememektedir. Başvuruların eline geçen tazminat miktarları, AİHM tarafından benimsenen hesaplama yönetimi uyarınca belirlenen miktarın tamamına hatta daha fazlasına tekabül etmektedir.

Sonuç olarak başvurular, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi açısından hiçbir zarara uğramamışlardır.

Başvuruların şikayetlerinin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35/3. ve 35/4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu nedenle AİHS'nin 29/3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi uygun olacaktır. Bu gerekçelere dayalı olarak, AİHM oybirliğiyle, Başvuruların *kabuledilemez* olduğuna,

Karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

TAHSİLAT GENEL TEBLİĞİ SERİ: C SIRA NO: 1

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun¹ 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilen amme alacaklarına uygulanacak yıllık tecil faizi oranı ile aynı Kanunun 51 inci maddesi uyarınca ödeme müddeti içerisinde ödenmeyen amme alacaklarına vadenin bitim tarihinden itibaren uygulanacak gecikme zammı oranının belirlenmesine ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması uygun görülmüştür.

I - TECİL FAİZİ

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesi ile Bakanlığımıza tanınan yetkiye istinaden, halen yıllık %24 olarak uygulanmakta olan tecil faizi oranı bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren yıllık %19 olarak belirlenmiştir.

Bundan böyle, 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine istinaden bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren yapılacak müracaatlara dayanılarak tecil edilen amme alacaklarına yıllık %19 oranında tecil faizi uygulanacaktır.

Bu Tebliğin yayımı tarihinden önceki müracaatlara dayanılarak tecil edilecek olan amme alacaklarına, müracaat tarihlerinden bu Tebliğin yayımı tarihine kadar (bu tarih hariç) geçen süre için geçerli olan oranda, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren de yıllık %19 oranında tecil faizi uygulanması gerekmektedir.

Aynı şekilde, bu Tebliğin yayımı tarihinden önce tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan amme alacaklarının bu Tebliğin yayımı tarihinden sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına, bu Tebliğin yayımı tarihine kadar (bu tarih hariç) geçen süre için geçerli olan oranlarda, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren de yıllık %19 oranında tecil faizi uygulanacaktır.

16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Bazı Kanunlarda ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun² geçici 6 ncı maddesi ile 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun³ geçici 2 nci maddesi kapsamında tecil edilip de tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan alacaklar:

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye Futbol Federasyonu ve özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş ve Türkiye'de sportif alanda faaliyet gösteren spor kulüplerinin;

5228 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinden yararlanmak üzere yapmış oldukları müracaatlara istinaden tecil edilen borçlarına, 434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin⁴ yürürlüğe girdiği 4/3/2005 tarihine kadar geçen süreler için yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan (36/6=)%6 oranında yıllık tecil faizi, 434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin yürürlüğe girdiği tarihten 438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin⁵ yürürlüğe girdiği 28/4/2006 tarihine kadar geçen süreler için (bu tarih hariç) yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan (30/6=)%5 oranında yıllık tecil faizi uygulanırken, 438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliğinin yürürlüğe girdiği tarihten sonra (bu tarih dahil) yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan (24/6=)%4 oranında yıllık tecil faizi,

5766 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinden yararlanmak üzere yapmış oldukları müracaatlara istinaden tecil edilen borçlarına, 438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği ile belirlenmiş olan yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan (24/6=)%4 oranında yıllık tecil faizi,

uygulanmaktaydı.

Anılan madde hükümlerine göre tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan amme alacaklarının bu Tebliğin yayımı tarihinden sonra ödenmesi gereken taksit tutarlarına, bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren yıllık tecil faizi oranının 1/6'sı olan (19/6=) %3,167 oranında yıllık tecil faizi uygulanacaktır.

Tecil faizi, Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliğinde⁶ yer alan esaslar doğrultusunda hesaplanacaktır.

II - GECİKME ZAMMI

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinin dördüncü fıkrasının Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye istinaden 21/4/2006 tarihli ve 26146 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2006/10302 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 21/4/2006 tarihinden geçerli olmak üzere amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı %2,5 oranında gecikme zammı uygulanmaktaydı.

Anılan maddenin Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye istinaden 19/11/2009 tarih ve 27411 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2/11/2009 tarihli ve 2009/15565 sayılı Bakanlar

Kurulu Kararı ile amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı %1,95 oranında gecikme zammı uygulanması kararlaştırılmış ve belirtilen Karar 19/11/2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Buna göre, 19/11/2009 tarihinden önce vadesi geldiği halde bu tarihe kadar ödenmemiş olan amme alacaklarının bu tarihten itibaren ödenecek kısımlarına ve 19/11/2009 tarihinden itibaren vadesi geldiği halde vadelerinde ödenmeyen amme alacaklarına her ay için ayrı ayrı %1,95 oranında ve Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliğinde yer alan esaslar doğrultusunda gecikme zammı uygulanacaktır.

Diğer taraftan, 6183 sayılı Kanununun 51 inci maddesi uyarınca, ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesaplandığından, 19/11/2009 tarihinden itibaren (bu tarih dahil) günlük gecikme zammı oranı $(1,95/100/30=)0,00065$ olarak uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

¹ 28/7/1953 tarihli ve 8469 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

² 31/7/2004 tarihli ve 25539 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

³ 6/6/2008 tarihli ve mükerrer 26898 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

⁴ 4/3/2005 tarihli ve 25745 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

⁵ 28/4/2006 tarihli ve 26152 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

⁶ 30/6/2007 tarihli ve 26568 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

[R.G. 20 Kasım 2009 – 27412]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye İş Kurumundan:

**ÖZÜRLÜ VE ESKİ HÜKÜMLÜLERİN KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA
İŞÇİ
OLARAK İSTİHDAMLARINA İLİŞKİN TEBLİĞİN YÜRÜRLÜKTEN
KALDIRILMASINA DAİR TEBLİĞ**

MADDE 1 – 7/7/2004 tarihli ve 25515 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Özürlü ve Eski Hükümlülerin Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Olarak İstihdamlarına İlişkin Tebliğ" yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Tebliğ hükümlerini Türkiye İş Kurumu Genel Müdürü yürütür.

[R.G. 24 Kasım 2009 – 27416]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Devlet ve Maliye Bakanlıklarından:

**KAMU HAZNEDARLIĞI GENEL TEBLİĞİ'NDE
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ**

MADDE 1 – 22/8/2008 tarih ve 26975 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nin "Kullanılabilecek Araçlar" başlıklı 6 ncı maddesinin ikinci

fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

"(2) Bu Tebliğ kapsamındaki kurum ve kuruluşlardan sadece dış alımlar veya yurtdışından temin edilen krediler nedeni ile döviz cinsinden ödeme veya yükümlülükleri olan kamu kurum ve kuruluşları, bu işlemlerle sınırlı olmak kaydıyla, vadeli veya vadesiz döviz tevdiat hesabı açtırabilir. Ayrıca, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri Avrupa Birliği tarafından sağlanan ve döviz cinsinden izlenmesi gereken hibe anlaşmaları ve çeşitli faaliyetler kapsamında uluslararası örgütler tarafından söz konusu kurumların hesaplarına aktarılan tutarlar olması durumunda bunlar için vadesiz ve/veya vadeli döviz hesabı açtırabilirler. Özel bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar, özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bu maddede sayılanların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birliklerince gerekli görülmesi halinde ve ihtiyaçları ölçüsünde döviz cinsi ödemeleri için vadeli veya vadesiz döviz hesabı açtırılabilir.

(3) Tebliğ kapsamında yeralan kurumların aşağıda yer alan hesapları Tebliğ hükümleri dışındadır:

(a) Yılı bütçeleri ile örtülü ödenek tahsis edilen kamu idarelerinin bu ödenekler ile ilgili olarak açtırdıkları banka hesapları,

(b) Kapsam dahilindeki kuruluşların yurt dışı temsilciliklerinden, buldukları ülkenin bankacılık sektörü veya kambiyo mevzuatından kaynaklanan sorunlar nedeniyle, yurt içinde kendi nam ve hesaplarına banka hesabı açtıran temsilciliklere ait banka hesapları,

(c) Tebliğ kapsamındaki kuruluşların eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal ve destek amaçlı tesislerden yararlanan personelinin ödediği hizmet bedellerinin bulundurulduğu ve söz konusu tesislerin nam ve hesabına açılmış olan banka hesapları"

MADDE 2 – Tebliğin "Raporlama" başlıklı 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (ii) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(ii) Tebliğ kapsamındaki kamu kuruluşları, bankalarca Müsteşarlığa iletilen hesap bilgilerinin mutabakatını teminen, içerik ve süresi Müsteşarlıkça belirlenerek talep edilen bilgileri, istenen süre içerisinde Müsteşarlığa göndermekle yükümlüdür. Ayrıca, Bu Tebliğin 6 ncı maddesi üçüncü fıkrası kapsamındaki hesaplara ilişkin vergi kimlik numaraları ilgili kurumlarca bu Tebliğin yayım tarihinden itibaren 30 gün içerisinde Müsteşarlığa bildirilmek zorundadır."

MADDE 3 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Devlet Bakanı ile Maliye Bakanı birlikte yürütür.

[R.G. 1 Aralık 2009 – 27419]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN TEHLİKE SINIFLARI LİSTESİ TEBLİĞİ

MADDE 1 – (1) 15/8/2009 tarihli ve 27320 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmeliğin 57 nci maddesi uyarınca oluşturulan Tehlike Sınıfı Belirleme Komisyonunun görüşleri doğrultusunda işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından yer aldığı tehlike sınıfları listesi aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

a) Az Tehlikeli İşler

- 1) Mantar, saz ve kamıştan sepet vb. eşya imali
- 2) Gazete, mecmua yönetim yerleri, yayın evlerinde yapılan işler
- 3) Kereste ve her türlü inşaat malzemesi ve pencere camı toptancılığı
- 4) Her türlü makine ve taşıtlarla yedek parçaları toptancılığı
- 5) Her türlü madeni ve cam eşyası, elektrik malzemesi ve cihazları, radyo, buzdolabı ve benzeri eşya toptancılığı
- 6) Ev ve bürolara mahsus mobilyalarla halı ve kilim vb. yer döşemeleri toptancılığı
- 7) Mensucat, giyecek ve ayakkabı toptancılığı
- 8) Yiyecek maddeleri, içki, tütün ve sigara toptancılığı
- 9) İlaç, tuvalet malzemesi, kağıt, kitap ve kırtasiye, optik malzemeleri, oyuncak ve spor eşyası, mücevherat, yukarıdaki gruplardan birine girmeyen diğer mamullerin toptancılığı ile ihracat ve ithalat işleri
- 10) Her türlü yiyecek maddelerin satışı
- 11) Eczaneler ve tuvalet malzemesi satışı
- 12) Kumaş, elbise, ayakkabı ve diğer giyecek eşyası satan mağaza ve işyerleri ile kullanılmış eşya satan yerlerde yapılan işler
- 13) Her türlü mobilya ve mefruşat ile soba, radyo, buzdolabı, çamaşır makinesi ve benzeri ev eşyası ve müzik aletleri satışı
- 14) Küçük el aletleri, boya, mutfak eşyası, porselen ve camdan eşya, küçük elektrik cihazları ve malzemesinin perakende olarak satış işleri
- 15) Araba, bisiklet, motosiklet ve diğer taşıma araçlarıyla yedek parçalarının perakende olarak satış işleri
- 16) Perakende olarak odun, kömür, tütün, buz, kitap ve kırtasiye, çiçek, mücevherat ve süs eşyası, fotoğraf makinesi, oyuncak ve spor malzemesi ve benzeri maddelerin satışı
- 17) Bankalar, para ve tahvil borsaları ve her türlü kredi, banka ve para muameleleri yapan dernek ve kooperatif ve müesseselerde yapılan işler
- 18) Hayat, yangın, nakliyat, kaza, can ve mal üzerine her türlü sigorta işleri
- 19) Gayrimenkul işletenler, simsarlar ve emlak komisyonculuğu
- 20) Nakliyat komisyonculuğu ve nakliyat acenteliği
- 21) Kar amacı gütmeyen ilmi araştırma işleri
- 22) Dini kuruluşlar, kiliseler ve sinagoglarda yapılan işler
- 23) Meslek ve esnaf kuruluşları ticaret ve sanayi odaları, işçi ve işveren sendikaları ve benzeri kuruluşlarında yapılan işler
- 24) Müzeler ve kütüphanelerinde yapılan işler
- 25) Siyasi kuruluşlar ve yukarıda tasnif edilmeyen çeşitli dernekler ve benzeri kuruluşlarda yapılan işler
- 26) Noter, avukat, baro ve hukuki istişare büro işleri
- 27) Ticari müşavirler, hesap uzmanları, muhasebe büroları ve benzeri hizmetler
- 28) Mühendis ve mimar bürolarında yapılan işler
- 29) Bilişim teknolojileri kapsamında yazılım, sistem yöneticiliği, ağ yöneticiliği, web tasarımcılığı vb. işler
- 30) Terzicilik (Hususi dikişler)
- 31) Diğer sınıflarda sayılmayan giyim eşyası, baston ve şemsiye imali
- 32) Her tür saat tamiri işleri
- 33) Süpürge ve fırça imali
- 34) Suni çiçekçilik, işlemecilik, sırmacılık ve bunlara benzer süsleme mahiyetinde diğer el işleri
- 35) Mürekkepli ve kurşun kalemler, cetvel tahtası, tampon ve benzeri büro eşyası imali
- 36) Her türlü eşya ve maddelerin satıldığı büyük mağazacılık
- 37) Hayvan arabaları ve hayvanlarla yapılan yük nakliyatı işleri

38) Terminaller, park yerleri ve garajlar gibi karayolu nakliyatını kolaylaştıran hizmetler

39) Makinesiz deniz nakil vasıtalarında (mavna, şat ve benzerleri) yapılan bütün işler

40) Kundura boyacılığı

41) Çarşı ve mahalle bekçiliği ile özel güvenlik hizmetleri

42) Kadastro ve haritacılık hizmetleri

43) Sinemalar, sinema stüdyoları, film çevirme ve dağıtım işleri, sinema filmlerinin tamiri

44) Tiyatro, opera ve konserler, radyo difizyon postaları, televizyon ve bunlarla ilgili hizmetler

45) Hamamlar ve banyolarda yapılan işler

46) Hazır gıda ambalaj işleri

47) Mayonez, ketçap ve salata sosu üretim işleri

48) Mamul süngerden eşya imali

49) Cenaze hizmetleri

50) Yorgancılık

51) Ağaç dikme, yeniden orman yetiştirme ve ormanları koruma, zambak ve reçine, yabancı kauçuk, usare, ağaç kabuğu, ot, yabancı meyve ve çiçek, yosun, yaprak çamlardaki iğne yaprak ve saz gibi insan eliyle yetiştirilmemiş olan maddelerin toplanması, mangal kömürünün ormanda yakılması işleri, kültür mantarcılığı

52) Meyve ve sebze ile bal işleme yerleri, sirke, turşu, salça, reçel, marmelat, meyve ve sebze suları imali

53) Meyve, sebze kurutmacılığı ve manipülasyonu

54) Balık ve diğer su gıda ürünleri işlemeciliği

55) Tehlikeli grup dışında kalan tarımla ilgili diğer faaliyetler

56) Ekmek, ekmek çeşitleri, simit fırınları ve benzeri fabrikalarda yapılan işler

57) Pasta, börek, yufka ve benzeri hamur işleri sanayii, hamur ve süt tatlıları üretimi

58) Kakao ve çikolata imali

59) Şekerleme, karamela, lokum, helva, bulama, ağda, pekmez imali ve benzeri diğer şekerli maddeler, toz şekerden küp şeker ve pudra şekeri üreten yerler ve sakız imali

60) Tahin imali

61) Çay manipülasyonu, çay fabrikaları, depolama ve ambalajlama yerlerinde yapılan işler

62) Çeşitli kuru yemişlerin hazırlanması (findık, fıstık, ceviz ve badem vb. kırma ve kavurma işleri dahil)

63) Diğer yiyecek ve içecek maddelerinin imali ile çeşitli muamelelere tabi tutulması işleri (Kuru kahve, sofrata tuzu, baharat, doğal bitkilerin içecekleri vs.)

64) Meşrubat, gazoz, kola ve karbondioksitle muameleye tabi tutulmuş her türlü meyve suları gibi alkolsüz içkilerin imali, ambalajlanması ve depolama işleri

65) Maden suları ve sodalarının hazırlama işleri

66) El tezgâhlarında yapılan her türlü dokuma işleri

67) Halı ve kilim yıkama ve temizleme, vb. işleri

68) Hazır iplik büküm ve sarım işleri, makara, bobin, masura ve yumak imali, şerit kaytan, kurdela gibi ufak tuhafiyeye eşyası imali

69) Çorap ve çoraptan gayri trikotaj eşyalarının imali kumaş atıkları ve eski kumaşlardan yün imali

70) Keten, jüt, pamuk, kağıt, hasır ve benzeri elyaftan halat, ip, sicim, ağ gibi eşyaların imali

71) Çamaşır, gömlek, kravat, korse, kemer, eldiven ve benzeri eşya imali

72) Şapka ve kasket imali

73) Döşemecilik (mobilya ve oto döşeme atölyeleri dahil)

74) Çadır, çuval, yelken imali (dokuma yapmaksızın)

- 75) Dokuma yapmaksızın diğer hazır eşya imali (bayrak, perde, çarşaf, battaniye ve benzeri)
- 76) Kundura kalıbı, elbise askısı, tahta sap, kulp, kafes, raf, çubuk, oyma işleri, tabut, resim ve ayna çerçevesi ve benzeri imali
- 77) Çiğ deri kurutma ve bağırsak temizleme ve işleme işleri (Sucuk, bumar hariç)
- 78) Emülsiyon ve palamut hülasesı fabrikaları, palamut değirmenleri, palamut temizleme işleri ve meyan kökü, şerbetçi otu vb. bitkilerin manipülasyonu işleri
- 79) Her tür mum ve balmumu imali
- 80) Kol, duvar ve diğer tür saat imali
- 81) Tehlikeli işler dışında kalan tomrukçulukla ilgili diğer faaliyetler
- 82) Suların toplanması, tasfiye, dağıtım ve su şebekelerinin işletilmesi
- 83) Kimyasal kullanılmayan et konserve ve fabrikaları, pastırma, sucuk, salam, bumar ve sosis imali
- 84) Kaymak, krema, tereyağı, yoğurt, dondurma ve dondurma benzeri yiyeceklerin imali. Boza üretim yerleri, dondurma külahı üretim işleri
- 85) Beyaz peynir imali
- 86) Kaşar, gravyer gibi diğer peynirlerin imali
- 87) Eritilmiş sadeyağ imali
- 88) Balık ve diğer deniz gıda maddelerinin muhafazası, tütsüleme ve kurutulması işleri
- 89) Un değirmenlerinde yapılan işler
- 90) Çeltik fabrikalarında yapılan işler
- 91) Un, bulgur, bakliyat ve sebze unları ve bunlara benzeyen diğer gıda maddelerinin işlenmesi, ambalajlanması
- 92) Buz imali
- 93) Makarna, şehriye, irmik, gofret, bisküvi ve benzeri yiyecek maddeleri imali
- 94) Gıda katkı maddeleri ile maya, nişasta, dekstrin ve glikoz vb. imali ve paketleme işleri
- 95) Çeşitli hayvan yiyeceklerinin hazırlanması işleri
- 96) Malt likörleri hariç, her tür sofrı şarapları ile likör şarapları, tabii ve suni köpüren şaraplar, mistel kokulu ve tıbbi şarapların imali, diğer mayalanmış içkilerin imali
- 97) Maltlı içeceklerin imali
- 98) Yaprak tütününü ayıklama, temizleme, kurutma, cinslerine ayırma, balyalama, ambalajlama ve bakma işleri
- 99) Yalnız şehir hatlarında işleyen gemilerde yapılan bütün işler
- 100) Motor, yelken veya sair makinelerle işleyen küçük deniz nakil vasıtalarında yapılan işler
- 101) Akarsular üzerinde sal ile ve suya bırakmak suretiyle nakliyat işleri
- 102) Hava alanları bakımı ve uçuşa hazırlık işleri, hava alanlarında yer hizmetleri ve bakım işleri
- 103) Özel okullar, çocuk yuva ve bahçelerinde yapılan işler
- 104) Kaplıca ve içmelerde yapılan işler
- 105) Nebat ve hayvanat bahçeleri, park, bahçe ve mezarlık tanzim ve bakım işleri
- 106) Dans yerleri ve dans okulları her türlü spor kulüpleri, spor sahaları, ateş poligonları, jimnastik salonları, yüzme havuzları, plajlar, koşu mahalleri ve diğer eğlence yerleriyle sergiler ve bunlarla ilgili hizmetler
- 107) Yemek üretimi yapan yerler, lokantalar, gazinolar, kahveler, pastahane, çayhane, barlar gibi yemek yenen ve içki içilen yerlerde yapılan işler
- 108) Oteller, pansiyonlar, hanlar, talebe yurtları, kamp sahaları ve bunlarla ilgili işler
- 109) Erkek ve kadın berberleri, manikür, pedikür ve benzeri hizmetler
- 110) Fotoğraf stüdyoları, film developman ve basım işleri, fotoğraf filmi renklendirme ve boyama yerlerinde yapılan işler

111) İlaçlar, ilaç hammaddesi ve tıbbi müstahzarlar imali serum ve aşı hazırlama işleri (steril tıbbi dikiş malzemesi, hidrofıl pamuk dahil)

112) Alçı taşı çıkarılmasından ayrı olarak işletilen alçı tozu ve alçıdan eşya imali

113) Otomobil, kamyon, motor ve tentelerinin elektrik aksamı tamiri gibi ihtisasa taalluk eden tamirat ve revizyon işleri

114) Motorlu vasıtaların yıkama, yağlama ve bakım işleri, oto lastik tamir atölyelerinde yapılan işler

115) Hayvan ve el arabaları imal ve tamirâtı işleri

116) Piyano, telli ve nefesli sazlar ile kayıt için kullanılan her türlü malzeme imali

117) Kemik, boynuz, fildişi, kehribar, lüle taşı, Erzurum taşı ve diğer maddelerden süs eşyası, düğme, fermuar, tarak, fırça ve benzeri eşya imali

118) Demiryolları ile yük ve yolcu nakliyatı ve bunlarla ilgili hizmetler (yataklı ve lokantalı vagonlar dahil)

119) Şehir içi ve banliyö otobüs, tramvay, trolleybüs, tünel ve metro işletmesi

120) Şehirlerarası otobüs işletmelerinde yapılan işler

121) Taksi işleten idareler ve bununla ilgili hizmetler

122) Tahıl, pamuk, yün ve diğer zirai mahsullerle canlı hayvan, ham deri, odun ve tomruk, kereste toptan satışı

123) Trafik kontrolü ile ilgili işler

124) Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumları, görme özürlülere mahsus yurtlar, hayır müesseseleri ve benzeri kuruluşlarında yapılan işler

125) İlançılık, fotokopi, teksir, ozalit işleri, modelcilik gibi ticari hizmetler

126) Bitkisel yemler ve hazır preparatlardan karma yemleri üreten tesislerde yapılan işler

127) Suni inci, boncuk vb. üretim işleri

128) Dondurulmuş gıda üretimi

129) Çocuk mamaları ve ek besinleri üretimi

130) Melamin eşya imali

131) Kişisel koruyucu olarak gaz/buhar maskesi ve tıbbi solunum cihazı maskesi üretimi

132) Çakıl, kum, curuf, çimento vb. maddelerden motor gücü kullanmadan yapı, yalıtım döşeme vb. malzemeleri imali

133) Tünel, metro ve benzeri yerlerin işletmeciliği

134) Saf su ve asitli su üretimi

135) Temizlik şirketlerince yapılan ve diğer tehlike sınıflarında belirtilmemiş işler

136) Kundura tamir işleri

137) Saz, kamış ve benzerlerinden mobilya üretimi

138) Makine yağları satışı

b) Tehlikeli İşler

1) Tamamen veya kısmen tarımsal üretim için yapılan açıkta veya cam muhafaza içindeki (seralar) işler, kabuklu veya kabuksuz meyvecilik, tohum, sebze ve çiçek yetiştirme çay, kahve ve kauçuk tarlalarındaki işler, mısır tanelerini koçandan ayırma, ot balyalama, harman dövme ve bunlarla ilgili işler, kontrat esaslı üzerine yapılan her türlü ilaç serpmesi (uçakla ilaçlama dahil), mahsul toplama, meyve ve ambalajlama, ağaç budama, sulama sistemlerinin işletilmesi işleri

2) Kerestenin kesilmesi, tomruk, testerelik kereste, çatal, ağaç gövdesi yumruları, kütük, kağıt hamuru imaline mahsus odun, sıruk, kazık, yontulmuş demir yolu traversi, maden ocaklarına mahsus kereste, ormanda kesilen yakacak odun, kimyevi takdire elverişli odun, mekik ve benzeri bloklar ile ormandan elde edilen diğer kaba, yuvarlak, yontulmuş veya yarılmış maddeler veya odun ham maddeleri, tomruk nakletme işleri

3) Denizlerde balık ve diğer hayvanların ve bitkilerin avlanması, toplanması ve dalyan işleri

4) Nehir ve göllerde balık ve diğer su hayvanlarının, bitkilerinin avlanması, toplanması ve üretimi

5) Patlayıcı madde kullanılmaksızın yapılan kil, kum ve çakıl ocakları, kum yıkama ve eleme işleri

6) Taş ocaklarından ayrı olarak işletilen kireç ocakları ve kireç imali

7) Elle yapılan maden ayıklama işleri

8) Pamuk ipliği imali ve pamuklu dokuma sanayii, pamuk işleme işleri (çırçır)

9) Yün (Tabii ve suni) ipliği imali ve yünlü dokuma sanayii

10) İpek ipliği imali ve ipekli dokuma sanayii (suni ipek naylon ve benzeri sentetik elyaftan dokumalar dahil)

11) Keten, kenevir ve jütten iplik imali ve dokuma sanayii

12) Karışık iplik ve dokuma işleri

13) Halı ve kilim vb. yer döşemeleri imali

14) Parke, kontraplak, kaplamalık ağaç, reçine ve suni tahta imali

15) Ahşap mobilya sanayii, her tür ağaç eşya imal, işleme ve tamir işleri

16) Madeni ya da metalden mobilya üretimi

17) Her türlü organik nitelikte madde üretimi

18) Kauçuktan mamul eşyanın tamir işleri (otomobil lastiklerine dış açılması dahil)

19) Diğer kauçuk ve lastik mamulleri imali

20) Plastik köpük ve sünger imali, lastik köpük eşyaları üretimi

21) Çini, porselen, fayans ve seramik ve pişmiş topraktan kap kacak imali

22) Posta, tel veya radyo, GSM ile haberleşme ve baz istasyonlarında yapılan işler

23) Plastik hammadde imali

24) Suni ipek ve diğer sentetik elyaflar ile plastik maddelerin imali

25) Yakılacak ispiroto imali

26) Solvent kullanmak suretiyle ekstraksiyon yapan bütün nebati ve hayvani ham yağ ve rafine yağ üretimi ve entegre yağ üretimi

27) Zeytinyağı ve diğer nebati yemeklik yağların tasfiyesi ve çeşitli muamelelere tabi tutulması işleri

28) Şeker pancarı ve kamışından şeker imali, şeker fabrikaları

29) Diğer gruplarda yer almayan inorganik nitelikteki maddelerin üretimi

30) Mezbahalar, tavuk ve diğer kümes hayvanları kesme işleri

31) Asfalt ve dam tecrit malzemeleri, yağlamaya mahsus olup, petrol tasfiyehanelerinde elde edilmeyen yağlar ve gresler imali

32) Tuğla, kiremit, boru, pota, künk, ateş tuğlası ve benzeri inşaat ve mimari malzemesi imali

33) Çimento ve betondan eşya ve inşaat malzemesi imali, öğütme ve paketleme prefabrik konut malzemeleri, gaz beton ve metal yapı elemanları üretimi, volkanik taş işleyerek elde edilen hafif malzeme yapı üretimi, hazır beton tesislerindeki işler

34) Kürk imali, işlenmesi ve boyaması işleri

35) Kağıt ve kereste vb. lifli maddelerden kağıt hamuru üretimi, odun, paçavra ve diğer dokulardan kağıt hamuru imali ve bu hamurun kağıt, karton, mukavva ve presli dokular haline getirilmesi işleri (Kağıt ve selüloz üretiminde klor, hipoklorit, kükürt dioksit, hiposulfit gibi tahriş edici ve zararlı maddelerin üretimi ile çözeltilerinin hazırlanması, kullanılması ve geri kazanılması işleri hariç)

36) Demir tel ve çubuktan eşya imali (Çivi, zincir, vida vs. gibi)

37) Soğuk demircilik ve kaynak işleri

38) Sobacılık ve teneke eşya imali

39) Metalden gayri maddelerden diğer imalat işleri

40) Demiri ısıtıp döverek şekillendirme veya presleme suretiyle muhtelif eşya imali, çilingir ve sahra demirciliği işleri

41) Bakırdan eşya imali

- 42) Alüminyum eşya imali
- 43) Her tür elektro mekanik ve elektro manyetik yöntemle madeni eşya imali, işleme, montaj, tamir, emayeleme, plastik ve diğer maddelerle kaplama işleri, emaye eşya imali
- 44) Kıymetli madenler, kıymetli ve yarı kıymetli taşlar ve inciler kullanılmak suretiyle mücevherat, altın ve gümüş eşya imali, kıymetli ve yarı kıymetli taşların perdahlanması, madalya ve madeni para basma işleri
- 45) Ziraat makineleri imali ve tamirâtı (pulluk, biçerdöver, selektör ve benzeri ziraatte kullanılan makineler)
- 46) Ziraatten gayri makinelerin imal ve tamirâtı (çamaşır makinası, buzdolabı, tartı aletleri yazı ve hesap makineleri vb.) (Elektrik cihazları hariç)
- 47) Elektrik enerjisi üretim, tahvil ve dağıtım ile ilgili makinelerin imal ve tamiri
- 48) Motorsiklet, bisiklet, üç tekerlekli çocuk bisikletleri ile bisiklet parçaları imalat ve tamirâtı
- 49) Selüloit ve plastikten muhtelif eşyaların imali, selüloz fabrikaları işleri
- 50) Kurtarma gemilerinde yapılan bütün işler
- 51) Lokomotif, vagon ve tramvay arabaları imal ve tamirâtı
- 52) DDY cer depoları ve müstakil revizörlükleri işleri
- 53) Otomobil, kamyon, römork, otobüs gibi motorlu nakil vasıtalarının imal ve montaj işleri
- 54) Motor, fren, şanzuman, dingil, dişli, şasi gibi motorlu taşıt parçaları ve teferruatının imali
- 55) Uçak ve planör, uçak motorları, pervane, tekerlek gibi sair aksamın imal, montaj ve tamirâtı
- 56) Petrol ve tabii gazın boru hattı vasıtasıyla nakil işleri
- 57) Teleferik işletmesi faaliyetleri
- 58) Rakı imali
- 59) Bu tebliğde ayrıca sayılmayan diğer alkollü içkilerin imali (içki imalinde kullanılan ispirto ve suma imali dahil)
- 60) Sigara, puro, sigarillos, içilen ve çiğnenen türden tütün, pipo tütünü, enfiye ve tömbeki imali
- 61) Dokuma yapmaksızın boya, apre işleri, yazmacılık ve basmacılık işleri
- 62) Linolyum ve diğer sert, satırlı zemin döşemeleri, (plastik hariç) suni deri, muşamba ve kaplanmış kumaşlar, hasır, lif, keçeler, paspaslar ve her türlü elyaftan vatka ve koltukçuluk malzemesi imali, çöp ve paçavraların elyaf haline getirilmesi
- 63) Dokuma, deri, kürk vs. maddelerden elbise, palto-pardösü, gibi hazır elbise imali
- 64) Tomruğun işlenmesi, bıçkışhanelerdeki faaliyetler, ağaç travers fabrikalarındaki faaliyetler
- 65) Marangozluk, doğramacılık ve ahşap sabit tesisler imali
- 66) Sandık, kutu, fiçı ve benzeri ambalaj imali
- 67) Matbaacılık, baskı yerlerindeki işler
- 68) Klişecilik, çinkografi (müstakilen)
- 69) Şehirlerde havagazı dağıtımı ile ilgili olmayan kok fırınlarında yapılan işler
- 70) Kauçuk ayakkabı imali
- 71) Sabun, deterjan ile çamaşır suları ve sodası ve diğer temizlik maddeleri sanayii, nişadır, çivit imali
- 72) Tutkal, jelatin, zambak ve diğer yapıştırıcı madde imali
- 73) Kibrit imali
- 74) Montaj işleri (imalat yapmaksızın makine ve tesisat montajı)
- 75) Hassas ölçü ve kontrol aletleri, laboratuvar alet ve cihazları, tıbbi, cerrahi ve dişçiliğe mahsus aletlerle bilimum protezler ve ortopedik teçhizat ve malzemelerin imali
- 76) Hassas filmlerle camlar da dahil olmak üzere optik aletleri, objektifler, fotoğraf makine ve malzemesi imali

- 77) Oyuncak, spor ve atletizm eşyası, benzeri eşya imali. Plastik, pleksiglas, polyester gibi maddelerden eşya, oyuncak, reklam levhaları, izolasyon, ambalaj malzemeleri vb. üretimi
- 78) İnşaat işinden müstakilen yapılan badanacılık, yağlı boyacılık, cila, binaların parke, muşamba veya naylon vb. ile döşenmesi işleri
- 79) Sıhhi tesisat, kalorifer, gaz su ve elektrik tesisatı işleri (bina içi tesisat)
- 80) Elektrik işletmeleri ve dağıtım işleri (Santral inşası ve şebeke inşaatı hariç)
- 81) Sıtma mücadele işleri
- 82) Hem yük hem yolcu taşıyan gemilerde yapılan bütün işler
- 83) Yük gemilerinde yapılan bütün işler
- 84) Kamyonla yapılan yük nakliyatı (Aynı işveren tarafından yaptırılan tahmil ve tahliye işleri dahil)
- 85) Tankerle karada yapılan nakliyat işleri (Toz, gaz, sıvı kimyasal maddeler dahil)
- 86) Yolcu gemilerinde yapılan bütün işler
- 87) Gemi tahmil ve tahliye işleri (su üzerinde, iskele veya rıhtımda)
- 88) Dalgıç gemilerinde yapılan bütün işler
- 89) Uçaklarda yapılan bütün işler (Havacılık kulüpleri dahil)
- 90) Nakliyat yapmaksızın tahmil ve tahliye ve hamallık işleri
- 91) Elbise ve çamaşır yıkama, temizleme, boyama ve ütölme işleri
- 92) Deri yakma ekstraktları (zırnık) üretimi
- 93) Kullanılmayan et ve hayvan cesetlerinin izalesi ve geri kazanım için yakma işleri
- 94) Tornacılık ve tesviyecilik
- 95) Evlerde kullanılan da dahil olmak üzere elektrik cihazları, izole tel, kablo, duy, anahtar ve diğer elektrik malzemesi imali
- 96) Araştırma laboratuvarları hariç her türlü test, deneme ve kontrol laboratuvarları işleri (gıda, çevre, kimya, biyoloji, inşaat, ziraat, maden vb.)
- 97) Elektronik teknolojileri kapsamında yapılan işler (donanım, sistem entegrasyonu, elektronik ve mikro elektronik üretim, mekanik tasarım, test ve değerlendirme vb.)
- 98) Otomotiv yan sanayi ile ilgili yapılan her türlü üretim, montaj işleri
- 99) Mürekkep imali
- 100) Her türlü iş ve gelir getiren hayvanların (Adatavşanı, devekuşu, domuz, kürklü hayvan, süt, yün, kümes hayvanları ile yumurta, bal, ipek böceği, kozası vs.) yetiştirilmesi, üretimi, ıslahı ve bunlarla ilgili bakım, güdüm terbiye kırkım, sağım ve ürünlerinin elde edilmesi, toplanması, saklanması ile hayvansal gübre işleri, sokak hayvanı barınaklarındaki işler
- 101) Kimyasallar kullanmak suretiyle yapılan tüm konservecilik faaliyetleri
- 102) Deniz ve göllerde tuz çıkarılması (sofra tuzu imali hariç)
- 103) Süt tozu, konsantre süt imali, süt pastörize ve sterilize işleri
- 104) Yüzer vinç ve taraklarda yapılan işler
- 105) Sirkler ve cambazhanelerdeki işler
- 106) Her türlü film ve film banyosunda kullanılan kimyasal maddelerin üretimi
- 107) Deri ve deri yerine kaim olan sair maddelerden kundura ve giyim eşyası hariç saraciye eşyalarının imali
- 108) Sandal, kayık ve benzeri küçük deniz vasıtalarının imali ve tamirâtı
- 109) Ardiyeler, depolar, soğuk hava depoları, antrepolar, emanetçiler ve hurda depolarındaki işler
- 110) Balata imali
- 111) Kozmetik fabrikalarındaki işler, kolonya vb. malzemelerin üretimi
- 112) Endüstriyel temizlik faaliyetleri
- 113) Kauçuk hariç, deri, suni deri, plastik, ağaç vs. malzemedeki kundura, tozluk, getr imali, kundura sanayii için kesilmiş hazır malzeme imali, sayacılık
- 114) Asbest yerine kullanılan insan yapımı mineral liflerin (man-made mineral fiber) üretimi ve kullanılması

115) Maden cevherlerinin ve/veya bu cevherlerden elde edilen külçe, çubuk, levha, boru şeklinde işlenmiş maddelerin depolanması ve toptancılığı

116) Taze ve dondurulmuş etin muhafazası (Müstakilen)

117) Hububat silolarındaki faaliyetler

c) Çok Tehlikeli İşler

1) Sünger avcılığı ve su altında yapılan diğer işler

2) Maden kömürü işletmeciliği

3) Linyit kömürü işletmeciliği

4) Diğer kömürlerin işletmeciliği (Tüm kömür yıkama, eleme, briketleme, torbalama yerleri dahil)

5) Demir cevheri üretimi (Bu işin fer'i ve tamamlayıcı mahiyetindeki yıkama, ayıklama, izabe, sevk gibi tüm yardımcı işler dahil)

6) Krom üretimi

7) Bakır üretimi

8) Kurşun üretimi

9) Manganez üretimi

10) Diğer madenlerin üretimi, tüm madenlerin cevher hazırlama ve zenginleştirme işleri

11) Petrol ve tabii gaz kuyularının açılması

12) Taş ocaklarında yapılan işler (Taş çıkarma, kırma ve taş ocağında yapılan kesme işleri)

13) Mermer ocakları, blok mermer işlenmesi

14) Kükürt, fosfat, nitrat, borat, potas, sodyum, arsenik, cıva, ihtiva eden cevherler gibi kimya sanayiinde ve suni gübre imalinde kullanılan maddelerin topraktan çıkarılması ve bunlarla ilgili bütün işler

15) Asfalt, bitüm, alçı taşı, mika, kuvars, zımpara ve lüle taşı gibi metal olmayan maddelerin çıkarılması ve bunlarla ilgili işler

16) Tabakhaneler, deri perdahlama ve boyama işleri, ham deri işleme faaliyetleri

17) Otomobil ve bisiklet lastikleri imali

18) Mühimmat ve patlayıcı maddeler imali, patlayıcı madde sanayi, sentetik yakıt, azot peroksit imal ve dolun tesisleri, patlayıcı madde depoları ve patlayıcı madde nakil işleri

19) Cam ve camdan mamul eşya ve ayna imali (Gözlük ve optik camları hariç)

20) Petrol rafinerileri ve petrokimya tesislerindeki faaliyetler

21) Gliserin, yağ asitleri, sülfürik asit, hidroklorik asit, klor vb. kimyasal maddelerin üretimi ile azot sanayi ve gübre fabrikalarındaki işler, kimyevi gübreler imali

22) Taş yontma, öğütme ve kırma işleri

23) Boya, vernik ve cilalar ile organik ve anorganik pigmentlerin imali işleri

24) Gaz, benzin ve diğer akaryakıtlar, ham petrol ve müstakillerinden yağlamaya mahsus yağlar ve muhtelif maddelerin elde edilmesi

25) Kimyevi tuzlar, asitler, bazlar ve alkoller gibi kimyevi maddelerin imali, alkol üretim ve tasfiye işleri, fermantasyon ile alkollü içki üretimi veya malt tesislerindeki işler

26) Diğer kimyevi ana maddelerin sanayii ve basınç altında her türlü sınai ve tıbbi gazın sıvılaştırılarak dolun işleri

27) Yüksek fırınlarda eritmekten yarı ikmal edilmiş hale gelinceye kadar bütün işlemleri ihtiva etmek üzere demir ve çelik imali, dört köşe veya yuvarlak çubuklar, levha, plak, şerit, tüp, ray, rot gibi esas şekillere haddelemek, kalay kaplaması (teneke imali), kaba dökümler ve döğme metal imali

28) Demir ve çeliği tav fırınlarında ısıtmak suretiyle müstakilen yapılan haddeleme ve laminaj işleri

29) Demirden gayri metallerin izabesi tasfiyesi ve bunların külçe, bar, dört köşe kalın çubuk, levha, şerit daire ve haddeden geçirilerek elde edilecek diğer esas şekillerde imali

30) Demirden gayri metallerin tav fırınlarında ısıtılması suretiyle müstakilen yapılan haddeleme ve laminaj işleri

- 31) Taş ve grafitten eşya imali
- 32) Ayakta ve/veya yataklı teşhis ve tedavi yapılan sağlık kuruluşlarındaki faaliyetler
- 33) Bina, liman, iskele, köprü, baraj, ve benzeri inşaat dolayısıyla müstakilen yapılan tetkik ve deneme mahiyetindeki sondaj işleri
- 34) Çimento ve klinker imali
- 35) Nikelaj kaplama ve galvanoplasti işleri, kalaycılık
- 36) Font ve diğer madenleri eritip kalıplara dökmek suretiyle muhtelif eşya imali, maden dökümü ve haddehanelerdeki işler
- 37) Dekovil ve tramvay yolu inşaat ve tamirâtı
- 38) Bina inşaatı ve tamirâtı, bina yıkımı işleri
- 39) İskele, liman, mendirek inşaat ve tamirâtı
- 40) Bina dışı elektrik, gaz, telgraf, telefon, tesisatı ve havai hat boru hattı inşaat, tamirât ve bakım işleri
- 41) Bataklık kurutma işleri
- 42) Deniz tankerlerinde yapılan bütün işler
- 43) Köprü, kanalizasyon, baraj, su regülatörü ve varyant su yolu, kuyu ve su işleri ile ilgili inşaat ve tamirâtı
- 44) Demiryolu, metro, tünel ve yeraltı inşaatı ve tamirâtı
- 45) Isıtma ve enerji amacıyla buhar üretimi ve dağıtım işleri
- 46) Çöp ve kanalizasyon hizmetleri, tehlikeli atık yakma tesisleri, katı atık depolama tesisleri ile katı atıkların geri kazanımı işleri
- 47) Baca ve cam temizleyicileri, haşarat ve hayvan itlaf ve dezenfeksiyon işleri
- 48) Kaya tuzu çıkarılması işleri
- 49) LPG, CNG, LNG dolum tesisleri ile dökme CNG, LNG, LPG ve tüp depolama işleri
- 50) Akaryakıt depolama tesislerindeki işler
- 51) Akaryakıt ve LPG satış işleri
- 52) Pil, batarya ve akü imali
- 53) Vapur ve gemi inşa ve tamirâtı, tersaneler, hususi tipte deniz vasıtalarına mahsus makinelerin imali, gemi söküm işleri, liman atelyelerindeki işler
- 54) Asfalt ve zift üretme işleme, kaynatma ve eritme yerleri ile depolarındaki işler
- 55) Araştırma laboratuvarları işleri
- 56) Piroteknik malzemesi hazırlama ve imali işleri (aydınlatma ve işaret fişekleri, havai fişekler, şenlik maytapları, tabanca mantarları benzerleri)
- 57) Sanayide kullanılan boya ve kimyevi maddeler, petrol ve kömür türevlerinin toptancılığı, depolanması ve dağıtımı
- 58) Odun ve kömürlerin gazlaştırılmaları, koklaştırılmaları ve bunlardan elde edilen türevleri damıtma işleri
- 59) Radar, X ışınları ve diğer zararlı radyasyon yayan ışınlarla çalışma yapılan işler
- 60) Tıbbi tedavi laboratuvarları ile bitkisel, hayvansal, gıda ürünlerinin ışınlanması ile mikrodalga, lazer ve benzeri radyoaktif maddelerle çalışılan işler
- 61) Tabii ve suni aşındırıcı taşların ve çeşitlerinin üretim işleri
- 62) Zirai mücadele ilaçları, insektisit, rodendisit, mollusit vb. maddelerin imali, depolama, ambalaj ile toptan ve perakende satış işleri
- 63) Kurşundan harf dökümü yapılması
- 64) Yangın söndürme ve itfaiye hizmetleri
- 65) Yol, spor ve hava alanları inşaatı, tamirât ve bakım işleri (Yol inşaatı ile ilgili varyant inşaatı dahil)
- 66) Suların toplanması, tasfiye, dağıtım ve su şebekelerinin bakım ve tamir işleri
- 67) Tüm maden arama işleri

68) Kağıt ve selüloz üretiminde klor, hipoklorit, kükürt dioksit, hiposulfit gibi tahriş edici ve zararlı maddelerin üretimi ile çözeltilerinin hazırlanması, kullanılması ve geri kazanılması işleri

69) Havagazı üretimi, havagazı ve tabii gazın dağıtım işleri, havagazı ve kok fabrikalarındaki işler

70) Ağır metal tuzlarının üretimi

71) Elektrik enerjisinin üretimi

72) Patlayıcı madde kullanılarak yapılan kil, kum ve çakıl ocakları, kum yıkama ve eleme işleri

MADDE 2 – (1) Bir işyerinde muhtelif işlerin yapılması durumunda, işyerinde yapılan asıl iş tehlike sınıfının tayininde temel alınır.

MADDE 3 – (1) 6/3/2005 tarihli ve 25747 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Risk Grupları Listesi Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

[R.G. 25 Kasım 2009 – 27417]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Mesleki Yeterlilik Kurumundan:

ULUSAL MESLEK STANDARTLARINA DAİR TEBLİĞ

Amaç ve Kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; bu Tebliğin eklerini oluşturan altı meslek standardının yürürlüğe konulmasını sağlamaktır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 21/9/2006 tarihli ve 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanununun 21 inci maddesi ile 5/10/2007 tarihli ve 26664 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ulusal Meslek Standartlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (1) inci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Yürürlük

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanı yürütür.

E K L E R :

[1. Oda Temizleme ve Düzenleme Görevlisi \(Seviye 2\)](#)

[2. Kat Sorumlusu \(Seviye 3\)](#)

[3. Genel Alan Temizleme ve Düzenleme Görevlisi \(Seviye 2\)](#)

[4. Genel Alan Sorumlusu \(Seviye 3\)](#)

[5. Kat Hizmetleri Sorumlusu \(Seviye 4\)](#)

[6. Kat Hizmetleri Sorumlusu \(Seviye 5\)](#)

[R.G. 26 Kasım 2009 – 27418]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından:

MÜNHAL NOTERLİK

2008 yılı gayri safi geliri 367.802,12.-TL. olan ikinci sınıf Nevşehir Üçüncü Noterliği 6 Ocak 2010 tarihinde yaş tahdidini nedeniyle boşalacaktır.

1512 Sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf ve İkinci Sınıf Noterlerden bu noterliğe atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

[R.G. 19 Kasım 2009 – 27411]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2008 yılı gayrisafii gelirleri ve isimleri yazılı olan ÜÇÜNCÜ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 Sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF, İKİNCİ SINIF, ÜÇÜNCÜ SINIF NOTERLERDEN VE NOTERLİK BELGESİ SAHİPLERİNDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde ve istekli oldukları her noterlik için ayrı dilekçe vermek suretiyle Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Başvuruda bulunan ve belge numarası 7500'ün altında olan belge sahiplerinin başvuru dilekçelerine 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 23 üncü maddesi gereğince sabıka kaydı, sağlık raporu, mal bildirimi, kayıtlı olunan barodan hakkında soruşturma ya da disiplin cezası olup, olmadığına ilişkin belge, vukuatlı nüfus kayıt örneği ve Cumhuriyet Başsavcılıklarından temin edilebilecek beyannameyi eklemeleri gerekmektedir. Eksik belgelerini ilan tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlamayan kişilerin istemi dikkate alınmaz.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler ve ekleri başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde dikkate alınmaz.

Aynı kanunun değişik 30 uncu maddesi uyarınca, atanma emrinin tebellüğünden sonra vazgeçme halinde noterlik belgesi sahipleri de noterler gibi istifa etmiş sayılacaktır.

İlan olunur.

Sıra No	Noterliğin Adı	İli	2008 Yılı Gayrisafii Gelirleri
1	AYDINCIK NOTERLİĞİ	MERSİN	43.627,60.-TL.
2	BAKLAN NOTERLİĞİ	DENİZLİ	21.246,90.-TL.
3	BOĞAZKALE NOTERLİĞİ	ÇORUM	14.851,68.-TL.
4	BOZKURT NOTERLİĞİ	KASTAMONU	55.465,57.-TL.
5	BÜYÜKORHAN NOTERLİĞİ	BURSA	24.222,18.-TL.
6	ÇAL NOTERLİĞİ	DENİZLİ	150.714,85.-TL.
7	ÇANDIR NOTERLİĞİ	YOZGAT	10.534,21.-TL.
8	ÇAT NOTERLİĞİ	ERZURUM	20.670,00.-TL.
9	ÇAY NOTERLİĞİ	AFYONKARAHİSA R	179.908,69.-TL.

10	ÇAYBAŞI NOTERLİĞİ	ORDU	18.612,70.-TL.
11	ÇELİKHAN NOTERLİĞİ	ADİYAMAN	21.784,75.-TL.
12	ÇUKURCA NOTERLİĞİ	HAKKARİ	13.521,40.-TL.
13	EMET NOTERLİĞİ	KÜTAHYA	99.743,88.-TL.
14	FELAHİYE NOTERLİĞİ	KAYSERİ	44.761,12.-TL.
15	GÜLYALI NOTERLİĞİ	ORDU	10.630,80.-TL.
16	HAVSA NOTERLİĞİ	EDİRNE	99.046,36.-TL.
17	İPSALA NOTERLİĞİ	EDİRNE	191.134,40.-TL.
18	KALE NOTERLİĞİ	DENİZLİ	122.970,00.-TL.
19	KALKANDERE NOTERLİĞİ	RİZE	39.107,15.-TL.
20	KÜRTÜN NOTERLİĞİ	GÜMÜŞHANE	35.887,32.-TL.
21	MECİTÖZÜ NOTERLİĞİ	ÇORUM	50.473,32.-TL.
22	PÜLÜMÜR NOTERLİĞİ	TUNCELİ	7.635,33.-TL.
23	SAVUR NOTERLİĞİ	MARDİN	20.059,22.-TL.
24	TOMARZA NOTERLİĞİ	KAYSERİ	68.065,37.-TL.
25	YENİCE NOTERLİĞİ	KARABÜK	93.229,71.-TL.

[R.G. 19 Kasım 2009 – 27411]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

MÜNHAL NOTERLİKLER

2008 yılı gayrisafı gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf Gaziantep Sekizinci Noterliği 31 Aralık 2009, Bakırköy Dokuzuncu Noterliği 1 Ocak 2010, Mersin Birinci Noterliği 1 Ocak 2010 ve Adana Ondördüncü Noterliği 5 Ocak 2010 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

<u>SIRA NO</u>	<u>NOTERLİĞİN ADI</u>	<u>2008 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ</u>
1 -	ADANA ONDÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	985.575,25,-TL.
2 -	BAKIRKÖY DOKUZUNCU NOTERLİĞİ	1.130.948,17,-TL.
3 -	GAZİANTEP SEKİZİNCİ NOTERLİĞİ	868.025,57,-TL.
4 -	MERSİN BİRİNCİ NOTERLİĞİ	767.248,61,-TL.

[R.G. 21 Kasım 2009 – 27413]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

İstanbul 3. İcra Müdürlüğünün 2006/11739 sayılı dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 25 Kasım 2009 – 27417]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından:

DUYURU

Nevşehir Barosu Başkanlığı'ndan alınan 4.11.2009 gün ve 2009/1208 Sayılı yazıda; Hüseyin ve Meryem oğlu, 1964 doğumlu, Nevşehir İli, Gülşehir İlçesi; Abuşağı Köyü; Cilt No: 4, Aile Kütük No : 23 Sıra No : 1'de kayıtlı İlhan Apaydın'ın, Baro Yönetim Kurulu'nun 17.7.2009 gün ve 2009/50 Sayılı Kararıyla; Avukatlık Yasası'nın 74. Maddesi gereğince, adının bir daha yazılmamak üzeri Baro Levhasından silinerek ruhsatnamesinin iptaline karar verildiği ve bu kararın kesinleştiği bildirilmiştir.

Adı geçenin avukatlık yapma hakkının söz konusu kararla kaldırıldığı ve bundan sonra avukatlara ait hak ve yetkileri kullanamayacağı hususu, Avukatlık Kanunu Yönetmeliği'nin 27. Maddesinin son fıkrası uyarınca duyurulur.

[R.G. 21 Kasım 2009 – 27413]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından :

DUYURU

Ankara Barosu Başkanlığı'ndan alınan 2/10/2009 gün ve 111-8209 sayılı yazıda; Bekir ve Kumru oğlu, 1966 doğumlu, Sivas İli, Divriği İlçesi; Ödek Köyü; Cilt No:0012, Aile Sıra No:101 Sıra No:033'de kayıtlı Mahmut TOY'un, Baro Yönetim Kurulu'nun 5/8/2009 gün ve 2009/42-2 sayılı kararıyla; Avukatlık Yasası'nın 74. maddesi gereğince, adının bir daha yazılmamak üzere Baro Levhasından silinerek Ruhsatnamesinin iptaline karar verildiği ve bu kararın kesinleştiği bildirilmiştir.

Adı geçenin avukatlık yapma hakkının söz konusu kararla kaldırıldığı ve bundan sonra avukatlara ait hak ve yetkileri kullanamayacağı hususu, Avukatlık Kanunu Yönetmeliği'nin 27. maddesinin son fıkrası uyarınca duyurulur.

[R.G. 25 Kasım 2009 – 27417]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

DUYURU

Yüksek Seçim Kurulu Merkez Kadrosunda boş bulunan bir adet İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı kadrosuna Kurum içerisinden veya Kurum dışından naklen ve bir adet Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğü kadrosuna Kurum dışından naklen personel atanacaktır.

1) Birinci Derece İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı kadrosuna atanmak için adaylarda aranılan müracaat koşulları;

a) Hukuk, siyasal, kamu yönetimi, istatistik, istatistik-bilgisayar, matematik, işletme, iktisat, ekonomi, muhasebe ve maliye alanında lisans düzeyinde yüksek öğrenim görmüş olmak,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında en az on (10) yıl çalışmış ve yöneticilik niteliklerine sahip olmak,

c) Son üç yıl sicil notu ortalaması 76 puandan az olmamak,

d) Kazanılmış hak aylık derecesi bakımından 1-4 ncü derecelerde bulunmak,

e) Kurumundan muvafakat edildiğine dair belge almış olmak, (Naklen atanmak isteyenler için)

f) 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 31. maddesi gereğince “evvelce herhangi bir siyasi partiye üye, herhangi bir seçimde siyasi parti listesinden aday olmamış” bulunmak. (Adaylardan bu durumu belirtir dilekçe alınacaktır).

g) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 nci maddesinin (C) ve (D) bendine göre disiplin cezası almamış olmak, (Naklen atanacaklardan görev yaptığı Kurumdan buna ilişkin belge aranacaktır.)

2) Birinci Derece Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğü kadrosuna atanmak için adaylarda aranılan müracaat koşulları

a) En az dört yıllık fakülte veya yüksek okul mezunu olmak,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında en az on (10) yıl çalışmış olmak,

c) Bu sürenin son beş yılını Bilgi İşlem Müdürlükleri bünyesinde çalışmış olmak,

d) Müracaat edenlerin halen Bilgi İşlem Merkez Müdürlüğü veya eşdeğer bir kadroda çalışıyor veya daha önce çalışmış olması,

e) Son üç yıl sicil notu ortalaması 76 puandan az olmamak,

f) Kazanılmış hak aylık derecesi bakımından 1-4 ncü derecelerde bulunmak,

g) Kurumundan muvafakat edildiğine dair belge almış olmak,

h) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 nci maddesinin (C) ve (D) bendine göre disiplin cezası almamış olmak. (Görev yaptığı Kurumdan buna ilişkin belge aranacaktır.)

i) 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 31. maddesi gereğince “evvelce herhangi bir siyasi partiye üye, herhangi bir seçimde siyasi parti listesinden aday olmamış” bulunmak. (Adaylardan bu durumu belirtir dilekçe alınacaktır).

İsteklilerin, belirtilen koşulları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte bu ilanın yayım tarihinden itibaren on beş (15) günlük sürenin bittiği günün akşamı saat 17.00’ye kadar (ilanın son gününün resmi tatil veya hafta sonuna denk gelmesi durumunda, takip eden ilk mesai günü müracaatların son günü kabul edilecektir.) Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına şahsen başvurmaları gerekmektedir.

Bu kadrolar için yapılacak başvurular, Yüksek Seçim Kurulu Üyeleri arasından oluşturulan üç kişilik komisyon tarafından değerlendirilip, sonuç Yüksek Seçim Kuruluna sunulacaktır. Yüksek Seçim Kurulu da tercihini kullanarak atama konusundaki kararını verecek ve ataması uygun görülen adaylara durum bildirilecektir.

İlgililere duyurulur.

[R.G. 23 Kasım 2009 – 27415]

— • —

KASIM / 2009

A) İSTEĞİ ÜZERİNE EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	25385	Şemsettin ÖZMEN	Yargıtay Tetkik Hâkimi	09.10.2009
2-	27600	Halil ŞAHBAZ	Eskişehir Hâkimi	09.10.2009
3-	37595	Semra DÖKMETAŞ	Bakırköy Hâkimi	15.10.2009
4-	29960	Turgay KAYA	Aydın Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı	19.10.2009

B) YAŞ HADDİNDEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	21157	Hayrettin CEVHEROĞLU	Yargıtay Beşinci Ceza Dairesi Başkanı	09.11.2009
2-	19303	Mehmet UYUMAZ	Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesi Üyesi	11.11.2009
3-	19393	Hamdi Şükür SERDAROĞLU	Ankara Hâkimi	11.11.2009
4-	18583	Mehmet Metin ÖLMEZ	Yargıtay Cumhuriyet Savcısı	20.11.2009
5-	25974	Halil İbrahim YEŞİLLETEN	Trabzon Cumhuriyet Savcısı	24.11.2009
6-	18368	Dr. Yılmaz ÖZGÜR	Fatih Hâkimi	26.11.2009
7-	19298	Ömer Şansal ERKAM	Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi Üyesi	26.11.2009

Duyuru

24 Kasım 2009 tarih ve 27416 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,

Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair 17/11/2009 Tarih ve 5923 Sayılı Kanun,

- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kredi Valantlaşmalarını ve Ülkelerinde Yasadığı Konuda Bulunan Yabancıların Çerü Kullarına İlişkin Anlaşma'nın Onaylanmasına Dair 2009/1564 Sayılı Milletceşarası Aodlaşma.

26 Kasım 2009 tarih ve 27418 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,

Suyuşluu Konusunda Değişiklik Yapılmasına Dair 19/11/2009 Tarih ve 5924 Sayılı Kanun,

- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, İslam Konferansı Örgütü ve İslam Konferansı Diyalog ve İşbirliği Gençlik Forumu Arasında İslam Konferansı Diyalog ve İşbirliği Gençlik Forumunun İstanbulda Kurulması Hakkında Anlaşmanın Uygun Bulduğuna Dair 19/11/2009 Tarih ve 5925 Sayılı Kanun,

- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşvik ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair 19/11/2009 Tarih ve 5926 Sayılı Kanun,

Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun Değişiklik Yapılmasına Dair 24/11/2009 Tarih ve 5927 Sayılı Kanun,

- Pazı Ayrığı Akdemiz Mençe Kilimlasyon Sistemii Kapsama Ticarette Fıyannı İerçilli Mençenin Tespidi Hakkında Yönetmelik,

- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,

- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,

- Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,

Anayasa Mahkemesinin E: 2005/56, K: 2009/94 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2009/37 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/35 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2006/44 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/54 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2006/44 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/53 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2007/15 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/52 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2006/31 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/51 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2003/33 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/50 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2002/25 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/49 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2001/20 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/48 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2007/34 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/47 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2006/24 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/46 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2005/29 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/45 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2009/60 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/44 Sayılı Kararı,

- Anayasa Mahkemesinin E: 2008/46 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2009/43 Sayılı Kanun, yer darlığı nedeniyle Bul-

ten'e alınmıştır.

